

P. III.

825

REVISTA

CERCLUI JURIDIC BĂNĂȚEAN

DOCTRINA - JURISPRUDENȚĂ - LEGISLAȚIE

Inscrisă în registrul publicațiilor periodice la Tribunalul Timiș-Torontal S. III. Com. sub Nr. 46/1938

PREȘEDINTELE CERCLUI
Dr. ALEXANDRU MARTA
REZIDENT REGAL AL ȚINUTULUI TIMIȘ.

PRIMREDACTOR:
Ilie N. Lungulescu
PROCUROR GENERAL AL CURȚII DE APEL TIMIȘOARA.

REDACTORI PERMANENȚI:

Eugen Feneșan
procuror de secție Trib. Timiș.-Tor.

Eugen Gr. Dabija
Consilier la Curtea de Apel Timișoara

Dr. Petru Budescu
judecător Buziaș

Apare în fiecare lună

2

Abonamente:

Pentru membrii cercului	pe an: 200 Lei
Pentru instanțele judecătorești	300 „
Pentru cei ce nu sunt membrii ai cercului	480 „
Pentru autorități, Bănci, Societăți	700 „
Pentru streinătate	1000 „

Redacția: Timișoara I, Curtea de Apel, etaj I. cam. No. 40
(Cabinetul Procurorului General)

Administrația: Timișoara I. Piața Unirii No. 11
(Biroul Dr. Ioan Doboșan, avocat)

Lei 40.—

Tipografia „Luceafărul,”
Timișoara

CERCUL JURIDIC BĂNĂȚEAN

recunoscut persoană juridică prin Sent. Trib. Timiș-Torontal S. I. cu 243/1932.

Taxa de înscriere 10 lei (odată pentru totdeauna), Cotizația 10 lei lunar, adică 120 lei pe an.

COMITETUL DE REDACȚIE:

Președinte : I. N. LUNGULESCU, procurorul general al Curții de Apel Timișoara.

Director : VASILE M. THEODORESCU, primul președinte al Tribunalului Ilfov.

Membrii : AGRICOLA IONESCU, EUGEN GR. DABIJA, Dr. ȘTEFAN ISACU, NICOLAE BĂRBAT, Maior Dr. ANDREI BUNDRA, EUGEN FENEȘAN, Dr. PETRU BUDESCU, magistrați; Dr. ILIE GROPȘIANU, Dr. ION ȚENCHEA, Dr. EMIL BOTIȘ, AUREL BUGARIU, avocați.

COLABORATORI PRINCIPALI D-NII:

AL. P. ALEXANDRESCU
Președinte de secție la Trib. Arad
VASILE N. APOSTOLESCU
Președinte la C. de Apel Tmș. S. III.
VASILE GH. BUȚUREANU
Primpreședintele C. de. Apel T.-Mureș
EUGEN CHIOVSCHI
Judecător de ședință la Trib. T.-Tor.
AL. ST. CONSTANTINESCU
Consilier la Curtea de Apel Timișoara
SCARLAT CONSTANTINESCU
Președinte la C. de Apel Tmș. S. II.
Dr. TEODOR DIACONESCU
Primul procuror al Trib. Sibiu
EMIL DIMITRESCU
Primul președinte al C. de Apel Tmș.
VASILE M. DIMITRIU
Consilier la Curtea de Apel Timișoara
CONSTANTIN DOBOȘ
Consilier la Curtea de Apel Oradea
G. P. DOCAN
Consilier la In. Curte de Cas. și Just.

NICOLAE GEORGEAN
Consilier la In. Curte de Cas. și Just.
Dr. CORNEL GROFȘOREANU
avocat, Timișoara
D. IANULESCU
Consilier la Curtea de Apel Timișoara
BUJOR A. IMBROANE
procuror de secție la Trib. Timiș-Tor.
MIHAIL KUȘNIRIUC
Judecător la Jud. de muncă Timișoara
GHEORGHE D. LAMBRINO
Președinte la C. de Apel Tmș. S. IV.
Dr. IOAN I. LAZĂR
Judecător, Dumbrăveni
SABIN MOLDOVAN
Consilier la Curtea de Apel Timișoara
VIRGIL MURGESCU
judecător de instrucție la Trib. Arad
MIHAI GH. MUȘĂTESCU
jude-președinte la Jud. rur. Deta
IOAN NEDELESCU
avocat și publicist, București
NICOLAE I. NICOLESCU
Președinte la C. de Apel Tms. S. I.

Dr. GHEORGHE OPREA
avocat, Timișoara
GHEORGHE PAVELESCU
Consilier la In. Curte de Cas. și Just.
MARIN PÂRVULESCU
judecător de ședință la Trib. Sibiu
Dr. PETRU PENȚIA
notar public, Timișoara
IOAN N. PERIEȚIANU
Consilier la In. Curte de Cas. și Just.
Dr. GEORGIU PLOPU
Preș. on. la In. C. de Cas. și Justiție
Dr. NESTOR PORUMB
avocat, Timișoara
ANDREI RĂDULESCU
Primpreședintele In. C. de Cas. și Just
Dr. IOAN RUSALIN
judec. la Jud. I. urb. Timișoara
DEM. TIGOIANU
judecător de ședință la Trib. T.-Tor.
Dr. DIMITRIE VASCAN
Medic legist la Trib. Timiș-Torontal
FLOREA I. VASILIU
Consilier la Curtea de Apel Brașov

Conducerea „Cercului Juridic Bănățean” și a „Revistei” sale, roagă stăruitor pe ONORAȚII SĂI MEMBRII ȘI ABONAȚI, să-și înainteze fără nici o invitațiune sau somațiune atât taxele și cotizațiile, cât și costul abonamentului, datorite pe anii 1932, 1933, 1934, 1935, 1936, 1937, 1938 și cuvenite pe anul 1939, direct și exclusiv D-lui Casier General Dr. IOAN DOBOȘAN, avocat, la domiciliul său din Timișoara I., Piața Unirei No. 11, sau — la prezentare — împuternicitului acestuia D-l IOAN BAICU din Timișoara I., Piața Unirei No. 11, incasator al Cercului Juridic Bănățean.

Conducerea Cercului Juridic Bănățean și a Revistei sale speră că acest anunț își va produce imediat efectul, astfel că va fi dispensată, de marea neplăcere de a sista trimiterea revistei, tuturor acelor care nu sunt în curent cu plata abonamentului.

CRONICA

În numărul trecut al acestei Reviste s'a publicat în extenso legea pentru înființarea organizației politice intitulată „Frontul renașterii naționale”.

Firește, într'o revistă de drept și mai ales într'o revistă redactată și de magistrați — cari prin însăși cuprinsul legii sunt opriți de a se înscrie în această organizație, latura politică a legii în originile, în natura cași în scopurile ei, nu poate să facă sub condeiul nostru obiect de critică și nici chiar obiect de discuțiune.

Ceeace vrem să relevăm prin cele ce urmează e fenomenul de psihologie socială ce s'a petrecut și va să se petreacă cu această lege.

În adevăr, articolul unu dintrânsa aduce nota de singularitate și nota de surpriză pe care o intrupează legea și anume: unicitatea organismului politic nou înființat.

Dela pluralitatea fără de sfârșit a partidelor de altă dată trecem la situația cu totul opusă, a unui singur partid ființând în Stat.

Așa dar o concepție social-politică e succedată brusc de o concepție social-politică literalmente contrară și aceasta în cadrul aceluiasi mediu social înfățișat de Statul român.

Mai mult. Prin adeziunile nenumărate ce s'au dat până acum „Frontului renașterii naționale” se vede că Societatea românească tinde să se alinieze toată integrându-se în principiile de bază ale acestei organizațiuni.

Cum se explică în mod științific această subită trecere dela o concepție la alta, dela pluralism la singularism, dela individualism la totalitarism, dela multiplicitate la unicitate în viața social-politică a țării?

Vor zice unii: desgustul față de trecut a pregătit nației noua concepție, care n'a venit

deci prin surprindere ca un *deus ex machina* și nici n'a apărut din neant la ființă ca *Minerva*, din capul lui *Jupiter* ci s'a înstăpânit în Stat tocmai la „plinirea vremii”, ca un fruct copt după căldura razelor de vară.

Răspundem: Explicația nu ne mulțumește, pentru că nu vedem tranziția dela o stare la alta perfect contrară, singura ce lămurește dar și favorizează orice evoluție într'un sens sau altul.

Vor zice alții: Atașamentul față de această nouă formulă social-politică e doar de suprafață nu de adâncime, e de natură fictivă și nu reală, e impus de autoritate și nu e consimțit în libertate.

Răspundem: Explicația iarăși nu ne mulțumește, pentru că în acest caz nici forma nici dimensiunile și nici entuziazmul în care și-a îmbrăcat poporul adeziunea nu s'ar fi prezentat așa cum s'au prezentat ele până acum.

Dar dacă nici cea dintâiu nici cea de a doua explicație nu sunt valabile, care să fie adevărata lămurire a interesantului fenomen de psihologie socială amintit mai sus?

Este tocmai ceeace voim să limpezim prin rândurile acestea, servindu-ne de ceeace filosoful francez *Bergson* a putut așa de subtil și așa de luminos să spună, în aceeași privință, despre *Morală* și de *Justiție*.

* * *

După *Bergson* ordinea socială este expresia ordinii naturale. A trăi în Societate deci e a trăi după porunca naturii, căci Societatea e doar fructul firei.

Pentru menținerea omului în cadrul social

și pentru a-i înfrână tendințele anarhice față de Societatea în care își duce existența, omul e supus diferitelor și numeroaselor obligații, îndeplinirea cărora e impusă — ca printr'o presiune — de către Societate ale cărei exigențe ele le și satisfac.

O primă sursă a moralei se găsește deci în această *presiune* pe care Societatea o exercită asupra voinței noastre spre a-i satisface exigențele, deci o sursă de natură esențial socială.

Această morală socială dictată de Societate e *particularistă*, e *individuală* și e *coercițiune pură*.

E *particularistă*, fiindcă ea se comportă după diferențele Societății în care a luat naștere; e *individualistă*, fiindcă ea privește și apără numai pe indivizii aceleiași Societăți și e în sfârșit exclusiv *coercitivă*, fiindcă ea se impune numai prin presiunea Societății și prin constrângerile pe care ea le exercită.

Dar în afară de această *morală socială* care își are sursa în *presiune*, mai există și o *morală umană* care își are sursa în *aspirațiune*.

Morala socială e limitată la Societate, morala umană este extinsă la *umanitate*; morala socială *te constrânge* la faptă, morala umană *te atrage* spre faptă; morala socială îmbrățișează *partea*, morala umană îmbrățișează *întregul*; morala socială îți dă *plăcerea*, morala umană îți dă *bucuria*; în sfârșit morala socială e *morală închisă* morala umană e *morală deschisă*.

Diferența deci între o morală și alta este real-fundamentală și categoric-esențială.

Una este impusă ca un catehism de obligații de către faptul trăirii noastre într'o Societate dată; cealaltă se prezintă ca un catehism de aspirații spre îndeplinirea cărora ne cheamă faptul trăirii noastre în *umanitate*. Una e constrângere venită jos dela natură, cealaltă e chemare venită de sus dela cele mai reprezentative, mai bune, mai desăvârșite exemplare ale umanității. Una e creată spre *conservarea ființii*, cealaltă e propusă spre *desăvârșirea*

ființii.

Una în sfârșit se închide în cercul strâmt de viață al societății, cealaltă își deschide larg porțile spre cercul indefinit al umanității.

Una e forță, presiune, impulsie, constrângere, obligație, alta e chemare, apel, aspirație, elan, cu un cuvânt liberă și irezistibilă atracție spre culmile perfecțiunii și ale desăvârșirii.

Asemenea moralei și Justiția tot de două feluri este, fiindcă două naturi are.

Și astfel avem o *justiție relativă* și avem o *justiție absolută*.

Cea dintâiu este măsură, egalitate și proporție, cea de a doua e incommensurabilitate, inequivalență, disproporționalitate; cea dintâiu este ipotetică și imanentă, cea de a doua este categorică și transcendentă; cea dintâiu este justiția închisă, cea de a doua este justiția deschisă.

Este *măsură, egalitate și proporție* justiția relativă, fiindcă ea se exprimă prin număr, prin cantitate, prin echivalență de factori. *Balanța, do ut des sau dante pentru dante*, iată legile ei.

Și este *incommensurabilitate, inequivalență și disproporție* justiția absolută, fiindcă aici ea reclamă totul, indiferent de quantumul de valoare și de greutate pe care omul îl reprezintă față de Societatea în numele căreia judecătorii impart dreptatea.

Persoana omenească e și sacră și inviolabilă, iată legea ei.

Este *ipotetică* și este *imanentă* justiția relativă, fiindcă ea în societate își are sursa și fiindcă ea ți se face numai în cazul când prin distribuirea ei Societatea nu va suferi nimic.

E în interesul Societății însă — interes mai bine sau mai rău înțeles firește — ca justiție pentru tine să nu fie, ea — fi sigur, într'o astfel de concepție, nu ți se va face. *Salus reipublicae suprema lex esto*, iată legea ei.

Și este *categorică* și *transcendentă* justiția absolută, fiindcă indiferent că distribuirea ei folosește sau ba Societății, ea, impusă de dincolo de Societate, trebuie, *orice s'ar întâmpla*,

să se facă. *Fiat justitia et pereat mundus*, iată legea ei,

În sfârșit, e închisă justiția relativă fiindcă ea privește și se revarsă doar asupra membrilor aceleiași Societăți care a și edictat-o, pe când justiția absolută, revărsându-se asupra tuturor oamenilor, este cu adevărat o justiție deschisă.

Caracterele justiției absolute? Iată-le: egalitate, fraternitate, libertate, caractere pe care nu le-a avut cealaltă justiție, justiția relativă, ea fiind mai ales în veacurile precreștine.

* * *

Dacă ne-am întreba cum s'a ajuns dela morala închisă bazată pe presiune la morala deschisă bazată pe aspirațiune și cum s'a ajuns dela Justiția relativă a cetății la Justiția absolută a umanității cei mai mulți vor fi ispițiți să răspundă: pe calea etapelor de tranziție ale sufletului omenesc, etape care trebuiau să ducă acolo unde au ajuns și Morala și Dreptul.

Cu alte cuvinte, evoluția omenirii însăși, desfășurată în timp, a pregătit pe nesimțite această trecere dela un pol la altul, evoluție în care factorii de pe urmă erau ca o prelungire firească și ca o consecință implicită a factorilor imediat anteriori.

Nu suntem de această părere, răspunde Bergson. De ce? Pentru că în orice trecere dela o concepție la alta cu totul contrară este cuprinsă nu numai o schimbare de formă care n'ar însemna prea mare lucru, dar și o schimbare de natură, care înseamnă totul.

Ori schimbarea de natură e salt nu tranziție, e fond nu formă, e creație și nu prelungire.

Morala deschisă a umanității nu se explică deci prin morala închisă a Societății, după cum Justiția absolută a umanității nu se explică prin justiția relativă a cetății.

Cine a operat deci saltul, cine a schimbat fondul, cine a săvârșit dar creația în Morală și în Drept dacă împrejurările din afară sau

Mediul social nu și-au avut aici cuvântul? Cine?

Nimeni altul decât personalitățile de vază ale omenirii, prin exemplul lor, prin chemarea lor, prin atracția lor, prin propaganda lor, prin ardenta și dezinteresata lor propagandă,

În ce mod? Utilizând această ingenioasă metodă:

Presupunând ca posibil aceeași într-o Societate dată ar fi efectiv imposibil, reprezentându-și apoi în minte aceeași ar rezulta pentru sufletul social din această posibilitate și în cele din urmă concretizând, prin propagandă și prin exemplul vieții lor, aceeași ar putea să genereze acea stare de suflet.

Mai explicit și revenind la problema noastră, metoda își va urma astfel cursul:

Câteva personalități de elită ale omenirii presupun că Societatea, în care stăpânește morala închisă sau Justiția relativă așa cum le-am schițat noi mai sus, poate să fie condusă de principiile cu totul contrare ale moralei deschise și de cele ale Justiției absolute, pe care le aducea ca o *veste nouă*, ca o *veste bună* (evangelion) *Cel intrupat spre a lumii mântuire*.

Odată pusă astfel chestiunea, acele personalități își trec în revistă în a lor minte efectele pe care le-ar putea resimți sufletul acelei Societăți de pe urma nouilor concepții etice și juridice. Cunoscând aceste efecte pe calea exclusivă a minții și a imaginațiunii, personalitățile acestea vor putea acum concretiza starea de suflet operată de acele principii, în viața lor, în exemplul lor, în activitatea lor, în propaganda lor.

Ei bine, acest exemplu viu, această activitate manifestă, această propagandă caldă va țări în sensul dorit, tot mai mult Societatea, în sufletul căreia se vor ivi acum sentimente noi, aspirațiuni noi, chemări noi, așa precum noua concepție tinde să le promoveze.

Creându-se această nouă stare de suflet, principiile etice sau juridice se vor încadra apoi ușor întrânsa, precum se încadrează tabloul în rama respectivă ce i s'a pregătit sau precum

se încadrează o melodie muzicală în ritmul clapelor pianului cu mișcare adecuată.

Atracția pe care o reprezintă personalitățile superioare, chemarea pe care o înfățișează individualitățile de elită ale omenirii, prin viața cași prin exemplul lor, iată aceștia sunt factorii care creiază cadrul în care se va manifesta de acum sufletul social sub stăpânirea nouilor concepții. pe care inspiratul de geniu sau inspiratul de sus le-a oferit, ca o binecuvântată mană cerească — spre izbăvire — lumii.

* * *

În lumina acestor considerațiuni de psihologie socială câtă să se judece și apariția legii pentru înființarea *Frontului renașterii naționale* și mai ales largă îmbrățișare pe care va s'o aibe principiile ce stau, ca finalitate, la baza ei.

În adevăr, această lege edictând partidul unic pe întreaga țară se așează la polul opus al legilor anterioare, care edictau existența a unui indefinit număr de partide în Statul român. Mai mult. Ideologiile toate, oricât de diferite ar fi ele și oricât de inasociabile vor părea ele, trebuie de acum să se unifice în aceiași construcție de gândire pe care o impune noua lege.

Așa stând lucrurile, noua concepție social-politică nu e o prelungire a concepțiilor social-politice de altă dată ci o creație umană pur și simplu.

Prin urmare, în apariția ei nu e vorba nici de perioade de tranziție cari i-ar fi dat naștere, nici de vre-o evoluție la capătul căreia a trebuit să se ivească și nici de un efect natural impunându-se dela sine veacului, prin cauzele ce l-au precedat, precum, în materie de logică, se impune concluzia premiselor din care a fost smulsă sau, în materie de geometrie, se impune corolarul teoremei, pe trunchiul căreia se altoește.

Și totuși, deși atât de diferită în a ei natură de cele anterioare, și legea și oamenii au botezat această, organizație a *Frontului renașterii naționale* tot partid politic, fapt ce con-

trazice fondul de noutate fundamentală pe care ea o îmbracă. Pricina? Lipsa altui cuvânt care să o definească intitulându-o și să o intituleze definindu-o.

Dar îmbrăcând sub aceeași haină noțiuni esențial diferite, dai impresia că identitatea cuvântului acopere identitatea noțiunii și deci *ce a fost* se repetă în *ce este*, inchipuindu-ne astfel trecutul doar ca tot atâtea etape succesive și ca tot atâtea viziuni parțiale, deci incomplete, ale viitorului simbolizat prin legea, prin concepția, prin noțiunea cea din urmă.

Lucru inexat însă, precum am văzut, căci în viitor e ceva nou și deci mai mult decât în trecut; legea de acum nu e fructul copt al legilor de altădată; concepția social-politică de astăzi e o creație și nu o prelungire evolutivă a concepției social-politice anterioare.

Și dacă este astfel, însemnează că și principiile ce stau la temelia acestei noi organizații politice, ca să se impună tuturor, vor trebui să fie servite tot așa cum au fost servite, până la a lor izbândă, principiile moralei deschise sau cele ale Justiției absolute.

Iar metoda, acum o cunoaștem. Ea reclamă din partea personalităților atașate *Frontului renașterii naționale*, o integrare în starea de suflet pe care noua creațiune ideologică o implică și apoi comportarea lor în viață ca și cum această viață ar fi tocmai consecința practică indusă din acea stare de suflet.

Exemplul așa dar, iată și explicația și cheia de boltă a succesului, mai ales al unei concepții care s'a născut fără *filiație naturală* și care se impune ca o creație *quasi ex nihilo*.

Căci metoda pilduirilor grăitoare și a propagandelor pilduitoare este singura metodă care va să deschidă porțile sufletului omenesc la chemările unei noi doctrine.

Pentru că, orice s'ar spune, precum în Morală așa și în Drept, precum în Religie așa și în Politică, *pomul după roade iar credința după fapte se cunoaște* . . .

I. N. Lungulescu.

DELICTUL DE ȘANTAJ

— Studiu analitic și comparativ —

Despre șantaj maestrul Barboux a spus următoarele cuvinte cu ocazia pledoariei sale făcute în afacerea Panama: „Comerțul terestru are cămătăria murdară, comerțul maritim avea pirateria, *viața civilă are șantajul*, orice întreprindere omenească are paraziții ei inoportuni și răufăcători“. Ilustrul avocat, care cunoscuse cele mai scandaloase afaceri ale epocii, era îndreptățit ca nimeni altul să rostească un asemenea trist adevăr. Gen de extorsiune, în care psihologia joacă rolul principal, șantajul s'a practicat în toate timpurile și continuă să se practice și astăzi, fiindcă e o profesiune rentabilă, relativ ușoară și fără prea mari riscuri, când e exercitată cu inteligență. După afirmația unui specialist, inspector al închisorilor din Franța, dintre toți infractorii, aceia cari se bucură de mai multă securitate sunt șantajisții, din cauză că victimele lor preferă în general să plătească decât să se expună la procese compromițătoare. Iar un fost funcționar al prefecturii de poliție din Paris, un anume Lecourt, arată și el că în acest oraș cazurile de șantaj *denunțate organelor polițienești* se ridică anual la cifra rotundă de 500, ceea ce face pe un cunoscut autor să se întrebe cât de mare poate fi numărul acelora în cari poliția n'a avut prilejul să intervină!

În ce privește mijloacele și formele șantajului, avocatul general Delpy ne oferă câteva sugestive exemple: „*Srisoarea anonimă*, stilet veninos, ascuțit în umbră și mister care, lovind acolo unde trebuie, silește la concesiuni lașe și sacrificii dureroase; *amenințarea* ce se ascunde sub complimente înșelătoare, *comerțul* cu hârtiute, scrisori pierdute, documente răstăcite, și atâtea altele, fără să uit nici pe acela care izolat, solitar, își alege în voie prada și o devoră pe îndelete“. De fapt, șantajul se prezintă sub infinite aspecte, fraudă este adeseori inezisabilă, iar ingeniozitatea profesioniștilor lui sfidează imaginația celui mai fecund autor de romane populare. Se citează, astfel, cazul unei *agenții* pariziene specializată în plăzmuirea de fotografii feminine și în vânzarea lor amatorilor de scandal sau de beneficii veroase. Alții se îndeletnicesc cu specularea naivilor căzuți în greșală sau împinși chiar de dâșii la anumite fapte, de cele mai multe ori de o gravitate nelămurită, ca să-i poată avea direct la mână și despuia cât mai comod. Unii din aceștia lucrează pe seama unor adevărate *asociații*, cari dispun de fel de fel de trucuri pentru captarea și exploatarea neștiutorilor prinși în cursă. Și în această materie, ca și în toate domeniile de activitate socială licită sau ilicită, există o tehnică, o metodă, un sistem de principii care pot culmina în acea artă supremă, în acel *summum* de perfecțiune, când

agentul (le maitre chanteur), fără a dispune de vreo probă decisivă, ba lipsit de orice umbră de dovadă, reușește prin talentul său de persuasiune să-și convingă victima, că s'a pus într-o situație delicată și să-i stoarcă cât mai mulți bani pentru tăcerea sa, adică a face *să cânte*. „Faire chanter — spune Garraud — c'est, en effet, metre son silence à prix d'argent“. Patria acestei industrii pare să fie America, țară industrială prin excelență, însă nu putem să nu observăm ușurința cu care ea s'a aclimatizat în vechiul continent, unde a făcut chiar progrese. Credem că merită ascultare s'atut celui bătrân avocat, care recomanda să fim prudenți în corespondența noastră și să ne păzim de a scrie lucruri echivoce, spre a nu fi interpretate greșit mai târziu. *Quod per litteras peccatur, per nummos saepe solvitur*.

Șantajul, ca delict special de *extorsiune*, realizat printr-o constrângere morală, și-a făcut apariția destul de târziu în legislațiunea unor țări. În Franța, de exemplu, el a fost încriminat abia prin legea din 13 Mai 1863 care a adăugat la art. 400 c. p. un nou alineat, devenit al doilea. Acest articol tratează despre extorcerea, deturarea și distrugerea de titluri, efecte și altele. La noi, în vechiul cod din 1864 astăzi abrogat, șantajul făcea obiectul art. 334 al. ultim și a fost creat prin legea din 4 Mai 1895, fiind socotit ca un fel de *extorcherie*, după cum era și la francezi înaintea legii din 1863, când jurisprudența și doctrina conveniseră a-l încadra în art. 405, dar numai dacă prin el se viza un fapt imaginar. Or, tocmai această situație explică intervențiunea legiuitorului: *trebuința de a reprimă toate acele extorsiuni consumate sau încercate prin divulgarea unor fapte realmente comise și pe cari tribunalele franțuzești, sprijinindu-se pe textul art. 405, au refuzat în mod constant să le califice drept extorcherie*. O asemenea practică, ireproșabilă sub raportul legii, se dovedise însă contrară interesului general și de aceea s'a simțit nevoia unei încriminări speciale, care să oprească desvoltarea tot mai mare a unor afaceri ce tindeau să devină o calamitate publică. Interesant este că șantajul nu fusese prevăzut în proiectul de reformă întocmit de guvernul francez, ci a fost admis din inițiativă parlamentară în urma unui raport care scoate în evidență caracterul delictului și necesitatea de a-l sancționa: „În ce privește extorsiunile prin violență sau constrângere reglementate de art. 400, am crezut — spune raportorul — că e bine să ne ocupăm de un gen de extorsiune care nu se comite prin violență fizică, ci cu ajutorul unei *constrângeri morale* . . . Sunt oameni destul de josnici ca să profite de secretele pe care le cunosc, amenințând că le denunță sau le răspândesc, dacă nu li se cumpără tăcerea. Alții, mai nerușinați, nu știu nimic din ceea ce ar putea compromite persoana pe care au ales-o drept victimă; însă dau naștere la împrejurări din care să poată rezulta bănuiala unui fapt

compromițător și amenințând cu exploatarea unor simple aparențe, smulg slăbiciunii sau fricii răscumpărarea unei calomnii, dela care promit să se abțină. Este, după denumirea lui vulgară, *șantajul* . . . *Șantajul nu e extorsionerie din art. 405.* Aceasta se bazează pe persuasiune, pe viclenie, pe manopere frauduloase . . . Șantajul nu e nici amenințarea din art. 305. Aceasta vrea să producă teama unei violențe fizice . . . cupiditatea nu este de esența ei . . . Șantajul are de scop să smulgă o sumă de bani, influențând voința prin teama unui rău veritabil și serios; *el este o extorsionerie*; dacă răul vizează persoana, există violență fizică; cum însă el este îndreptat împotriva reputației și onoarei, ne găsim în fața unei violențe morale. *Șantajul este așa dar o extorsionerie prin mijlocirea unei constrângeri morale.* Iată care e caracterul său; iată genul căuia îi aparține: . . . Totuși chestiunea legiferării șantajului a întâmpinat oarecari dificultăți în parlament, mai ales din partea decanului Jules Favre, care a obiectat că penalizarea lui n'ar fi oportună, deoarece ar face să scadă nivelul moravurilor (?) și că este mult mai bine să aruncăm scrisorile anonime la coș (ca și când există numai șantaj prin scrisori!) singura formă de justiție bună pentru asemenea cazuri. Replica i-a dat-o Procurorul general Cordoen, comisar al guvernului, prin aceste cuvinte pline de bun simț: „Răspunsul meu este că la delictul nou se impun dispozițiuni noi și o represiune nouă. Infractionile cari au la bază violența se impută nează odată cu progresele civilizației; totuși printr-o regretabilă și tristă compensație, *faptele cari își au originea și mijloacele de viclenie, în perfidie, se înmulțesc cu progresul societăților moderne*“. Oratorul dă apoi exemplu deținuților cari, odată liberați și redresați moralmente după ispășirea osândei (căci se întâmplă și aceasta, din fericire), se văd amenințați de unii camarazi cu divulgarea condițiunii lor de foști pușcăriși, dacă nu le dau bani, situație care, după dânsul, constituie principalul motiv al legiferării șantajului, întrucât art. 405 privitor la delictul de extorsionerie nu se aplică în cazul când amenințarea poartă asupra unui fapt real (v. asupra acestor chestiuni: F. Helie et A. Chauveau, 1887—1908, vol. V, p. 2131).

Se zice că șantajul a fost importat dela Anglo-Saxoni și că este de dată relativ recentă. Nu știm dacă ambele afirmațiuni sunt exacte. E adevărat că Statele Unite dețin exclusivitatea unor procedee încă necunoscute lumii vechi. Dacă ar fi să vorbim numai de răpirile de copii și de sumele fabuloase stoarse dela părinți pentru a li se reda adesea niște cadavre, flagel ce dezonorează moravurile de peste ocean, și tot ar fi deajuns! Dar mai sunt și alte monopoluri, de pildă campaniile de presă duse de ziare cari și-au făcut din șantaj unica lor sursă de venituri, rațiunea lor de a fi. Cu toate acestea, de aici și până a socoti America de

Nord ca o *alma mater* a banditismului celui mai odios din câte există, este enorm. Nu noi vom formula o atât de gravă acuzațiune. Cât privește chestiunea a doua, după a'rmația marelui Liszt (Droit pénal allemand d. 1913, vol. II, § 141), noțiunea de șantaj era cunoscută chiar pe timpul Romei antice, unde faptul purta numele de *conscussio* și se înfățișa sub două chipuri: *conscussio publica*, când un avantaj patrimonial fusese smuls de un funcționar public profitând de funcțiunea sa și *conscussio privata*, când autorul a făcut uz de amenințare cu o plângere criminală, *crimen minori*. Acela care primea bani dela un nevinovat, amenințându-l cu judecata sau cu mărturisirea lui în justiție, devenea pasibil de un *judicium publicum* și se pedepsea conform legii Cornelia (Dig. XLVII, T. XIII, De conscussione, e). Era așa dar, vorba de un șantaj bazat pe o acuzațiune mincinoasă și nu pe vre-o revelațiune sau imputațiune cu caracter difamatoriu, în sensul conceptului din care s'a inspirat legiuitorul francez și după el legiuitorul codului penal român din 30 Octomvrie 1864. Vom vedea mai jos că în noul cod penal Carol al II-lea, șantajul este reglementat după alte norme, înglobând orice violență fizică sau morală comisă în scop de îmbogățire și indiferent de natura răului cu care victima e amenințată.

În dreptul german — afirmă același autor — ideea de Șantaj (*Erpressung*). și-a făcut drum foarte încet și abia prin secolul XIX s'a ajuns la o definiție a extorsionii oarecum satisfăcătoare, însă această definiție codul imperial n'a putut s'o păstreze intactă, ea fiind știrbită de conceptul hibrid și controversat al extorsionii prin mijloace violente (*Räuberische Erpressung*). Liszt consideră șantajul, ca entitate juridică, sub forma unei extorsionii dăunătoare cauzată în scop de îmbogățire și produsă printr-o constrângere ilicită. Ca mijloc de constrângere legea cere *violența sau amenințarea* cu o suferință oarecare. Dacă faptul de a inflige acea suferință e permis în sine (de ex. denunțarea unui contract de serviciu) și în același timp amenințarea cu acest fapt în scopul de a lucra asupra voinței altuia este *mijlocul exact pentru scopul exact* (sic: vol. I, § 32, II, 2), conceptul constrângerii punibile dispăre dinpreună cu ilegalitatea actului. Autorul îl citează pe Frank ca fiind de aceeași părere, anume că faptele (în text *calamități*) curente, regulate, *Verkehrsmässige*, nu sunt amenințări în sensul legal al cuvântului. Amenințarea (*Drohung*) este definită ca o reprezentare a unui rău de natură să împiedice sau cel puțin să restrângă libera manifestare a voinței de pildă: o execuțiune silită, denunțarea la parchet, înștiințarea părinților, publicarea în jurnale, etc. Prejudiciul poate fi cauzat în mod licit sau ilicit. Faptul de a amenința cu un prejudiciu chiar licit poate avea caracter de extorsionerie, *dacă nu e mijlocul adequat pentru scopul urmărit*. Referitor la mobilul extorsionii care este îmbogățirea, el constă

În dorința agentului de a-și procura pentru sine sau pentru un altul un avantaj patrimonial, unită cu cunoștința pe care o are că obținerea acestui avantaj este ilicită (idem. vol II, § 139 II, 4). Sunt ilicite avantajele a căror obținere vine în contradicție cu ordinea juridică, adică cu principiile dreptului civil. Din toate acestea rezultă că în sistemul doctrinei germane șantajul poate fi descompus în următoarele elemente:

a) Un act material de extorsiune realizat prin violență sau amenințare.

b) Mobilul actului să fie îmbogățirea.

c) Violența sau amenințarea să aibă un caracter ilicit.

d) Cunoștința autorului că îmbogățirea sa este injustă (*intention de delictuosité*).

Obiectul extorsiunii poate fi, nu numai remiterea unei sume de bani, dar ori și ce fapt pozitiv sau negativ (*facere, non facere*) de ex. săvârșirea unui lucru, o to'e rare, o abținere etc.

Delictul de șantaj după art. 400 al. II c. p. fr. și art. 334 al. final c. p. rom. din 1864. Art. 400 al. II c. p. fr. se exprimă astfel: „Quiconque, à l'aide de la menace écrite ou verbale, de révélation ou d'imputations diffamatoires, aura extorqué ou tenté d'extorquer, soit la remise de fonds ou valeurs, soit la signature ou remise des écrits énumérés ci-dessus (în al. I), sera puni d'un emprisonnement d'un an à cinq ans et d'une amende de 50 francs à 3.000 francs”. Art. 334 al. III din codul nostru este redactat cam în aceeași termenii: „Cu aceeași pedeapsă se va pedepsi cel ce, pînă amenințare verbală sau în scris de a face revelațiuni sau imputațiuni difamatorii va fi stors sau va fi cercat să stoarcă, fie bani, fie efecte de valoare, fie iscălitura sau remitere de acte, sau scrisuri oricari, cari ar conține sau ar opera o obligațiune, o liberațiune sau o dispozițiune”. Incontestabil că ambele texte prevăd și sancționează un delict *de daună*. În sistemul acestor legiuri șantajul e o infracțiune de ordin patrimonial, este un atentat la avere și nu la persoana omului. El constituie un delict contra proprietății, declară *Garraud*, adică o *species furti*, care nu diferă de celelalte furturi decât prin mijlocul deturnat și modern de a-l realiza: amenințarea cu revelațiuni sau imputațiuni difamatorii. Totuși, abstracție făcând de locul pe care-l ocupă în codul penal din 1810 (sub rubrica “Vol.”: art. 379—40) în Franța șantajul nu este un *furt*, deși unii găsesc că răspunde perfect definițiunii acestui delict: “Quiconque a soustrait frauduleusement une chose qui ne lui appartient pas est coupable de vol”. La noi s'ar putea susține că e mai curând un gen de *extorsion*, fiindcă face parte din art. 334 relativ înșelăciunea calificată, însă nu trebuie să ne lăsăm seduși de această împrejurare care, în fond nu înseamnă nimic. Adevărul este că incorporarea șantajului în art. 334 s'a făcut numai din punct

de vedere al penalizării, dovadă că textul începe cu cuvintele: “Cu aceeași pedeapsă se va pedepsi . . . etc.”; natura lui juridică este însă cu totul alta, el apare ca un delict special al cărui criteriu distinctiv rezidă într-o *constrângere morală* exercitată asupra victimei, spre a o determina să consimtă la sacrificiul ce i se cere.

Elementele șantajului prevăzut de art. 400 al. II c. p. fr. și art. 334 al. III c. p. rom. sunt următoarele:

I. *Primul element* este de ordin material și constă în amenințarea scrisă ori verbală adresată cuiva, de a face revelațiuni sau imputațiuni defăimătoare, cu privire la un fapt real sau închipuit. Exactitatea imputațiunii nu înlătură punibilitatea ca în delictul de calomnie (art. 296), unde inculpatul putea să scape de pedeapsă, dovedind că cele afirmate de el sunt adevărate. Deci, *exceptio veritatis* nu e admisă în materie de șantaj (*veritas convicii non excusat*). De altfel, după cum am arătat, dispozițiunea art. 400 al. II din codul francez a fost motivată tocmai de impunitatea asigurată celor cari exploatau existența unor fapte reale la adăpostul unei jurisprudențe favorabile. Afară de aceasta, după justa observațiune a lordului Manfield (alții i-o atribuie istoricului Macaulay), cu cât amenințarea cuprinde mai mult adevăr, cu atât șantajul e mai grav și mai culpabil. De ce? Din cauza temerii de revelațiune, care intimidează victima până într'atâta încât o obligă la cele mai dureroase compromisuri pentru a nu fi divulgată. Revelațiunea se raportează, așa dar, la fapte existente; imputațiunea la fapte imaginare, dar care pot inspira destulă teamă în spiritul celui învinuit, mai ales când nu are posibilitatea să se apere. Dar amenințarea cum trebuie să fie? Fără îndoială, destul de serioasă pentru ca prin reprezentarea răului pe care amenințatul este încredințat că îl va suferi în caz de opunere, voința lui să cedeze și să primească târgul ce i se oferă. Dar nu numai atât: ca să poată cădea sub aplicațiunea legii, amenințarea trebuie să se refere la divulgarea sau imputarea unor fapte *determinate* de natură să-i atingă onoarea ori considerațiunea de care se bucură în societate. “S'ar putea zice — găsim în *Garçon* (Code pénal annoté 1901—1906, I, art. 400, Nr. 54) — că șantajul constă esențialmente în amenințarea de a comite o *difamație*, indiferent dacă e publică sau nu, pentru a determina voința unei persoane și a constrânge să verse o sumă sau o valoare oarecare, procurând astfel autorului acestor amenințări o îmbogățire nepermisă”. Pentru constituirea delictului de șantaj nu e nevoie de elementul *publicității* pe care nici vechiul nici actualul cod nu-l prevăd ca necesar, acesta din urmă considerându-l numai ca o circumstanță agravantă, cum vom arăta la locul cuvenit. Este de ajuns, prin urmare, ca amenințarea să se raporteze la o revelațiune sau imputațiune către o anumită persoană pe care victima ar avea interes să o mențină în ignoranță, sau la a cărei ură ori dispreț

nu poate rămâne indiferentă. De asemenea, nu prezintă importanță faptul că difamațiunea nu e îndreptată direct împotriva persoanei amenințate, ea poate viza o rudă (părinte, fiu, frate) și totuși șantajul să existe, dacă intențiunea autorului a fost de a-i asocia pe amândoi la greșeala unuia singur, dar care greșeală este de natură să se răsfângă și asupra celui alt printr'un fel de solidaritatea familială. În cazuri de acestea amenințarea produce același efect de constrângere ca și când faptul ar fi fost comis chiar de persoana șantajată și atrage consumarea infracțiunii (în acest sens: Cas. fr., 25 Aprilie 1896 și Toulouse, 30 Ianuarie 1886, B. 147, S. et P. 96, 1, 535, D. 98, 1, 92 și J. de Parq., 96, 2, 74). Judecătorii fondului sunt suverani apreciatori ai seriozității și gravității amenințării din punct de vedere al puterii ei de intimidare, însă s'a decis că ei nu se pot întemeia pe circumstanțe posterioare faptului din care rezultă amenințarea, deoarece, fiind vorba de o extorsiune, acest fapt trebuie să fie anterior sau cel puțin concomitent cu remiterea sumelor sau valorilor. Opinia contrară este susținută de P. Fabreguettes (Tr. des délits politiques, 1901, p. 631) care spune că nu interesează decât un singur lucru: ca între amenințare și extorsiune să existe un *nexum causal*, un raport dela cauză la efect. În aceeași ordine de idei Casația franceză a statuat că o amenințare făcută dintr'un sentiment josnic, chiar cu intențiune frauduloasă, este punibilă numai dacă ar avea de obiect o revelațiune difamatorie, iar judecătorii nu pot neglija această condițiune luând ca bază o denunțare subsequentă făcută de autor justiției (26 Aprilie 1872, B. 98, S. 72, 1, 310, P. 72, 746, D. 72, 1, 474).

II. Al doilea element este scopul de a realiza extorsiunea (*animus lucri faciendi*), adică voința de a obține, prin constrângere, un folos oarecare: bani, valori, semnarea sau remiterea de acte, scripturi, titluri, efecte, etc.; enumerațiunea textului este pur demonstrativă. Autorul trebuie să fie animat de un spirit de *cupiditate* care să-l facă a căuta un *câștig ilicit* fie pentru sine fie pentru un altul. Nu se cere ca lucrul pe care l'a smuls să aparțină numai decât celui amenințat; e suficient ca remiterea lucrului să fie consecința acestei amenințări (Cas. fr. 3 Decembrie 1896, B. 347, D. 98, 1, 149). Condițiunea unei îmbogățiri injuste este considerată de doctrina penală ca esențială în delictul de șantaj (Hélie et Chauveau, V, 2133; Blanche, VI, 72; Garraud, V, 213; Dutruc, Art. 400 modifié, Nr. 111; Pellerin: Loi de 1863 p. 218; Trib. de Trevoux 16 Martie 1892, J. des Parq., 92, 2, 54, privitor la cazul unei lucrătoare care, spre a obține plata ce i se cuvenea pentru munca sa, scrisese debitorilor ei, amenințându-i cu revelațiuni scandaloase). Singur Garçon se ridică împotriva nepedepsirii acelor cari uzează de amenințări pentru a intra în drepturile lor, însă recunoaște

și el că nu poate fi vorba de șantaj când cineva amenință că va recurge la căile legale pentru a recupera ceea ce i se datorește. (Code pénal annoté art. 400, Nr. 69 și urm.). Într'adevăr, în această din urmă ipoteză partea, nu numai că nu urmărește un folos ilicit, întrucât *certat de damno vitando*, luptă ca să evite o pagubă adusă patrimoniului ei, dar, mai mult, ea declară că în acest scop va uza de mijloacele pe care legea însăși i le pune la dispoziție: *qui suo jure utitur neminem laedit*. Un atare procedeu poate fi el socotit ca o amenințare care să legitimeze imputațiunea de șantaj? Indiscutabil că nu, deoarece este vorba de o temere justă, legală, răul care se promite e perfect licit și autoritatea care-l va inflige este autoritatea judecătorească, arbitru imparțială în conflictele dintre cetățeni. Rezultă, dar, din cele arătate, că persoana lezată printr'un fapt delictuos nu comite șantaj amenințând că va reclama, dacă nu e despăgubită, și aceasta nu numai pentru că are drept la daune, dar și fiindcă un asemenea procedeu implică de fapt o tranzacție asupra acțiunii civile, ce acea legea îi permite (Garçon: ibid, Nr. 72). Raportul comisiei legislative din 1863 expune în mod luminos această idee: „Rămâne stabilit că vătima unei crime sau unui delict, care transige asupra dreptului de a reclama sau de a se constitui parte civilă, departe de a comite extorsiune, obține din contră repararea prejudiciului ce i s'a cauzat, și procedând astfel, ea nu face nimic ilicit sau de natură a cădea sub aplicațiunea legii”. Invocând acest pasaj, Garraud conchide la inexistența delictului de șantaj penru următoarele trei considerațiuni: 1. În primul rând, agentul nu cere decât aceea ce i se cuvine și, așa fiind, amenințarea de a face revelațiuni sau imputațiuni nu urmărește o *extorsiune*, adică apropierea unei părți din averea altuia, (autorul nu are în vedere un scop lucrativ, non *certat de lucro captando*); 2. faptul a căruia revelațiune sau imputațiune formează obiectul amenințării este însuși faptul pe care se bazează cererea lui legitimă; 3. În fine, el amenință să-l reveleze autorității, deci acelor cari au competența legală să-l aprecieze. Dar dacă se va dovedi că delictul reclamat nu există sau că el n'a cauzat nici-o leziune reclamantului? De sigur că în ambele ipoteze șantajul este posibil, însă cu o condițiune: ca autorul lui să fi fost de rea credință, știind că acuză un nevinovat (denunțare calomnioasă: art. 298 v. c. p.; art. 269 n. c. p.), sau să fi fost convins că nu are niciun drept la daune. Prin urmare, dacă el, în sinceritatea lui, fie în aceea a prejudiciului, această eroare de fapt înlătură imputațiunea de șantaj (Cas. fr. 2 Aprilie 1897, B. 122, S. 98, 1, 111, D. 98, 1, 150; Caen 20 Nov. 1878, S. 80, 2, 202, P. 80, 805, D. vol 98; Paris 6 Februarie 1896, S. et P. 96, 2, 157, Journal des Parquets 95, 2, 76). În Franța s'a decis, cu toate acestea, că este culpabil

de extorsiune individul care, sub amenințare, a cerut mai mult decât i se datora, în special când se constată o vădită disproporție între suma pretinsă și paguba suferită realmente de autorul amenințării (Cas. fr. 10 Februarie 1875, B. 223; 21 Decembrie 1894, D. 98, 5, 334; 30 Octombrie 1902, B. 331; Douai 6 Mai 1874 și Cas. 4 Iulie 1874, B. 195, S. 75, 1, 435, P. 75, 1080, D. 75, 1, 228). Această doctrină este împărtășită și de *Garçon*, dar cu corectivul rațional și juridic că, dacă victima delictului n'a abuzat de situațiunea celui vinovat pentru a-i impune o asemenea reparațiune disproporționată, oricare ar fi aprecierea judecătorilor, cu privire la cifra exactă a daunelor, nu poate fi vorba de șantaj, cu atât mai puțin în cazurile când se ivoacă și un prejudiciu moral.

III. *Al treilea element* și ultimul îl formează reaua credință sau intențiunea delictuoasă a agentului, care a înțeles să uzeze de amenințări pentru a ajunge, prin extorsiune, la obținerea unui avantaj ilicit. Acest element poate rezulta atât din scopul urmărit cât și din mijloacele, procedeele, manoperele, machinațiunile întreprinse de agent în atingerea acestui scop. Am văzut mai sus câte forme îmbracă șantajul, acest delict "aussi odieux que lâche", cum îl numește *Garraud*. Și cele spuse sunt numai cu titlu de exemplu. Unele din aceste forme sunt atât de caracteristice încât orice discuție asupra elementului intențional devine inutilă. Extorsiunea este prin ea însăși culpabilă și reaua credință manifestă. Alteori (mai ales în cazul amenințărilor cu plângere în justiție) starea de spirit a autorului trebuie să facă obiectul unei examinări speciale din partea judecătorilor, fiindcă în aceste cazuri buna credință se presupune și inculpatul nu poate fi condamnat decât dacă i se demonstrează intențiunea de fraudă. Instanțele de fond vor aprecia cu o suverană competență faptele din care rezultă acest element intențional, Curtea supremă rezervându-și numai dreptul de a verifica, pe baza materialității lor constante, dacă deducțiunea la care s'a ajuns este justă, corectă, dacă nu păcătuiește prin vreo eroare de drept (a se consulta: *Du pouvoir de la Cour de Cassation sur la qualification criminelle par P. de Chauveron*, 1908, p. 91, și urm.).

Delictul de șantaj în noul cod penal Carol al II-lea.

În noul cod pus în aplicare la 1 Ianuarie 1937 șantajul face obiectul art. 495, al cărui text este următorul:

"Acela care, în scopul de a dobândi, în mod injust, pentru sine sau pentru altul, un folos material, constrânge o persoană prin violență sau amenințare, ca să facă, să nu facă, sau să sufere ceva, întrucât faptul nu ar constitui o infracțiune mai gravă, comite delictul de șantaj și se pedepsește cu închisoare corecțională dela 6 luni la 2 ani. Pedepsa este închisoarea corecțională dela 1 la 3 ani, dacă amenințarea consistă în aceea că se vor da publicității fapte, reale sau imaginare, com-

promițătoare pentru persoana amenințată sau o rudă a ei, ori pentru o persoană de care este legată printr-o temeinică afecțiune".

Tentativa se pedepsește (al. III).

Prin modul cum este așezat acest text sub secțiunea II (art. 494) și 495 din Cap. II, "Delicte în contra libertății individuale", a titlului XIII numit: "Crime și delicte contra persoanelor", rezultă că noul legiuitor a abandonat vechea concepțiune a șantajului-delict de daună, considerându-l de aici înainte ca o infracțiune îndreptată împotriva persoanei însăși a omului, pe care o atinge într'unul din atributele ei cele mai importante: *libertatea morală*. Art. 495, are deci, scopul să garanteze dreptul de autodeterminare, corolar al libertății de care trebuie să se bucure orice om în societatea modernă, iar violarea acestui drept, în fond tot o *extorsiune*, nu mai poate fi pusă în legătură cu delictele având la bază ideea de sustracțiune sau înșelăciune în care atentatul vizează direct și exclusiv patrimoniul victimei. Aceasta nu înseamnă că în sistemul codului actual, șantajul este desbrăcat de caracterul lucrativ; din contră, mobilul agentului rămâne tot *dorința de câștig*, însă — și aici e deosebirea — legea nu-l mai apropie de noțiunea strică a difamațiunii ca mijloc de realizare, ci îl sancționează ori de câte ori acest mobil de cupiditate apare sub aspectul material al unei violențe fizice sau morale. În consecință, putem afirma că delictul din art. 495 al noului cod penal, deși atentat la persoană, considerat totuși din punct de vedere al autorului, este un delict de extorsiune prezintănd multă analogie cu crima de extorsiune din art. 400 al. I. c. p. fr. care și ea e bazată pe *forță, violență, constrângere materială sau morală* (comp. cu art. 530 p. 3 din Codul Carol II).

Incriminarea din art. 495 este subsidiară; ea operează numai dacă, în condițiunile speciale în care s'a comis, faptul nu cade sub prevederile unor dispozițiuni mai riguroase. Astfel, acela care face uz de violență ca să ia un lucru mobil din posesiunea sau detențiunea altuia, spre a și-l însuși pe nedrept, comite delictul de tâlhărie din art. 529 și se pedepsește, în afară de amendă și interdicțiune, cu închisoarea dela 3 până la 8 ani. Există, de asemenea, tâlhărie și un șantaj în cazul art. 530 p. 1 când, surprins fiind în flagrant delict de furt, autorul întrebuințează violență sau amenințare pentru a păstra lucrul furat sau a distruge urmele delictului, ori pentru a asigura scăparea sa sau a coparticipanților. Art. 530 p. 3 prevede o altă formă de tâlhărie de care se face culpabil cel ce obține, prin violență sau amenințare, semnătura sau remiterea unui act, unui titlu, etc., care poate avea efecte juridice (*extorsiune agravată*). Dacă amenințarea este însoțită de o cerere pentru depunerea unei sume de bani sau a unei valori oarecare în anumit loc sau timp, faptul intră în prevederile art. 494 p. 1 și autorul lui va fi condamnat la închisoare

dela 1 până la 5 ani. Un alt exemplu când imputațiunea de șantaj trebuie să facă loc unei incriminări mai grave este sechestrarea de persoane în cazurile din art. 493, pedepsite cu închisoare dela 5 la 10 ani, aceasta b'neînțeles numai dacă autorul a încercat pe această cale să dobândească folos dela sechestrat sau dela alții, căci astfel chestiunea subsidiarului nu se mai pune.

Elementele delictului de șantaj după noul cod penal sunt în număr de patru:

1. Un act material de violență sau amenințare susceptibil de a constrânge voința victimei.
 2. Scopul de a dobândi un folos patrimonial.
 3. Acest folos să fie injust.
 4. Intențiunea delictuoasă a agentului.
- Să le analizăm pe fiecare.

I. Primul element: Violența sau amenințarea cu efect de constrângere. În ce privește pe cea dintâi, legea nu definește nicăieri noțiunea de violență, însă toată lumea e de acord că ea trebuie înțeleasă în sens de constrângere fizică, materială, de forță brută aplicată de așa manieră încât să anihileze dela început voința victimei, înlăturându-i orice urmă de liber arbitru; este ceea ce în limbajul romaniștilor poartă numele de *vis absoluta*. Termenul de *violență* îl întâlnim și în alte texte, cu aceeași semnificație de constrângere, de ex. în art. 258, 289, 299, 419 c. p. El nu coincide totdeauna cu acela de violențe (maltratări, căi de fapt), cari intră în constituirea unor delikte ca cele din art. 207, 248, 255, 330 etc. Căci se poate întrebuița violența fără ca actul să conțină în sine ideea unui atentat la demnitatea omenească. În orice caz, spre a da loc la șantaj această violență trebuie să prezinte oarecare gravitate, asupra căreia numai judecătorii fondului vor fi competenți să decidă. Nu se cere și nu e necesar ca violența să îmbrace caracterul forței majore, adică a unei puteri covârșitoare pentru facultățile de rezistență a unui om considerat în abstract.

Trecând acum la analiza noțiunii de *amenințare*, nu există dubiu că acest termen implică o idee de constrângere morală, o presiune exercitată asupra spiritului unei persoane, spre a o determina ca dintre două rele să aleagă pe acela care i se pare mai ușor. În dreptul roman e cunoscută sub numele de *vis compulsiva*, iar trăsătura ei particulară este că persoana amenințată își păstrează întreg discernământul, dar preferă să se supună injoncțiunii decât să sufere prejudiciul ce i se înfățișează ca inevitabil în caz de refuz. Amenințarea constă, așa d r, o violență psihică care, deși siluește voința, n'o înlătură însă cu totul: *coacta voluntas, tamen voluntas; qui magis vult, vult*. Dacă am optat pentru actul ce mi s'a impus, în eamă că am voit acel act: *quia quamvis, si liberum esset, noluissem, tamen coactus vclui* (Dig. IV, T. II, fr. 21

Paulus, 2). Obiectul amenințării poate fi un rău material sau moral, după natura bunului primejduit: viața, sănătate, cinste, avere, etc. În această privință noul cod penal conține două texte cari explică *termenii de amenințare și de constrângere morală*. Primul este art. 130 așezat sub capitolul referitor la cauzele care apără de răspundere sau o micșorează și e redactat astfel: „Nu răspunde de infracțiune acela care a săvârșit fap-tul sub influența unei constrângeri morale, produsă prin o amenințare care constituia un pericol direct pentru viața, integritatea corporală, sănătatea și liber-tatea, fie a propriei sale persoane, fie a unei rude sau a unei persoane de care este legat printr-o temeinică afecțiune și dacă pericolul nu putea fi înlăturat prin alte mijloace”. Dar definiția exactă a amenințării o găsim în art. 183, care se ocupă de explicarea unor termeni legali, la punctul 6: „Amenințarea constă, ori de câte ori legea nu prevede altfel (cum prevede art. 120 : N. R.), în săvârșirea de acte sau fapte de natu-ră a inspira persoanei amenințate temerea unui peric-ol iminent pentru viața, integritatea corporală, sănă-tatea, libertatea, onoarea sau averea ei, ori a uneia din persoanele arătate în art. 130”. La care din aceste texte trebuie să ne referim în cazul delictului de șan-taj? Indiscutabil că la art. 183, fiindcă aici este sediul juridic al conceptului de amenințare valabil și pentru art. 495. Fa tul că art. 130 circumscrie acest concept numai la atingerile aduse persoanei fizice și libertății omului, ignorând celelalte bunuri ca onoarea și averea se justifică prin natura unei asemenea dispozițiuni care, constituind o cauză de iresponsabilitate, este normal să nu fie aplicabilă decât în cazuri cu deosebire grave, când pericolul ce ne amenință poate avea urmări ire-parabile. Cu totul altfel se întâmplă la șantaj, unde amenințarea cu o pagubă chiar morală sau patrimo-nială este de multe ori suficientă ca să realizeze efec-tul de constrângere urmărit de autor. Pri urmăre, cad sub aplicațiunea art. 495 toate actele de violență fi-zică precum și toate amenințările în contra vieții, să-nătății, libertății, onoarei sau averii unei persoane, dacă sau săvârșit în scop de intimidare, spre ai smulge consimțământul în vederea unui folos material ilicit. Ordinea în care se înlănțuiesc aceste diverse elemente, care la un lo: dau ființă delictului de șantaj, ar fi ur-mătoarea: a) o violență sau amenințare; b) teama produsă în sufletul victimei amenințate sau violentate; c) o constrângere consecutivă acestei temeri; d) un rezultat final care este extorsiunea. Fără această înșiruire, adică atunci când între violență și amenințare de o parte, și extorsiune de altă parte, nu există relați-nea dela cauză la efect, aplicațiunea art. 495 devine legalmente imposibilă.

II. Al doilea element: Scopul de a dobândi un folos material, adică autorul să fi lucrat *cupiditatis*

causa. Acest folos realizat sau încercat, este de esență delictului de șantaj. Un simplu folos moral, oricât ar fi e' de însemnat pentru autor, nu poate legitima o asemenea imputațiune. Tot astfel, nu intră în prevederile art. 495 fapta aceluia care a uzat de violențe sau amenințări, în scopul unic de a pricinui altuia o pagubă absolut nefolositoare pentru el. Dar folosul material poate fi obținut în diferite chipuri: *in faciendo*, silind victima să facă ceva, în special să dea, să presteze, să remită; *in non faciendo*, forțând-o să se abțină; *in patiendo*, când o obligăm să suporte un act din partea noastră. Oricare din aceste forme este apta de a constitui elementul infracțiunii.

Prin faptul că textul vorbește de *folos*, care este un avantaj material ce se adaugă patrimoniului nostru, în sensul pozitiv al cuvântului, consecința este că violența sau amenințarea întreprinsă în scopul de a evita o pagubă, nu poate funda inculpațiunea de șantaj.

III. *Al treilea element*: Folosul material trebuie să fie injust. De fapt, art. 495 se exprimă altfel: "Acela care în scopul de a dobândi, *in mod injust...*", etc. Ce semnificație să dăm acestor cuvinte? Se referă ele la mijlocul, procedeul, la modalitatea obținerii avantajului de către agent sau la caracterul lui ilicit? Dacă interpretăm textul după sensul literar al termenilor ajungem la prima ipoteză: legiuitorul n'ar fi voit să spună decât că nimănui nu-i e permis să se îmbogățească pe căi ilegale. Profitul poate să fie licit; dacă însă dobândirea lui s'a făcut ilicit, devii culpabil de șantaj. Foarte bine. Dar atunci se naște întrebarea: mai era nevoie de formula *in mod injust*, după accepțiunea ei adverbială, când aceeași idee să găsește în cuvântul *constrângere*? Să ne explicăm. A constrânge pe cineva prin violență sau amenințare ca să ne avantajeze este fără îndoială o acțiune ilicită; mai mult chiar, această acțiune poate investi un caracter delictuos, în cel mai bun caz ea va constitui amenințarea pedepsită de art. 494 al. I c. p. Rezultă, deci, că o constrângere obținută prin unul din aceste mijloace este necesarmente injustă și tot injustă va fi dobândirea despre care vorbește art. 495. Nu poate fi justă o dobândire prin mijloace injuste. Ca atare, problema se pune astfel: ori legiuitorul a ignorat toate acestea și a înscris în text niște cuvinte cari puteau să lipsească, căci înfelesul frazei ar fi rămas același și fără el, ori a voit să spună altceva. Noi înclinăm către ipoteza din urmă. În afară de faptul că o bună interpretare este numai aceea care dă dispozițiunii ambigue un sens, un efect, în loc s'o considere ca pe ceva inutil (și am văzut că locuțiunea *in mod injust* aplicată la verbul *a dobândi*, nu e decât o superfetatiune juridică), dar nu trebuie să uităm că în noul cod șan-

tajul, păstrându-și caracterul de extorsiune, ceea ce interesează în primul rând este natura ilicită a folosului. La acest folos și numai la el trebuie raportate cuvintele; ele îi servesc drept adjectiv calificativ. Urmărește cineva să dobândească ceea ce i se cuvine? Nu există șantaj, însă poate exista un alt delict, după cazuri. Astfel creditorul, care prin violență sau amenințare constrânge pe debitorul său ca să-i achite creanța pe care acesta, în mod injust, refuză să o plătească, nu săvârșește delictul de șantaj, totuși poate comite delictul din art. 494 când amenință pe acel debitor cu bătaia (C. Viforeanu, E. Petit și N. Tanoviceanu: Codul penal Carol II, art. 495 Nr 3). În definitiv, *a dobândi în mod injust un folos material înseamnă a dobândi un lucru la care nu ai nici-un drept*. Nu importă că art. 495 sancționează un delict contra persoanei. Persoana este mijlocul, dar scopul tot profitul ilicit îl formează. Și acest scop, acest mobil nu poate fi neglijat din moment ce legea i-a dat atâta importanță încât l'a pus chiar în fruntea textului. Concluzia care se impune este că și sub noul cod șantajul tot delict de extorsiune rămâne, bazat pe același sentiment de cupiditate ca și în codul vechiu, astfel că cele expuse *supra*, când am discutat elementul al doilea cerut de art. 400 al. II c. p. fr. coresp. art. 334 al. III c. p. rom., se aplică în genere și faptelor încadrate în art. 495 din codul actual.

IV. *Al patrulea element*: Agentul trebuie să fi lucrat cu intențiune delictuoasă, animat de dorința de îmbogățire și știind că aceasta îmbogățire a sa este nedreaptă. Un folos ilicit, dar crezut de el ca licit, ridică faptului caracterul de șantaj. În acest caz făptuitorul beneficiază de impunitate pe baza art. 136 al. I c. p.

Încheiem acest studiu cu observațiunea, că atunci când amenințarea constă în divulgarea unor *fapte compromițătoare* pentru persoana amenințată, o rudă a ei sau pentru o persoană de care este legată printr-o temeinică afecțiune (vezi definiția acestora în art. 183 p. 5 c. p.), fie acele fapte reale sau imaginare, autorul se face culpabil de agravanta din al. II al art. 495, însă numai dacă promite că le va da *publicității*, adică de a le aduce la cunoștința publică prin orice mijloace de comunicare (art. 183 p. 10 lit. f. c. p.). Din însuși faptul că art. 495 al. II pedepsește ca șantaj chiar exploatarea adevărului, rezultă că inculpatul nu se poate apăra invocând exactitatea afirmațiilor sale. De altfel, art. 514 și 517 c. p., privitoare la proba verității, vorbesc numai de calomnie și injurie iar nu și de șantaj.

Damian Gh. Ștefanescu

Doctor în drept, Consilier la
Curtea de Apel Timișoara.

JUNIMIST

Modest procuror într'un târg moldovenesc, Costin Vifor întrunea două din însușirile cele mai prețioase pentru un magistrat: cinstea profesională și curățenia sufletească dusă până la cea mai înaltă potență și des- toinicia mai presus de orice contestare.

Cu aceste două însușiri native pornise în carieră și lor se închina, magistrat sărac și fără nici un sprijin.

Dar tocmai aceste însușiri, pe acele vremuri, mai ales în parchet, nu-l recomandau oamenilor politici care căutau să se scape de „beleaua” ce căzuse pe capul lor, căci alegerile generale băteau la poartă și lupta cu „Opoziția” era să fie înverșunată.

Intr-o bună zi, Procurorul fu înlocuit. Vifor nu zise nimic: puterea lui de resemnare nu se desminți. Încărcă lada cu cărți și buclucurile ce poseda în cufăr, și se retrase în orașul de baștină, înscriindu-se în barou.

Elev distins în liceu, distins student în Universitate, Vifor publica într'un mare cotidian, „*schite literare*” sub un pseudonim și fără nici o legătură cu politica. Curând se făcu în deobște cunoscut și apreciat. Schițele erau scrise într'un stil sobru, străbătute de un sentiment dulos de visare și melancolie.

După câțva timp veni la cârma Statului *P. P. Carp*.

Intr-o zi de audiență, Costin Vifor se prezentă la ministerul de finanțe pe care-l deținea Primul Ministru.

Spre marea lui surprindere fu primit de îndată ce se anunță ca fost magistrat.

Emoționat, înaintă câțiva pași și se înclină în fața Primului Sfetnic al tronului. În picioare, cu mâ-nile subsuoară și degetele prinse [de jiletcă, reverurile hainei înlături, cu monoculul în arcada ochiului drept, *P. P. Carp* sta în mijlocul vastei încăperi și observa pe fostul Procuror.

— Vă salut, domnule Prim Ministru.

— Bună ziua. Ce te aduce?

— Domnule Prim Ministru, sunt un vechi junimist...

Un gest brusc îl întrerupse.

Mâna dreaptă sări de sub jiletcă și brațul întins ca un arc ce s'a desfăcut cu palma întinsă înainte spre apărare, slei pe buzele magistratului cuvintele ce aveau să mai urmeze.

Vifor, în fața gestului imperativ și mut care-l opri să continue, fu surprins și mâhnit totdeodată.

Se înclină, salută curtenitor, se întoarse și se îndreptă către ușă.

P. P. Carp îl privea, înfipt în picioare, cu mâ-

nile sub jiletcă și cu monoculul adumbrind privirea sardonică.

Când Vifor puse mâna pe clanță, se auzi glas poruncitor.

— Vino încoa!

Fostul magistrat se înapoie, se opri tot în locul de unde plecase și așteptă respectuos.

— Ce voiai să'mi spui?

Cu fruntea ridicată, cu figura iluminată de un sentiment de adâncă convingere, cu ochii mari în a-fundul cărora fremătau razele unei credinți neperi-toare care imprimă fermitate graiului și tărie hotărâ-toare tonului, Costin răspunse:

— Domnule Prim Ministru, am fost în liceu, în cursul superior la filosofie, elevul lui Take Laurean.

În facultate, elevul domnului *Maiorescu* la care am trecut examenele de logică și istoria filozofiei.

Am fost numit în magistratură de domnul *Marghiloman* care m'a avansat apoi.

Scriu de patru ani la „Constituționalul” dar nimic altceva decât „Schițe literare” și acelea sub pseu-donimul îndeobște cunoscut „Delacăscioare” și aceasta o fac din îndemnul profesorului meu, Dim. Laurian. Directorul aceluia ziar, dar și dintr-o mare nevoie sufletească pe care dumneavoastră mai ales, cred că mi-o ertați.

N'am avut dreptul să vă spun că sunt junimist și prin...

— Și?

— ... și prin cultura ce am căpătat dela profesorii mei și prin convingerea într-o credință ce mi-au sădit în suflet că...

— Și la ce ți-a folosit credința?

— ... că atunci când voiu îndeplini vre o misiune în rostul treburilor publice să fiu cinstit...

— La ce ți-a folosit cinstea?

— ... să fiu cinstit, demn și să caut să ridic, cu orice jertfă, prestigiul slujbei și demnitatea mea de om la cel mai înalt grad cu putință.

— Și cu ce te-ai ales?

Vifor, față de atâta scepticism care se vedea bine că era factice, înălță fruntea pe luciul căreia se involburau razele aceleiași credințe ce frământă în lumina ochilor, răspunse hotărât dar cu o nuanță de întristare care impresionează mult pe bătrânul Prim Sfetnic al Coroanei:

— Cu dreptul, cel puțin, domnule Prim Ministru, de a vă spune în acest moment, că sunt „junimist”.

Lăsă mâinile în jos, întoarse spatele, se duse la birou cu capul în jos, se așeză în largul fotoliu, sprijini obrazul drept în palma mâinii înfiptă cu cotul în postavul verde și rămase astfel privind gânditor la Vifor.

Acesta respectă starea de visare a Primului Mi-

nistru și nu mai spuse nici un cuvânt.

Târziu, se auzi un grai duos ca al unui uncheș de răzeș moldovean:

— Și se vrei acum?

— „Să'mi faceți dreptate după care umblu de atâția ani nemilostivi: să'mi redați postul de magistrat din care am fost dat afară pe nedrept“.

Privi carta de vizită, scrise pe ea câteva rânduri și se sculă:

Audiența era terminată.

— Vă salut, domnule Prim Ministru.

— Bună ziua!

Rămase în picioare, cu mâinile subsuori și dege-

te'e ținând jiletca, reverurile redingotei date la o parte, privind pe gânduri prin monoculul înfipt în arcada ochiului drept pe fostul procuror, care se mistui pe ușă.

Trecuseră mai multe luni și se publicaseră mai multe mișcări în magistratură.

Costin Vifor nu fu coprins.

Incepuse îndoeala în spiritul său.

Când într-o Duminică de dimineață, în fruntea unei mari mișcări în magistratură, numele fostului procuror figura printre mulți reintegrați.

Era numit Procuror de secție la una din Curțile de apel din provincie

Lazăr Bădescu

INFORMATOR LEGISLATIV

Amnestie.

Lege Nr. 58 din 12 Ianuarie 1939 publ în Mon. Of. Nr. 11 din 13 Ianuarie 1939, privitoare la amnestrerea faptelor de deținere de imprimate și scrieri de orice fel prohibite de legi speciale și de legea stării de asediu.

Articolul unic al acestei legi are următorul cuprins: „Sunt amnestiate în puterea legii de față, faptele de a deține orice manifeste, scrieri, imprimate, desene, prohibite prin legi sau prin ordonanțe date de autoritățile militare, în baza legii stării de asediu, fie că pedepsele pronunțate nu au fost executate, fie că sunt în curs de executare, fie că faptele se află în curs de cercetare, instrucțiune sau judecată.

Nu beneficiază de amnestie autorii și colportorii unor asemenea manifeste, scrieri, etc.*

Asigurări sociale.

Lege No. 4.130 din 14 Dec. 1938 publ în Mon. Of. No. 298 din 22 Decembrie 1938 pentru asigurările sociale.

Legea aceasta de o importanță capitală, care se ocupă în 332 articole de;

a) organizarea asigurării în caz de boală, maternitate, accident, invaliditate, bătrânețe, retragere și deces;

b) prevenirea boalelor, accidentelor și invalidității asiguraților;

c) supravegherea și controlul caselor de pensii de pe lângă întreprinderile particulare, cum și a societăților de ajutor mutual, înlocuind legea din 8 Aprilie

1933 cu modificările ulterioare, nu poate fi rezumată în coloanele restrânse ale acestui informator, de aceea ne-am permis doar a semnala utilitatea ei evidentă care se desprinde din scopul ce urmărește arătat mai sus.

Avocați publici.

1 Lege Nr. 75 din 13 Ianuarie 1939, public. în Mon. Of. Nr. 12 din 14 Ianuarie 1939, — pentru modificarea unor dispoziții din legea pentru organizarea corpului de avocați publici.

Această lege modifică art. 29, 32, 33, 35, 101, 104, 105, 110 și 111 din legea Nr. 3383 din 10 Noemvrie 1938, în punctele privitoare la înaintarea și încadrarea avocaților publici, precum și a incompatibilităților cari li pot lovi.

La înaintare și încadrare sunt preferați avocații publici cu examen. Sunt dispensați de acest examen acei cari vor dovedi că la data publicării prezentei legi întrunesc condițiile de a pleda înaintea Inaltel Curți de Casație și Justiție. Toate încadrările și rectificările de încadrări făcute de-a 9 Mai 1933—15 Noemvrie 1938 se vor revizui cel mai târziu până la 20 Febr. 1939 (art. 110).

Art. 32 și 33 prevăd că funcțiunea de avocat public este incompatibilă cu: funcțiunile publice de orice natură; deținerea mandavelor politice și a sarcinilor publice electivă; exercitarea profesiei de avocat în procese îndreptate contra Statului, desmembrărilor sale și a s'abilimentelor publice; calitatea de avocat în contencioasele societăților sau întreprinderilor particulare de orice fel; îndeplinirea stagiului militar; exercitarea oricărui fel de comerț; participarea la administrația și conducerea societăților, sau întreprinderilor particulare

ca membri în consiliul de administrație; ca administratori delegați; ca cenzori sau directori, afară de cazul când sunt numiți prin înalt decret regal ca reprezentanți ai diferitelor ministere; cu starea ecleziastică.

Avocații publici pot adera la organizația politică a „Frontului Renașterii Naționale”.

2 *Regulament de aplicare a legii pentru organizarea corpului de avocați publici* Mon. Of. Nr. 21 din 26 Ianuarie 1939.

Cetățenie.

Lege Nr. 86 din 16 Ianuarie 1939 publ. în Mon. Of. Nr. 17 din 20 Ianuarie 1939, — privitoare la dobândirea și pierderea naționalității române. (Intră în vigoare la 1 Februarie 1939.)

Noua lege a cetățeniei române abrogând legea din 24 Febr. 1924, este o emanație a constituției din 27 Febr. 1938. Regimul dobândirii și pierderii cetățeniei române este complet modificat. Pentru cunoașterea amănunțită a acestui regim facem trimitere la textul legii. Aci relevăm doar câteva inovații mai importante:

Legea din 20 Ianuarie 1939, pe lângă filiațiune, căsătorie și naturalizare, crează un caz nou de dobândirea cetățeniei: *recunoașterea*. Ea apare ca o variantă a naturalizării, dar cu particularitatea de a fi rezervată exclusiv românilor de băștină, și de a avea efect retroactiv. Cel recunoscut se consideră a fi fost totdeauna român. Ea se acordă prin decret regal (art. 3, 23—34).

Naturalizarea se acordă de aci înainte prin lege. (art. 9.)

Cazurile când naturalizarea poate fi obținută cu dispensă de stagiul sunt sporite de la 2 la 8 (art. 11).

Cauzele care duc la pierderea cetățeniei sunt grupate în 3 categorii: dobândirea unei naționalități străine, pedeapsa și absența. (art. 35.)

Cazurile de pedeapsă sunt sporite (art. 40, 43).

Absența este o cauză nouă de pierderea cetățeniei. Această pedeapsă se aplică acelor care locuiesc fără întrerupere timp de 10 ani în afară de teritoriul Statului român. (art. 48.)

Articolul 56 prevede că pentru serviciul aduse țării și națiunii cetățenia română poate fi acordată, la propunerea guvernului sau din inițiativă parlamentară, fără altă formalitate prealabilă, de adunările legislative cu majoritate de două treimi.

Cererile de naturalizare ale românilor de băștină aflate la ministerul justiției la data intrării în vigoare a legii (1 Febr. 1939 vor fi soluționate ca cereri de recunoaștere. (art. 66.)

Cetățenia română dobândită de locuitorii provinciilor alipite în condițiile art. 56 al legii din 24 Febr. 1924 este păstrată. (art. 62.)

Cooperație.

Lege Nr. 134 din 19 Ian. 1939, Mon. Of. Nr. 17 din 20 Ian. 1939, — pentru completarea, modificarea și rectificarea legii pentru organizarea cooperației publ. în Mon. Of. Nr. 82 din 6 Aprilie 1935, cu modificările ei din 23 Iunie 1938 și 15 Iulie 1938.

Prezenta lege aduce modificări importante legii cooperației. Legislația în această materie a variat foarte mult în România întregită. Prima lege de unificare în materie datează din 14 III. 1923. Acestea îi urmează codul cooperației din 12 Iulie 1928 abrogat prin legea pentru organizarea cooperației din 28 III. 1929. Noua lege a suferit și ea importante modificări, în urma cărora a fost republicată în înregime, prima dată în Mon. Of. Nr. 144 din 27 Iunie 1933 și a doua oară în Mon. Of. Nr. 82 din 6 Aprilie 1935. Ministerul economiei naționale este autorizat prin legea din 17 Ian. 1939 să publice din nou întreaga lege pentru organizarea cooperației cu toate modificările ei până în prezent, putând să schimbe titlurile, ordinea și numerotarea articolelor.

Menționăm următoarele inovații:

La art. 162 după al. I. se adaugă două noi aliniate prin care se prevede că scutirile de taxe și timbru prevăzute în legea cooperației se aplică și în ceiace privește timbrul aviației și beneficiul scutirilor este extins și asupra actelor și înscrisurilor făcute cu agricultorii (art. 8);

Art. 179 nou prevede că împrumuturile contractate la societățile cooperative sunt de natură comercială. Creanțele rezultând din aceste împrumuturi sunt negociabile și pot fi transmise prin gir (art. 12);

După art. 44 se adaugă art. 44 bis., cu următorul cuprins: „Prin derogare de la dispozițiile codului penal, pentru reprimarea infracțiunilor prevăzute în legea cooperației nu e necesară plângerea prealabilă” (art. 32);

Art. 223 al legii din 6 Aprilie 1935 și art. 56 al decretului lege din 23 Iunie 1938 sunt înlocuite prin un text nou, care prevede că în anumite condiții cooperativele se bucură de regimul stabilit prin art. 52 din legea de lichidarea datoriilor. Punctul E al textului nou adaugă că legea pentru reglementarea comerțului de bancă nu se aplică societăților cooperative de credit băncilor populare, federațiilor lor și Institutului național al cooperației (art. 32);

La art. 209 al. 1 și 2 se înlocuiesc cu următorul alineat:

„Însușințarea competentă să judece toate infracțiunile prevăzute în legea de față, este tribunalul sediului societății cooperative față de care s'a comis infracțiunea, ca primă instanță”.

„Procese se vor judeca până la definitivă lor terminare cu precădere și urgență”.

Prin această dispoziție exp. esă s'a pus capăt conflictului de competență născut între judecătorii de pace și tribunale în privința instanței în drept a instrui și judeca infracțiunile la legea cooperăției stabilindu-se că aceste infracțiuni revin Tribunalului așa după cum a decis Înalta Curte de Casație și Justiție Secția II. în complet de divergență prin deciziunea No. 861 din 22 Februarie 1938.

Corpul subinginerilor și conductorilor.

Lege Nr. 243 din 25 Ianuarie 1939 Mon. Of. Nr. 22 din 27 Ianuarie 1939, — pentru purtarea titlului, exercitarea profesiei de subinginer sau conductor și înființarea corpului subinginerilor și conductorilor

Credit agricol.

Lege Nr. 10 din 5 Ianuarie 1939 publ. în Mon. Of. Nr. 6 din 7 Ianuarie 1939, — pentru interpretarea disp. art. 22 al 1; art. 24, 25 și 27 din legea publicată în Mon. Of. Nr. 283 din 5 Dec. 1938 privitoare la modificarea legii pentru înființarea Institutului Național de Credit Agricol și transformarea lui în Banca pentru industrializarea și valorificarea produselor agricole.

Decret-legi. Ratificare.

Lege Nr. 203 din 20 Ian. 1939 Mon. Of. Nr. 21 din 26 Ianuarie 1939 pentru ratificarea decretelor legi ce au intervenit până la 27 Febr 1938 data publicării noii constituții.

Export.

Lege Nr. 7 din 5 Ian. 1939, publ. în Mon. Of. Nr. 7 din 9 Ianuarie 1939, — pentru organizarea asociațiilor de exportatori și producători pentru export.

Asociațiile profesionale create prin prezenta lege sunt persoane juridice fără scop lucrativ, neputând face tranzacții sau operații comerciale în folos propriu, ci numai în folosul membrilor lor. Ele urmăresc: reprezentarea, susținerea și apărarea intereselor profesionale ale membrilor; raționalizarea și sistematizarea exportului; crearea unor centre de propagandă în străinătate; căutarea de deșeururi; administrarea și distribuirea, între membri a contingentelor, etc. . . (art. 1—3)

Frontul Renașterii Naționale.

1. *Regulamentul legii pentru înființarea „Frontului Renașterii Naționale”, — Mon. Of. Nr. 5 din 5 Ianuarie 1939, completat prin decretul regal Nr. 191 din 20 Ian. 1939 publ. în Mon. Of. Nr. 18 din 21 Ianuarie 1939.*

Acest regulament dezvoltă principiile de organizare ale partidului unic din România, fixate prin legea Nr. 4321 din 16 Dec. 1938. Dată fiind importanța acestui regulament, îl publicăm în extenso în acest număr.

2. *Decret regal Nr. 192 din 20 Ianuarie 1939 publ. în Mon. Of. Nr. 18 din 21 Ianuarie 1939 pentru numirea membrilor „Directoratului Frontului Renașterii Naționale” pe termen de 2 ani.*

3. *Decret regal Nr. 193 din 20 Ianuarie 1939 publ. în Mon. Of. Nr. 18 din 21 Ianuarie 1939 pentru numirea secretarilor generali ai F. R. N. pe termen de 2 ani.*

4. *Decret regal Nr. 247 din 26 Ian. 1939 Mon. Of. Nr. 22 din 27 Ianuarie 1939 pentru numirea de membri în „Directoratul și Consiliul Superior Național al F. R. N.”*

5. *Decizia Nr. 2539 din 13 Ian. 1939 a ministerului de Justiție publ. în Mon. Of. Nr. 11 din 13 Ianuarie 1939, prin care se autoriză pe ziua de 16 Decembrie 1933 funcționarea organizației politice a „Frontului Renașterii Naționale” în condițiile legii Nr. 4321 din 16 Dec. 1938.*

6. *Decizia Ministerului de Justiție Nr. 682 din 23 Ian. 1939 Mon. Of. Nr. 20 din 25 Ianuarie 1939 pentru desemnarea membrilor fondatori ai F. R. N.*

Inspectori de finanțe.

Lege. Nr. 4889 din 20 Dec. 1938, publ. în Mon. Of. Nr. 10 din 12 Ianuarie 1939, — pentru transformarea serviciului corpului superior de inspectori speciali în serviciul de inspectori speciali de finanțe.

Inspectorii speciali de finanțe au atribuția de a verifica și ancheta toate operațiile contabile și de casierie ale tuturor ministerelor, serviciilor publice, și serviciilor de utilitate publică, lucrând după indicațiile ministerului de finanțe sau secretarului general (art. 4). La cererea inspectorilor speciali, funcționarii instituțiilor publice amintite sunt obligați să prezinte pentru control toate registrele, documentele, valorile și situațiile de casă (art. 4 al. penultim).

Prin această lege se abrogă art. 29—34, 153 și 128 din legea pentru organizarea ministerului de finanțe.

Magistratură.

Lege Nr. 167 din 20 Ianuarie 1939, publ. în Mon.

Of. Nr. 18 din Ianuarie 1939, — *pentru modificarea unor dispoziții din legea pentru organizarea judecătorească.*

Aastă lege modifică art. 25, 26, 47, 85, 86, 87, 90, 92, 101, 123, 129, 130, 131, 151 și 240 din legea pentru organizarea judecătorească decretată sub Nr. 2958 și publicată în Mon. Of. Nr. 92 din 20 August 1938, Data fiind importanța acestor modificări, legea va fi republicată în Mon. Of. Menționăm din aceste modificări următoarele:

Prin art. 25 la tribunalul Timiș-Torontal se înființează secția V-a.

În afacerile civile de competența Curții de apel martorii pot fi audiați de un singur consilier anume însărcinat cu aceasta. Ca instanță de recurs, Curtea de apel, în caz de casare va evoca fondul (art. 47).

Exercițiul efectiv al profesiei de avocat pe lângă tribunale și Curți de apel se cumulează cu stagiul făcut în magistratură în condițiile prevăzute de a în. 2 din art. 94 al legii, (art. 85)

Un alineat final adăugat la art. 240 sancționează pe magistrații cari pronunțându-se asupra acțiunilor introduse de funcționarii publici sau de acei dela societățile și întreprinderile de orice fel, destituiți, puși în disponibilitate sau concediați din serviciu, ca urmare a dispozițiilor luate de guvern pentru motive ce interesează ordinea și siguranța Statului, vor hotărî reîntegrarea lor în posturile avute sau le vor acorda despăgubiri.

Măști contra gazelor.

Lege Nr. 267 din 26 Ianuarie 1939, Mon. Of. Nr. 24 din 30 Ian. 1939, — *pentru procurarea măștii contra gazelor de către toate autoritățile, instituțiile și întreprinderile de Stat și particulare.*

Pentru instituțiile de Stat procurarea măștilor este obligatorie în termen de 6 luni dela apariția legii. Comenzile vor fi adresate direct fabricilor autorizate. Pentru instituțiile particulare termenul expiră la 30 Aprilie 1939. Măștile vor fi de modelul oficial al ministerului apărării naționale.

Contravenienții la dispozițiile acestei legi se pedepsesc: cu amendă de 2000 lei până la lei 10.000 întreprinderile care au un număr mai mic de 10 salariați; cu o amendă de 10.000 lei — 50.000 lei întreprinderile cari au dela 10 la 500 salariați; cu o amendă de 20.000 lei — 200.000 lei întreprinderile cari au mai mult de 500 salariați (art. 15).

Constatarea contravențiilor se va face de către organele de control ale ministerului aerului și marinei. Căile de atac împotriva proceselor verbale de contravenție și procedura sunt cele prevăzute de legea F. N. A.

Mine.

Lege. Nr. 8 din 5 Ian. 1939, publ. în Mon. Of. Nr. 7 din 9 Ian. 1939, *pentru înființarea și organizarea administrației comerciale pentru prospecțiuni și explorări miniere* (A. C. E. X.).

Scopul acestei administrații dateate cu personalitate juridică proprie, este să întreprindă studii pe teren și cercetări miniere, să facă prospecțiuni, explorări, etc. pentru cunoașterea și punerea în valoare a drepturilor și bunurilor miniere aparținând Statului. (art. 2).

Lucrările se vor face în regie directă sau se vor putea da în antrepriză (art. 34). Angajarea personalului de conducere, de specialitate, sau de execuție se va face în temeiul legiuirii codului muncii sau prin contract individual (art. 58).

Ministerul economiei naționale.

Lege Nr. 6 din 5 Ianuarie 1939, Mon. Of. 7 din 9 Ianuarie 1939, — *pentru organizarea ministerului economiei naționale*

Monetărie națională.

Lege Nr. 49 din 12 Ianuarie 1939, Mon. Of. Nr. 17 din 20 Ian. 1939, *pentru completarea unor dispoziții din decretul lege privitor la organizarea și administrarea regiei publice comerciale, monetăria națională*, publ. în Mon. Of. Nr. 263 din 13 Noemvr. 1938.

Această lege completează art. 5 și 6 al legii din 13 Noemvr. 1938 în sensul că pe lângă autoritățile publice de Stat, ținut și comună, vor executa numai la monetăria națională stampilele și sigiliile în relief și toate instituțiile cari au bugetele lor anuale aprobate sau controlate de una din autoritățile publice menționate și că monetăria națională este autorizată a se utiliza în vederea executării comenzilor de medalii, insigne, plachete, decorații etc., și de obiecte gravate sau presate.

Muncă.

Regulament — publ. în Mon. Of. Nr. 24 din 30 Ian. 1939, *pentru modificarea art. 80 din regulamentul pentru aplicarea legii asupra contractelor de muncă*, publ. în Mon. Of. Nr. 271 din 21 Noemvr. 1938.

Penitenciare. Muncă penală.

Lege Nr. 165 din 20 Ian. 1939 publ. în Mon. Of. Nr. 18 din 21 Ian. 1939 *de organizare a administrației comerciale pentru exploatarea muncii în penitenciare și institute de siguranță.*

Scopul urmărit de legiuitor prin această instituție nouă este să asigure executarea pedepselor în sistemul prevăzut de legea penală, care tinde la reeducarea deținuților. Ne găsim în prezența unui organ cu caracter economic, industrial agricol, și comercial, spre deosebire de caracterul pur administrativ al organizării de până aci. Acest organism va funcționa pe lângă administrația penitenciară care garantează executarea pedepselor, procurând elementului uman mijloacele de reeducare prin muncă. Produsul muncii va fi comercializat sub supravegherea continuă a ministerului de justiție. Art. 41 obligă instituțiile de Stat să încredințeze direcțiunii penitenciarelor toate turniturile cari se pot confecționa în atelierele penitenciarelor la prețurile oferite de cel mai avantajos dintre concurenți, sau prin tratare directă.

Persoane juridice.

Lege Nr. 39 din 10 Ian. 1939 Mon. Of. Nr. 9 din 11 Ian. 1939. — privind unele dispoziții referitoare la asociațiile comerciale și industriale cu activitate ilegală

Această lege modifică art. 26 și 28 ale legii persoanelor juridice din 6 Febr. 1924 în sensul că asociațiile profesionale, comerciale sau industriale pot fi dizolvate prin jurnal al Consiliului de miniștri, fără avizul comisiei superioare a persoanelor juridice, în următoarele cazuri: când au funcționat în mod neregulat fără respectarea dispozițiilor legale; când au în conducere persoane condamnate pentru fapte infamante; când funcționează în mod clandestin sau nu au sediul fix cunoscut de autoritățile publice.

În caz de dizolvare activul va trece în proprietatea camerelor de comerț și industrie din circumscripțiile respective.

Prin noua lege se mai statuează că nici o asociație profesională, comercială sau industrială nu va putea lua ființă fără respectarea dispozițiilor din legea persoanelor juridice și fără prealabila autorizație a ministerului economiei naționale.

Premii naționale.

Lege Nr. 217 din 23 Ian. 1939 Mon. Of. Nr. 22 din 27 Ian. 1939, pentru premiile naționale ale literaturii și artei românești.

Pentru încununarea operei întregi a scriitorilor, compozitorilor sau artiștilor plastici români, se vor decerna câte două premii naționale în fiecare an, prin rotație, fiecare în valoare de 200.000 lei din bugetul ministerului cultelor și artelor.

Procedura penală.

Lege Nr. 212 din 23 Ian. 1939. Mon. Of. Nr. 21 din 26 Ian. 1939, — pentru modificarea, adăugirea și abrogarea unor texte din codul de procedură penală Carol II, precum și pentru introducerea în corpul acestui cod a unor dispoziții din legea privitoare la organizarea instanțelor criminale.

Prezenta lege aduce modificări radicale codului de procedură penală. Pentru cunoașterea lor facem trimiteri la Mon. Oficial. Modificările intră în vigoare pe ziua de 15 Februarie 1939.

P. T. T.

Lege Nr. 275 din 27 Ian. 1939, Mon. Of. Nr. 23 din 28 Ian. 1939, pentru organizarea și funcționarea casei de economie, credit și asistență a personalului P. T. T.

Stare de asediu.

Lege Nr. 4538 din 29 Dec. 1938, publ. în Mon. Of. Nr. 3 din 3 Ian. 1939, — pentru trecerea în competența instanțelor ordinare a unora din faptele de amenințare publică în extenso această lege mai la vale.

Tot în competența instanțelor ordinare mai sunt trecute amenințările și faptele de ultraj în virtutea decretului lege Nr. 3010 din 25 Aug. 1938, publ. în Mon. Of. Nr. 179 din 26 Aug. 1938.

Teatre naționale.

Lege Nr. 337 din 30 Ian. 1939, publ. în Mon. Of. Nr. 25 din 31 Ian. 1939, — pentru organizarea Casei de pensii a teatrelor naționale și operelor române.

Timbru judiciar.

Lege Nr. 59 din 12 Ian. 1939 publ. în Mon. Of. Nr. 11 din 13 Ian. 1939, cu rectificarea publ. în Mon. Of. Nr. 13 din 16 Ian. 1939, — pentru modificarea legii, privitoare la înlocuirea taxelor benevole cu timbrul judiciar.

Timbrul judiciar este un timbru mobil emis de ministerul justiției, în valoare de 1 leu, 2, 4, 6, 10, 50 și 100 lei, care se aplică tuturor actelor și faptelor juridice impuse într'un fel oare care prin legea timbrului precum și cererilor sau reclamațiilor adresate direct ministerului justiției, după următoarele criterii: la judecătorile de pace rurale, 1 leu; — la Jud. de pace mixte și urbane și la jud. de muncă, 2 lei; — la tribunale, comisuni și consilii cu caracter judecătoresc, instanțe

speciale instanțe de c. f., cererile sau reclamațiile de orice fel adresate direct ministerului de justiție, 4 lei; — la Curțile de apel și Curțile administrative, 6 lei; — La înalta Curte de Casație și asupra cererilor de autentificarea actelor a căror valoare nu trece de 100.000 lei, 10 lei; — asupra recursurilor la înalta Curte de Casație, pentru protestul cambilor sub 200.000 lei, pentru autentificarea actelor a căror valoare este de la 10.000—500.000 lei inclusiv și pe certificatele de cazier judiciar: 50 lei; — pentru protestul cambilor peste 200.000 lei ca și pentru actele autentice de o valoare peste 500.000 lei se aplică pentru fiecare 100.000 lei un timbru judiciar de 50 lei; — asupra cererilor pentru înscrierea mărcilor de fabrică și de comerț, pentru constituirea societăților comerciale, pentru validările și consolidările petrolifere, pentru schimbarea de nume, pentru naturalizare, pentru viza registrelor comerciale, pentru eliberarea ordonanțelor de adjudecare și pentru eliberarea certificatelor de cazier judiciar, 100 lei.

Noua lege majorează astfel timbrul judiciar pentru toate actele și faptele juridice. Ea intră în vigoare la

20 Ian. 1939, și abrogă legea Nr. 2304 publ. în Mon. Of. Nr. 142 din 24 Iunie 1938.

Transporturi și tarife.

Legea Nr. 234 din 23 Ian. 1939 Mon. Of. Nr. 21 din 26 Ian. 1939 pentru înființarea consiliului superior al transporturilor și tarifelor (C. S. T. T.)

C. S. T. T. este un organ înființat pe lângă ministerul lucrărilor publice și al comunicațiilor în scopul coordonării și dezvoltării mijloacelor de transport în cadrul intereselor superioare ale economiei naționale, și ale apărării țării. Ca organ de studii el face propuneri și dă avize motivate asupra politicii tarifare și de transporturi publice sau private pe uscat, apă sau aer. El se compune dintr-un președinte și 23 membrii. Bugetul consiliului va fi alimentat din subvenții de la toate serviciile publice de Stat.

Art. 23 desființează consiliul consultativ al comunicațiilor înființat prin legea publ. în Mon. Of. Nr. 132 din 1925.

Dr. Ion Țenchea

Comitetul de Redacție

al

Revistei Cercului Juridic Bănățean

Învită și pe această cale toate instanțele din circumscripția Curții de Apel Timișoara precum și pe membrii lor, să binevoiască a colabora la Revista Cercului, ale cărei coloane le stau deschise.

Singura rugămintă ce li se adresează este pedeaparte de a tria, cu maximum de scrupulozitate, hotărârile trimise spre publicare, pentru a ni se cruța o muncă inutilă și pentru a putea asigura Revistei — prin serioasele, demnele și interesantele articole, note și spețe publicate — tot prestigiul de care are nevoie și la care toți juristii ținutului sunt obligați să lucreze, iar pedealtă parte și pentru aceleași rațiuni, rugămintea ce le-o adresează este de a extrage din hotărârile d-lor, numai ceea ce într'adevăr poate interesa, după modelul rezumatelor ce publicăm sub titlul: „Jurisprudență și Soluțiuni Jurisprudențiale“.

Această invitațiune se adresează, tot atât de stăruitor și colegilor de la celelalte instanțe din țară.

JURISPRUDENȚĂ ȘI SOLUȚIUNI JURISPRUDENȚIALE

I. DREPT CIVIL.

20. ACCIDENT. DAUNE. *Faptul că accidentatul este asigurat la Casa Asigurărilor Sociale, de unde primește o pensie, nu-l împiedică să ceară daune și dela terțul vinovat pentru accident.*

In fapt: I. B. a chemat în judecată înaintea Tribunalului Timișoara pe recurenta Soc. Tramvaelor Timișoara spre a fi obligată să plătească o rentă viageră de 2.000 lei lunar, cum și daune morale pe care în cursul procesului le-a fixat la suma de 50.000 lei, daune rezultând din accidentul de tramvai al părâtei în urma unei opriri brusce fiind aruncat în stradă și fracturându-și brațul stâng care i-a fost amputat.

Zisul tribunal, prin sentința Nr. 667 din 1936, admite în parte acțiunea și obligă pe părâtă să plătească numai o rentă viageră de 600 lei lunar. În contra acestei sentințe ambele părți au făcut apel, iar Curtea de Apel Timișoara prin decizia atacată cu recurs, a reformat în parte sentința tribunalului, în sensul că a majorat pensia viageră la 1.300 lei lunar.

In drept: Recurenta se plânge de violarea art. 2 pct. 1 din citata lege și a normelor generale de drept în materie de despăgubire, iar în desvoltarea acestora arată că deoarece intimatul primea o pensie lunară de 900 lei dela Casa Asigurărilor Sociale, sumă ce reprezintă contravaloarea daunei suferite, intimatul nu mai putea pretinde nimic dela recurentă, fiind pe deplin despăgubit de zisa casă; în orice caz, nu putea să i se acorde două pensii care în total însuma mai mult decât câștigul în momentul accidentului, ci numai diferența dintre suma acordată de Casa Asigurărilor Sociale și renta stabilită de instanțele judecătorești, care trebuiau să țină seama la stabilirea pensiei

și de împrejurarea că reclamantul fiind om bătrân, capacitatea lui de lucru se micșorează pe fiecare an.

Din interpretarea art. 2 pct. 1 din legea XVIII din 1874 rezultă că despăgubirea pe care întreprinderea este obligată să o dea celui lezat pentru pierderea suferită prin reducerea capacității de muncă, trebuie să fie integrală.

Acest principiu nu a suferit nici o modificare prin art. 112 din legea pentru unificarea asigurărilor sociale, deoarece din interpretarea acestui text rezultă că legiuitorul prin acet text lasă la facultatea accidentatului, ca atunci când accidentul se datorește vinei unei terțe persoane, să ceară despăgubiri, fie dela aceasta, fie dela Casa Asigurărilor Sociale, iar în cazul când accidentatul s'a adresat acesteia din urmă, fără să fi reclamat despăgubiri și dela terța persoană, Casa Asigurărilor Sociale să aibă regres contra terțiului în limitele sarcinilor ei față de accidentat.

Prin urmare, reieșind că și după acest text terțul trebuie să despăgubească integral pe lezat, rezultă că împrejurarea că accidentatul primește o pensie dela Casa Asigurărilor Sociale nu-i închide acestuia dreptul de a cere despăgubiri complete dela terța persoană, ci în acest caz, Casa Asigurărilor Sociale poate sista plata pensiei, aceasta fiind o chestiune ce se va aranja între accidentat și zisa Casă, fără ca terțul să se poată prevala de ea.

Prin urmare, intimatul putându-se adresa recurentei pentru despăgubirea integrală, iar nu numai pentru diferența dintre ea și pensia ce o primea dela Casa Asigurărilor Sociale și întru cât Curtea de apel la stabilirea cuantumului pensiei a ținut seamă și de împrejurarea că și intimatul era om bătrân, urmează, că, fără să violeze textele și principiul de drept menționat

în motivele de casare, a decis în acelaș sens acordând o pensie de 1.300 lei reprezentând despăgubirea integrală din momentul accidentului.

Ca atare motivele de casare sunt nefondate.

(Cas. III. Dec. Nr. 1470 din 24 Iunie 1938. Președinția D-lui G. Cristof, consilier).

21. DIVORȚ. Somarea soțului de a restabili comunitatea de viață. Refuz pe motiv just. Căsătoria nu se poate desface. Art. 77 pct. a. din legea matrimonială.

Potrivit dispozițiilor art. 77 alin. a. din legea matrimonială în vigoare în Transilvania, se poate cere desfacerea căsătoriei în cazul când soțul, care a stricat comunitatea conjugală, a fost obligat prin hotărâre judecătorească să restabilească comunitatea de viață, dar nu îndeplinește această obligațiune, nejustificat, în termen fixat de instanța judecătorească.

De aici rezultă în mod evident că atunci când soțul somat de a restabili comunitatea conjugală dovedește că are un just motiv pentru a nu se supune acestei somațiuni, căsătoria nu se poate desface pe baza citatului text de lege, iar în ce privește constatarea dacă motivul invocat de partea respectivă este sau nu este just în sensul cerut de lege, aceasta este o chestiune de fapt și de apreciere de atributul suveran al instanțelor de fond.

Astfel fiind și întru cât în speță Curtea de Apel a constatat în fapt, în baza probelor administrate, pe care le-a apreciat în mod suveran și fără să comită vre-o eroare grosieră de fapt și care, nefiind atacată pentru denaturare, scapă cenzurii Curții de Casație, că motivul invocat de intimată pentru a nu se supune somațiunii judecătorești este just, urmează că instanța de apel a făcut o bună aplicațiune a citatului text de lege când a respins acțiunea de

divorț a recurentului bazată numai pe dispozițiunile citatului text de lege.

(Cas. I. Dec. Nr. 1986 din 19 Septembrie 1938. Președinția D-lui T. Magheru, consilier.)

22. PENSIE ALIMENTARĂ. Nu poate fi modificată dacă a fost fixată prin convenția părților și nu prin sentință judecătorească. Art. 91 legea matrimonială.

Art. 91 din legea matrimonială permite modificarea sumei de întreținere în raport cu schimbările în situația materială a părților numai pentru cazul când această sumă a fost stabilită de instanța de divorț; însă pentru cazul când ea a fost fixată prin convențiunea părților, chiar constatată fiind prin sentința unei instanțe judecătorești, textul sus arătat ridică părților dreptul de a cere pe cale judecătorească modificarea sumei fixate lăsând aceasta numai la libera înțelegere a lor.

Același principiu reiese și din dispozițiunile art. 413 pr. civ. ard. deoarece conform dispozițiilor acestui text dacă partea a fost obligată la o prestațiune periodică și după pronunțarea sentinței s'au modificat împrejurările ce au servit de bază pentru stabilirea cuantumului prestațiunii, se va putea cere reducerea lui prin reformarea sentinței, precedente, de unde reiese că legiuitorul a mărginit dreptul părții de a cere această reducere numai la cazul când cuantumul ei a fost fixat pe temeiul unei hotărâri judecătorești, nu a convențiunii părților cum este în cazul în speță.

(Cas. I. Dec. Nr. 2064 din 26 Septembrie 1938. Președinția D-lui T. Magheru, consilier).

23. ACȚIUNE DE TĂGADA PATERITĂȚII. Conform dreptului civil maghiar, numai tatăl poate pune în curgere acțiunea în desavuare a copiilor. Moștenitorii numai în acel caz au drept la acțiune, dacă tatăl și-a ma-

nifestat această atenție, dar se găsea în imposibilitate de a intenta acțiunea, ori dacă nu avea cunoștință de existența copiilor.

In fapt: Reclamanta prin acțiunea sa, a cerut stabilirea faptului că pârâții nu sunt descendenți legitimi ai decedatului A. E. și astfel neavând vocațiunea la moștenirea lui, aceasta îi revine ei în calitate de nepoată.

Față de nașterea legitimă a fătărilor, constatată din actele de stare civilă, reclamanta a invocat faptul, că mama pârâților după un an a întrerupt viața conjugală cu defunctul, care a plecat în război, iar mama pârâților a devenit concubina lui B. I. Spre a-și dovedi susținerile a oferit proba cu martori, la care s'au opus pârâții.

In drept: Conform normelor de drept în vigoare descendenții sunt chemați în primul rând la moștenire și numai în lipsa acestora urmează celelalte categorii de moștenitori.

Din extrasele de naștere ale pârâților se constată, că ei sunt copiii legitimi ai defunctului A. E. și astfel îndreptățirea lor la moștenire nu poate fi trasă la îndoială, câtă vreme nu-și vor pierde aceasta calitate.

Potrivit acelorasi norme de drept, numai prin acțiune în desavuare se poate obține constatarea nașterii nelegitime a copiilor legitimi, dar de această acțiune nu poate uza decât numai tatăl, moștenitorii neavând acest drept decât

în cazul când tatăl nu avea cunoștință de existența lor, neavând astfel posibilitate de a intenta aceea acțiune.

Intrucât în speță defunctul știa că pârâții poartă numele său și nu și-a manifestat dorința de a-i desavua, reclamanta nu avea dreptul de a pune în discuție această chestiune în cadrele procesului succesoral și astfel proba cu martori nu este admisibilă.

(Judecătoria de pace Buteni rura'ă. Jud. Arad. Dos. No. 443 - 1938).

Notă: În dreptul civil maghiar domină regula că numai tatăl poate cere constatarea nelegitimității nașterii acelora, cari în actele de stare civilă sunt trecuți drept copiii săi legitimi.

Excepție constituie numai ipoteza dacă tatăl fie că nu avea cunoștință despre existența lor fie din vre-un alt motiv se găsea în imposibilitate de a pune în curgere procedura de desavuare. (Plopu Vol. I. pag. 213 - 216; Kolozsvár Vol. II. pag. 472).

A existat în dreptul unguresc și o altă jurisprudență (Raffay Vol. I. pag. 259) care admitea constatarea nașterii nelegitime și la stăruința moștenitorilor interesați în cadrele unui proces succesoral, în care caz însă, hotărârea nu producea efecte decât în privința dreptului de moștenire (Curia Dec. 4749 - 1904) dar aceasta s'a abandonat de practica judiciară posterioară, fixându-se principiul că singură cale pentru contestarea legitimității este acțiunea în desavuare, care aparține în principiu numai tatălui legitim. Moștenitorii numai atunci pot intenta acțiunea în desavuare când tatăl nu avea cunoștință de existența copiilor și astfel nu putea înainta acea acțiune.

Dr. A. Panigay
judecător.

II. PROCEDURĂ CIVILĂ.

24. CAUTIO JUDICATUM SOLVI. — Art. 124 p. c. ard. nu este necesar să existe un tratat de reciprocitate sau o dispoziție legală, care să scutească pe reclamant de depunerea caufiunei, fiind suficient să existe o stare de reciprocitate de fapt. În urma convenției dela Haga la care a aderat și România, dispozițiile art. 124 p. c. ard. nu-și mai au aplicarea.

In fapt: Din actele dela dosar rezultă că

reclamantul V. V., cetățean american, domiciliat în Detroit, a chemat în judecată pe V. Gh., din Lipova, spre a fi obligat la plata sumei de 165.843 lei, cap. și acces;

Pârîtul, bazat pe dispozițiunile art. 180 p. 8 din c. de proc. civ. ard., a cerut obligarea reclamantului la „cautio judicatum solvi”,

Tribunalul, constatând, în baza referatului jurisconsulului legației române din Cleveland, trimis prin adresa din 16 Martie 1936 a Ministerului de Justiție, că între România și Statele Unite

ale Americii nu este încheiată convențiune de asistență judiciară reciprocă, prin încheierea din 12 Octombrie 1936, îl obligă pe reclamant să depună suma de 16.000 lei drept „*cautio judicatum solvi*”; iar prin sentința din 27 Noembrie 1937, constatând că reclamantul nu a depus această sumă, stinge procesul, obligându-l pe reclamant la cheltueli de judecată;

In drept. Potrivit dispozițiilor art. 124 c. de proc. civ. ard., reclamantul strein este obligat, la cererea părții, să dea cauciune pentru acoperirea cheltuelilor de proces, excepând cazul, când în statul al cărui cetățean este reclamantul, cetățenii români nu ar fi obligați a o asemenea cauciune;

Prin hotărârea din 12 Octombrie 1936 prin care a fost obligat reclamantul să depună cauciune, Tribunalul constată că, între România și Statele Unite nu există o convențiune de asistență judiciară;

În baza art. 124 din c. de proc. civ. ard., cetățeanul străin este scutit de a da cauciune atunci când în țara lui cetățenii români sunt de asemenea scutiți de această obligațiune, iar această reciprocitate, este suficient să existe de fapt, fără a fi nevoie de un tratat sau o dispozițiune legală;

Astfel, faptul că între România și Statele Unite nu există o convenție, nu este suficient spre a-l obliga pe cetățeanul american, la cauciune, cum a făcut Tribunalul prin încheierea din 12 Octombrie 1936, ci trebuie să cerceteze dacă de fapt există sau nu o asemenea scutire pentru cetățenii Români în Statele Unite;

Având în vedere că jurisconsultul legației române din Cleveland, în referatul său, constată că, de obicei, în Statele Unite nu se cere depunerea unei garanții pentru asigurarea cheltuelilor de judecată decât atunci când ar fi vorba de un proces dubios, și când advocații sunt îndreptățiți să ceară cauciune dela improprietarii

care nu inspiră încredere;

Că însă în această privință nu se face deosebire între cetățenii statelor federale și cetățenii români și conchide, că deși chestiunea nu este susceptibilă de un răspuns categoric, totuși — dat fiind că există un număr însemnat de cazuri când cetățenii români nu au fost obligați la o acțiune în Statele Unite, — ar fi un pas greșit a obliga pe cetățenii americani, care se judecă în România, să depună cauciune;

Având în vedere că aceste concluzii sunt suficiente pentru a se constata că în Statele Unite nu se face deosebire între cetățenii americani și români în privința obligațiunii de a da cauciune pentru asigurarea cheltuelilor de judecată;

Că deci, Tribunalul, mărginindu-se să constate că între România și Statele Unite nu este încheiată o convențiune, fără a lua în considerare constatările susmenționatului referat a făcut o greșită aplicațiune a dispozițiilor art. 124 din c. de proc. civ. ard.;

De altă parte, dispozițiunea art. 124 din c. de proc. civ. ard., este în contradicțiune cu normele dreptului procesual român, care, prin reforma din 1900 a suprimat art. 106 și 107 din codul de proc. civ. rom., cari întocmai ca și art. 124 din c. de proc. civ. ard., prevedeau obligațiunea pentru cetățenii streini de a depune „*cautio judicatum solvi*” când se adresau instanțelor judecătorești;

Prin această reformă legiuitorul român a căutat, pe de o parte, să se conformeze convențiunii dela Haga din 1896, la care a aderat și România, iar, pe de altă parte, să corespundă unui interes superior, impus prin legăturile din ce în ce mai strânse între state, cari — prin comunitatea de interese și independență economică — reclamau luarea unor măsuri legislative, menite să înlesnească accesul liber al streinilor la instanțele naționale;

Acest acces al cetățenilor streini la instan-

tele românești nu poate fi reglementat decât în mod unitar, pentru întreaga țară, căci o reglementare distinctă, după provincii, ar fi potrivnică ideii de suveranitate;

Astfel fiind dispozițiunile art. 124 din c. de proc. civ. ard., urmează a fi considerate ca abrogate și deci, în speță, excepțiunea ridicată de pârât ca să a fi respinsă, iar dosarul conf. art. 518 pr. civ. să fie restituit Tribunalului, spre a proceda la judecarea în fond a procesului.

(C. de Apel Timișoara S. II dec. No. 721/1937 din 23 August 1938, Președinția D-lui C. Soltescu, consilier; redactor D-l S. Moldovan, consilier)

NOTĂ: Excepțiunile de procedură — de nulitate, declinatorii și dilatorii — sunt mijloacele de apărare care neapartinând fondului, întrucât nu-și au sursa în dreptul de acțiune, ci în procedura, sezișarea și mersul instanței, au de scop de a înăltura o cerere de chemare în judecată ca neregulat făcută sau de a opri cursul judecății pentru un timp și în acest caz pârâtul critică cererea prin care se leagă instanța, fără a-i examina fondul.

Excepțiunile de procedură în cele mai multe cazuri sunt invocate de pârât, ceea ce nu împiedică pe reclamant ca și acesta să opună nulitatea unui act îndeplinit de pârât în cursul instanței sau ca să ceară un termen spre a formula o cerere de chemare în garanție, ori pentru a i se comunica actele invocate de pârât, nefiind excus nici cazul când ambele părți să poată invoca aceeași excepțiune, cum ar fi excepțiunea dedusă din incompetența ratione materiae a instanței sezișată.

Una dintre excepțiunile de procedură, a cărei denumire deși împrumutată din dreptul roman, dar sub care se înțelegea o instituție cu totul diferită și care în legislația vechiului Regat și cea franceză — art. 15 c. civ. rom., 106, 107 pr. civ. rom. astăzi desființate; art. 16 c. civ. fr., 166, 167 pr. civ. fr. — nu este încadrată în cele trei categorii de excepțiuni procedurale — declinatorii, de nulitate sau dilatorii, — este cea cunoscută sub numele de cautio judicatum solvi, reglementată prin art. 121—128 pr. civ. ard., consistând în dreptul rezervat pârâtului român de a preînde reclamantului străin, o garanție pentru asigurarea cheltuielilor de judecată și a taxelor de timbru ce vor rezulta, în cazul când străinul va pierde procesul.

Sub imperiul vechilor legiuri franceze instituția cautio judicatum solvi n'a fost cunoscută, iar străinii erau dispensați de o asemenea cauțiune, pentru motivul că Regele datorește justiția tuturor, străinului ca și francezului. Însă după ce relațiunile cu celelalte State au devenit mai frecvente și s'a constatat că cetățenii fran-

cezi reclamânți în străinătate, erau obligați să pr cure cauțiune, iar hotărârile obținute în Franța contra străinilor se puteau executa numai cu mari dificultăți în țările lor, s'a adus primul edict din 4 Ianuarie 1562 de către Parlamentul din Paris, prin care străinii erau obligați să depună cauțiune în justiție, în procesele intentate în Franța împotriva francezilor. — Garsonnet et Cezar Bru T III. p. 73; Bacquet = Traité des droits d'aubaine cap. XVI. No. 6; Glasson — Tissier, t. II, p. 213.

În legislația austro-ungară cauțiunea judicatum solvi n'a fost cunoscută prin legile LIV din 1868 și LX din 1881. Dar când s'a constatat situația defavorabilă în care se găseau cetățenii fostului Stat Austro-Maghiar față de cetățenii altor State, fiind expuși ca numai printr-o procedură greoaie și costisitoare să-și poată executa hotărârile față de cetățenii străini, s'a introdus pentru prima dată în legea XVIII — 1893 cauțiunea pentru cheltuielile de proces și menținută apoi prin art. 124—128 legea I—1911 asupra procedurii civile pusă în aplicare prin legea LIV — 1912 pe ziua de 1 Ianuarie 1915 conform legei XXXIV — 1914.

Principiul pe baza cărui s'a edictat dispoziția referitoare la cauțiunea judicatum solvi prin textele precitate, a fost dedus din starea de reciprocitate, în virtutea căreia reclamantul stăin trebuie supus la același tratament procedural, care se aplică în Statul străinului cetățeanului austro-ungar — astăzi român pentru teritoriile unite.

Cu această precizare prin care se stabilește excepția care exonerează pe reclamantul străin de a depune cauțiunea judicatum solvi — starea de reciprocitate, — s'au abrogat implicit dispozițiile din alte legi referitoare la această materie cum au fost de ex. art. 57 pct. 2 pr. civ. austr., prin care străinul care posedă avere imobilă în Statul Austro-Ungar era scutit de cauțiune; art. 9 legea XVIII — 1893 care exonera de cauțiune pe cetățeanul străin în caz de acțiune principală sau reconvențională intentată după îndrumarea la proces a instanței — art. 84, 85 legea XVI — 1894 asupra procedurii de moștenire, art. 196 legea LX — 1881 asupra dreptului execuțional; — art. 220 legea XVIII — 1893 prin care cauțiunea nu era cerută în procesele cambiale.

Tendința actuală în legislațiile străine este de a se suprima inegalitatea care există din punct de vedere procedural între naționali și străini în fața justiției. Codul de procedură italian nu mai admite cauțiun a reclamantilor străini, iar în urma convenției internaționale dela Haga, România a și suprimat art. 15 cod. civ. rom. și a t. 106, 107 pr. civ. rom. și în situația creată prin aceea convenție, după cum vom arăta, nici dispozițiile art. 124—128 pr. civ. ard. nu-și mai au rațiunea de a li aplicate în teritoriile ardeleni unite, față de reclamantii străini.

Cauţiunea judicatum solvi este datorită atât în materie civilă, cât şi comercială, art. 124 pr. civ. ard. nefăcând nici o distincţie în această privinţă şi în faţa oricărei instanţe judecătoreşti, atât la prima instanţă unde se poate pretinde de către pârât pe cale de excepţie conform art. 180 pct. 8 pr. civ., cât şi în apel sau recurs, după cum rezultă din dispoziţiile art. 126 al. ult. şi 499 alin. ultim şi 547 pr. civ.

În vechiul drept francez cauţiunea nu era prevăzută în materie comercială, fiind introdusă în această materie numai prin legea din 5 Martie 1895, iar vechiul art. 15 din codul civil român exonera în mod expres pe reclamantul străin de a depune cauţiune în materie comercială.

Scopul cauţiunei judicatum solvi, după cum rezultă din termenii art. 124 pr. civ. ard., este de a garanta cheltuielile de judecată şi taxele de timbru, la care ar fi obligat reclamantul străin în favoarea pârâtului român, în caz de pierderea procesului. Spre deosebire de codul de procedură civilă francez, care prevede cauţiunea atât pentru cheltuielile de judecată cât şi pentru daunele — interese ce ar rezulta din proces, dispoziţie care era reprodusă şi în vechiul art. 15 din codul civil român singurele condamnăţiuni garantate prin cauţiunea judicatum solvi de procedura civilă ardeleană, sunt numai cheltuielile de judecată şi taxele de timbru, astfel că dacă s'a cerut cauţiunea pentru prima oară în apel, ea nu garantează decât cheltuielile şi taxele de timbru ivite în apel, neputându-se extinde şi asupra celor de primă instanţă, după cum cauţiunea nu poate garanta co. form art. 126 al. 2 p. c. nici cheltuielile pe care pârâtul român le-ar ocaziona în urma unei acţiuni reconvenţionale, deoarece cauţiunea trebuie cerută în limine litis şi, trebuie judecată numai sub raportul consecinţelor ce ar decurge pentru reclamantul străin din acţiunea sa sau din căile de atac exercitate.

Cauţiunea impusă prin art. 124 p. c. ard. are caracter legal şi în caz de contestaţie, dacă între părţi n'a intervenit un acord asupra cuantumului cauţiunei, instanţa judecătorească îl va stabili după normele prevăzute în art. 126 al. 1 şi 3 şi 127 pr. civ., luând în considerare cheltuielile probabile şi taxele de timbru ce ar putea rezulta din proces, neputându-se majora cuantumul cauţiunei, decât în cazul când în cursul procesului s'ar constata că suma stabilită nu ar putea garanta îndeajuns condamnăţiunea reclamantului, afară de cazul când partea recunoscută a creanţei reclamantului ar constitui o garanţie suficientă. Din această dispoziţie se poate deduce regula adoptată de jurisprudenţa franceză că, dacă pârâtul este debitorul reclamantului străin cu o sumă suficientă pentru a acoperi cheltuielile, nu va putea reclama cauţiunea judicatum solvi. Glasson — Tissier, t-II p. 216.

În ce priveşte modalitatea cauţiunei, dacă părţile n'au convenit altfel, instanţa judecătorească o va stabili, obligând pe reclamant a constitui garanţia prin consemnarea sumei în bani numerari sau în efecte de valoare calculate la $\frac{2}{3}$ din valoare ultimului curs al bursei din ziua premergătoare depunerii.

În înţelesul art. 124 pr. civ. ard., cauţiunea judicatum solvi este datorată de orice reclamant străin, persoană fizică stabilită în România sau în străinătate şi de orice persoană morală străină având în proces rolul de reclamant, în această privinţă textul citat nefăcând nici o distincţie.

Însă o societate comercială constituită în România potrivit legilor române şi având sediul social în România, este dispensată de cauţiune, chiar dacă membri componenţi sunt străini, căci potrivit art. 123 codul comercial Carol II, în genere societăţile comerciale sunt persoane juridice şi în virtutea art. 353 din acelaşi cod, aceste societăţi sunt considerate naţionale, dacă sunt constituite potrivit legilor române şi au sediul principal în România.

Credem că şi societăţile comerciale constituite în ţară străină, indiferent de naţionalitate a membrilor componenţi, se bucură de aceeaşi scutire în cazul când sunt reclamante în faţa instanţelor române, dacă au sediul social sau obiectul principal în România, întrucât potrivit art. 354 c. com. Carol II, asemenea societăţi fiind obligate să îndeplinească formele de constituire prevăzute de legile române, sunt supuse în timpul funcţionării lor acestor legi şi deci sunt asimilate în totul cu societăţile naţionale.

Românul niciodată nu datoreşte cauţiunea, ori care i-ar fi rolul în proces şi nici chiar în cazul când locuieşte în străinătate.

Străinul însă datoreşte cauţiunea, atât în situaţie sa de intervenient principal, căci în acest din urmă caz terţiul intervine în proces pentru a reclama faţă de ambele părţi sau faţă de una din ele, recunoaşterea şi protejarea dreptului său, având rolul unui reclamant — art. 87, 83 p. civ. ard. — Terţiul care intervine în proces urmărind recunoaşterea dreptului său propriu şi obţinerea hotărârii în favoarea sa, este în realitate o parte nouă jucând rolul principal, căci sub forma intervenţiei principale intervenientul intenţionează o adevărată acţiune, putându-i-se opune şi cereri reconvenţionale.

Cu totul alta va fi situaţia intervenientului accesoriu sau incidental — art. 84 pr. civ. ard. — care având un rol pur accesoriu şi subordonat, nu urmăreşte obţinerea unei hotărâri în profitul său, ci intervine în instanţă numai într'un scop conservator şi de supraveghere sau pentru a ajuta pe una dintre părţi ca să triumfe în proces şi în această situaţie nefiind parte în proces, nu exercită un drept de acţiune ca intervenientul principal, astfel că intervenientul accesoriu străin va fi exonerat

de cauciune.

Străinul pârât nici odată nu este obligat la darea cauciunei judicatum solvi, căci dacă s'ar admite soluția contrarie, s'ar atinge dreptul său de apărare garantat tuturor justițiabililor, indiferent de naționalitate și ar fi expus ca, în cazul când n'ar putea furniza cauciunea, să fie judecat în lipsă.

Nici chiar în cazul când pârâtul străin ar formula în cursul procesului o cerere reconvențională, incidentală sau de chemare în garanție, nu va fi obligat la darea cauciunei, deoarece toate aceste cereri nu-i schimbă calitatea de pârât iar cauciunea judicatum solvi este instituită numai în sarcina străinului când este reclamant sau prin rolul principal ce-l are în proces, împrumutată calitatea de reclamant.

Deasemenea când un străin a fost condamnat în lipsă ca pârât și recurge apoi la calea opoziției — art. 440, 460 p. c. ard. — va fi dispensat de cauciune în momentul când procesul este repus pe rol în urma opoziției, situație care se poate ivi numai la judecătorie, deoarece la Tribunale și Curți opoziția este desființată prin art. 44 legea pentru accelerarea judecăților.

Nu aceeași va fi situația în ipoteza când un pârât român va fi condamnat în lipsă în acțiunea unui reclamant străin, căci în această situație românul va putea pretinde, în urma opoziției sale, ca străinul să dea cauciunea, fiindcă opoziția nu schimbă rolul inițial al părților.

La instanța de apel străinul nu este obligat la darea cauciunii, decât în cazul când fiind reclamant la prima instanță, s-a folosit de calea apelului, întrucât în acest caz păstrându-și rolul pe care l'a jucat la prima instanță, angajează o nouă instanță ocazyând noi cheltuieli și deci în conformitate cu art. 126 al. ult. p. c. ard., pârâtul va putea pretinde majorarea cauciunei, dacă creanța adjudecată la prima instanță nu este suficientă pentru a acoperi toate cheltuielile ce s'ar ivi.

Această procedură nu se va aplica însă străinului care fiind pârât la prima instanță, va fi dispensat de cauciune, dacă în virtutea dreptului său de apărare s'a folosit de calea apelului a devenit intimat. — Glasson — Tissier II. p. 218.

Doctrina franceză nu admite cauciunea judicatum solvi în recurs. Această situație se prezintă cu totul alta în procedura civilă ardeană, care în lipsa unei alte dispoziții prohibitive, în conformitate cu art. 547, normele prevăzute în art. 499 al. ult. se aplică și în recurs.

Credem însă că în stadiul de astăzi, recursul în casare prin art. 103 al. ultim Constituția din 1923 și art. 75 alin. ultim Constituția din 1938 actualmente în vigoare, fiind decretat de ordin constituțional, cauciunea judicatum solvi nu-și mai are aplicarea în recurs pe întreg teritoriul țării, căci altfel străinii nu și-ar putea

exercita nestânjeniti dreptul de recurs garantat tuturor justițiabililor, fără deosebire de naționalitatea lor și de rolul ce l'ar avea în proces.

Admiterea unui reclamant străin la beneficiul asistenței judiciare nu a rage deplin drept dispensa de a presta cauciunea judicatum solvi.

Însă art. 235 al. 3 și 4 și 239 pct. II. legea pentru organizarea corpului de avocați, acordând beneficiul asistenței judiciare pe întreg teritoriul țării, tuturor persoanelor fizice sau juridice, dacă acestea din urmă n'au scop lucrativ, de orice naționalitate ar fi și în orice fel de procese, dacă dovedesc că sunt lipsite de mijloace, atunci când decanul baroului în puterea dreptului ce l-i acordă amintita lege prin art. 235 al. 3, de a dispune ca din fondul special al asistenței să se suporte integral cheltuielile de judecată, taxe și timbre, evident că reclamantul străin nu va putea fi obligat la furnizarea cauciunei, al cărui scop fiind de a garanta acele condamnații, acestea vor putea fi acoperite din fondul asistenței judiciare.

Dacă însă beneficiul asistenței judiciare va fi retras în ipotezele prevăzute de art. 242 din legea citată, în acest caz pârâtul român va putea cere ca reclamantul străin să dea cauciunea, chiar dacă retragerea beneficiului la asistența judiciară se produce în cursul procesului, această ipoteză fiind prevăzută de art. 125 pr. civ. ard., afară de cazul când creanța recunoscută a reclamantului servește ca suficientă cauciune.

Momentul după care se cercetează naționalitatea reclamantului străin, în raport cu obligațiunea sa de a presta cauciunea, nu este acel când s'a născut dreptul său, când reclamantul putea să fie român, ci acel al întinderii acțiunii în justiție, când reclamantul prin pierderea naționalității române, ar fi devenit străin. Nu aceeași va fi situația reclamantului, care în momentul când i s'a născut dreptul a fost străin și apoi a dobândit naționalitatea română înainte de proces, în care caz va fi dispensat de cauciune.

Străinul care succedând dreptul unui creditor român ca moștenitor sau concesionar, acționează în judecată pe un român, acesta din urmă va putea pretinde ca reclamantul să preste cauciunea, deoarece calitatea de succesori sau cesionari nu-i schimbă naționalitatea. Pentru aceeași considerație va fi dispensat de cauciune reclamantul român, care acționează în justiție în calitate de succesori sau cesionari al unui străin.

Dacă însă un cetățean român reclamă în fața instanțelor judecătorești române, o creanță care nu-i aparține lui personal, ci unui creditor străin, care i-a cesionat-o numai aparent, pentru a fi dispensat de cauciunea cheltuielilor la care eventual ar fi condamnat în caz de pierdere procesului, în acest caz cesiunea ascunzând un scop ilicit, calitatea de cetățean român nu-l exonerează pe reclamantul astfel deghizat, de prestarea

cauțiunei prescrisă de art. 124 pr. civ. ard. — Cas. S III. Dec. No. 120 din 8. Februarie 1927, Bul. Cas. 927 partea I pag. 438.

În caz de schimbarea naționalității în cursul instanței, cauțiunea poate fi cerută, dacă reclamantul român a devenit cetățean străin. Astfel va fi cazul unei femei românce care în cursul procesului în care figurând ca reclamantă, s-ar căsători cu un străin. În această situație femeia româncă prin căsătoria sa cu un străin, în conf. cu art. 36 lit. c și art. 38 legea pentru dobândirea și pierderea naționalității române, își pierde naționalitatea română și deci va putea fi obligată la prestarea cauțiunei în cursul procesului conform art. 125 pr. civ. ard., afară de cazul când își păstrează naționalitatea română prin faptul că după legea soțului nu dobândește naționalitatea acestuia sau când și-a rezervat naționalitatea română prin contractul matrimonial, ori printr-o declarație expresă autentică făcută înainte sau cu prilejul căsătoriei.

În altă ipoteză, dacă o femeie româncă reclamantă în fața instanțelor judecătorești române, înainte de intentarea procesului a devenit străină prin căsătorie, dar în cursul instanței și-a redobândit calitatea de româncă prin încetarea căsătoriei, prin divorț sau decesul soțului, dacă și-a manifestat acea dorință printr-o declarație autentică făcută Ministerului de Justiție, ori legațiunilor sau consulatelor române din străinătate, așa cum se prevede prin art. 39 legea amintită, precum și străina care în cursul procesului a dobândit calitatea de româncă prin căsătorie în condițiunile prevăzute de art. 1 pct. 3 și art. 40 aceiași lege, în ambele cazuri încetând motivul cauțiunei, reclamanta va putea cere și instanța va fi obligată în virtutea art. 128 pr. civ. ard. să dispună restituirea cauțiunei prestată.

Facultatea de a pretinde cauțiunea judicatum solvi este un privilegiu rezervat exclusiv părâtului cetățean român și prin urmare părâtul cetățean străin, chiar având domiciliul în România, nu poate pretinde pentru el beneficiul cauțiunei, nici în cazul când reclamantul ar fi cetățean străin. — C. Apel Timișoara Sent. No. 1046/1936, Cas. I. Dec. No. 869 din 1 Iulie 1936.

Această soluție este și în spiritul doctrinei franceze, care a abandonat sistemul existent înaintea Revoluției, când dintr-o rațiune de ordine publică, cauțiunea avea de scop să asigure respectul autorității lucrului judecat de către instanțele franceze, era aplicabilă atât între străini, cât și între francezi și străini, pentru ca hotărârile să nu rămână iluzorii și fără efect.

Astăzi atât doctrina și jurisprudența franceză, cât și jurisprudența noastră creată în interpretarea art. 124 pr. civ. ard., consideră cauțiunea ca o măsură de interes privat, menită să protejeze pe părții cetățeni români, împotriva străinilor cari s-ar putea sustrage consecințelor decurse din hotărârile instanțelor no-

stre. Cézar — Bru v. III ed. 3 No. 509, Glasson — Tissier v. II. p. 220 No. 397.

Dacă reclamantul nu a depus cauțiunea odată cu intentarea acțiunii sau până la primul termen de judecată, părâtul trebuie să o ceară pe cale de excepție, instanța judecătorească neputând-o ordona din oficiu. Deși cauțiunea judicatum solvi nu face parte dintre excepțiunile declinatorii, de nulitate sau dilatorii, cu toate că art. 180 pct. 8 pr. civ. ard. o enumără printre excepțiunile dilatorii și această excepție nu face parte nici dintre excepțiunile de procedură cari potrivit aliniatului ulim din textul citat ar putea fi opusă în orice fază a procesului, nefiind considerată de ordine publică, totuși dat fiind caracterul său specific, această excepție nu poate fi opusă în genere decât înainte de intrarea în dezbaterile fondului — art. 180 alin. 1 pr. civ. ard. — dar poate fi opusă și în cursul procesului, după constituire, dacă prestarea cauțiunei este justificată de o cauză ivită în cursul procesului art. 125 pr. civ. ard. — însă numai la prima dezbaterie urmată imediat după schimbarea situațiunei reclamantului, dacă acesta de pildă a devenit strein cetățean al unui stat cu care nu avem convenție sau nu există reciprocitate de fapt referitor la cauțiune, ori dacă acestea au încetat prin denunțare sau alt mod.

Nu este necesar însă ca această excepție să fie opusă într-o anumită ordine, deoarece art. 180 pr. civ. ard. prevede în mod limitativ excepțiunile de procedură pe care părâtul le poate opune reclamantului, dar nu stabilește o ordine legală pentru ridicarea lor, cum se prevede prin art. 166, 173 codul de procedură civilă francez și art. 111 bis codul de proc. civ. român.

Dacă părâtul nu s'a prevalat de excepțiunea dedusă din cauțiunea judicatum solvi la termenul de constituire al procesului, înainte de intrarea în dezbaterile fondului sau la primul termen când în cursul procesului s'a ivit cauza justificând prestarea cauțiunei și a opus-o ulterior, fără ca să facă verosimil că fără vina sa nu a opus excepțiunea la timp, se va respinge ca tardivă. — Curia Dec. No. 9238-915, 1259-923; C. Apel Cluj S. II. Dec. No. 805/7/925 din 20 Octombrie 1925.

Dacă nu s'a cerut cauțiunea la prima instanță și dacă reclamantul străin se folosește de calea apelului, părâtul poate cere pentru prima dată prestarea cauțiunei, dar numai pentru cheltuielile ce s'ar ivi în apel, neputându-se extinde și asupra cheltuielilor dela prima instanță și numai dacă creanța adjudecată reclamantului la prima instanță, în urma recunoașterii părâtului, ar fi insuficientă pentru garantarea cheltuielilor de apel. — art. 126 al. 4, 499 alin. ultim. pr. civ. ard.

Dacă în cursul procesului se constată că suma depusă drept cauțiune este insuficientă, instanța poate, la cererea părâtului, să dispună în regirea ei, în cazul

când procesul ar lua o extensiune care n'a putut să fie prevăzută. — art. 125 alin. 3 pr. civ. ard.

Hotărârea prin care se ordonă prestarea cauțiunei, are caracterul unei hotărâri provizorii și nu preparatorie, pentru că pe de o parte cauțiunea nu are de obiect instruirea afacerii, ci punerea pârâtului la adăpostul pericolului ce ar rezulta din proces, iar de altă parte, încetând motivul prestării cauțiunei în cursul procesului, hotărârea dată asupra acestei chestiuni își pierde efectul, ordonându-se restituirea cauțiunei, — art. 128 pr. civ. ard. — această decizie fiind susceptibilă de a fi atacată cu apel conform art. 128 alin. ultim și 548 pr. civ.

Deciziunea prin care instanța judecătorească va admite excepțiunea și va stabili cuantumul și modalitatea cauțiunei, nu este susceptibilă de nici o cale de atac, la aceasta opunându-se art. 182 alin. ultim pr. civ., deoarece atât la prima instanță cât și la instanța de apel, se va pronunța sentința de încetarea procesului sau deciziunea prin care reclamantul se va considera că a renunțat la apel, numai după expirarea termenului stabilit de instanță, înăuntrul căruia reclamantul nu s'a conformat obligațiunei ce i s'a impus de a presta cauțiunea. — art. 126, 127, 182 al. 2, 499 alin. ultim pr. civ.

Această ultimă hotărâre este supusă căilor de atac după dreptul comun, afară de hotărârea Judecătoriei de Ocol prin care se respinge excepțiunea, întrucât în conformitate cu art. 181 al. ultim. pr. civ., o asemenea hotărâre nu poate fi atacată cu apel decât odată cu fondul.

Sunt unele cazuri, în care în mod excepțional reclamantul străin este dispensat de obligațiunea de a presta cauțiun a iudicatum solvi. În Franța o asemenea dispensă este acordată reclamantului străin autorizat a-și fixa domiciliul în Franța, fiind asimilat din acest punct de vedere, în ce privește drepturile civile, cu reclamantul francez, precum și reclamantilor străini cari posedă în Franța imobile de o valoare suficientă pentru a garanta cheltuielile de judecată și daunele — interese ce ar putea rezulta din proces — art. 16 cod. civ. fr. — Dispozițiuni similare erau prevăzute și în art. 15 cod. civ. rom. și art. 106, 107 proc. civ. rom. astăzi desființate, precum și în art. 57 pct. 2 procedura civilă austriacă astăzi abrogat.

Afară de unele excepțiuni prevăzute în legi speciale abrogate prin legea I din 1911 asupra procedurii civile aplicabilă în ținuturile ardeleni unite, această lege nu cunoaște decât două excepțiuni în care reclamantul străin va fi dispensat de cauțiunea iudicatum solvi.

O primă excepțiune este cea prevăzută de art. 113 pct. 2 pr. civ. ard., în cazul când reclamantul străin se servește de act de paupertate. Deși acest text pre-

vede scutirea de cauțiune numai pentru acoperirea cheltuielilor de proces, credem că nu va putea fi obligat la darea cauțiunei pentru acoperirea taxelor de timbru, cu toate că scopul cauțiunei confirm art. 124 pr. civ. este și garantarea acestor taxe.

În adevăr, gratuitatea procedurii în urma scutirii taxelor de timbru și impozit proporțional, pentru motive de sărăcie legalmente dovedite, acordată prin art. 23 legea timbrului, beneficiază în aceeași măsură străinului ca și românului, întrucât textul citat nu face nici o distincțiune.

Dreptul de a acționa în justiție fiind eminamente civil, s'ă deopotrivă la dispoziția românilor ca și a străinilor aflați în România, ca o consecință a necesității timpurilor și a procesului de civilizație dezvoltat în cadrul principiilor de drept internațional, astfel că un atare drept nu-i poate fi îngădit prin restricțiuni ce ar fi în contradicție cu principiul recunoscut prin art. 6 legea pentru dobândirea și pierderea naționalității române și garantat prin imperativul constituțional înscris în art. 9 Constituția din 1923 devenind art. 27 alin. 3 prin Constituția din 1938, în virtutea căror texte străinii aflați pe pământul României au în genere aceleași drepturi civile ca și românii, bucurându-se de protecțiunea dată de legi persoanelor și averilor în genere.

Admițându-se dispensa de cauțiune pe baza actului de paupertate numai pentru cheltuielile de judecată și cu excluderea taxelor de timbru, ar fi să-i se răpească străinului cu o mână ceia ce-i se dă cu alta, căci din moment ce prin acordarea dreptului de paupertate i se recunoaște beneficiul gratuității procedurii, prin obligarea sa la prestarea cauțiunei ar fi pus în imposibilitate de a beneficia de gratuitatea procedurii, paralizându-i-se astfel accesul în fața instanțelor judecătorești.

O a doua excepțiune ce atrage dispensa de cauțiune, este starea de reciprocitate, chestiune argumentată și soluționată în mod judicios de Curtea de Apel Timișoara prin sentința ce ne-a prilejuit această adnotare, în sensul că, cetățeanul străin este scutit de a da cauțiune, atunci când în țara lui cetățenii români sunt de asemenea scutiți de această obligație, iar această reciprocitate nu este necesar să fie consfințită printr-un tratat sau o dispoziție legală, fiind suficient să existe o stare de reciprocitate de fapt, cum există în Statele Unite, unde nu se face deosebire între cetățenii americani și români în privința dispensei de a da cauțiune pentru asigurarea cheltuielilor de judecată.

Conform dispozițiilor din codul de procedură civilă francez, străinul nu beneficiază de scutirea de cauțiune decât pe baza unui tratat diplomatic între Franța și țara celui străin, nefiind suficient ca o lege străină să scutească într-o țară pe francezii de cauțiune, pentru ca na-

ționalii acelei țări să poată invoca același beneficiu în Franța.

Principiul pe baza cărui art. 124 pr. civ. ard. rezolvă chestiunea cauțiunii judicatum solvi, după cum rezultă și din expunerea de motive ce însoțește proiectul, este ca străinului reclamant să i se aplice același tratament procedural la care ar fi supus reclamantul român în Statul străinului. Această stare de reciprocitate ce stă la baza scutirii de cauțiune, poate să rezulte fie în mod formal dintr-o convenție, cum a fost de pildă convenția dintre România și Austria din 4 Martie 1926, prin care s'a stabilit că între aceste două State există reciprocitate de scutire de cauțiune ce-și produce efect deplin pentru toate procesele pe dinte în fața instanțelor judecătorești — Cas. S. III. Dec. No. 725 din 1 Octombrie 1927 — fie dintr-o situație de fapt, cum se prevede și prin art. 33 cod. civ. austr., asupra căreia declarația Ministerului de Justiție este obligatorie pentru instanțele judecătorești și această normă era prevăzută și în legea XXV—1892 întocmită pe baza art. 56 al convenției dela Berna, în legea XIV—1909 și ordonanța Ministerului de Justiție maghiar cu No. 6007/1909 elaborată pe baza art. 17—19 al convenției dela Haga, fiind consacrată și prin ordonanța Directoratului de Justiție din Cluj cu No. 17962/1924, prin ordinul circular dat de către Ministerul de Justiție cu No. 22819 din 20 Iunie 1924, precum și prin deciziunea Înaltei Curți de Casație S. II. cu No. 114 din 7 Martie 1930 care se referă la cetățenii cehoslovaci.

O altă chestiune de o covârșitoare importanță, care prin modul de a fi soluționată este menită să revoluționeze jurisprudența de până acum și din acest punct de vedere sentința Curții de Apel Timișoara raportată mai sus merită să fie elogiată. Întocmai evidențiază spiritul de unificare de care sunt însuflețiți membrii instanțelor judecătorești din ținuturile ardelen unite, în disprețul tendințelor regionaliste izolate, este acela dacă în urma convenției dela Haga dispozițiile art. 124—128 proc. civ. ard. își mai au aplicarea. Asupra acestei chestiuni Curtea decide că, accesul cetățenilor străini nu poate fi reglementat decât în mod unitar, pentru întreaga țară, căci o reglementare distinctă, după provincii, ar fi potrivnică ideii de suveranitate și rațiunea care a pledat la suprimarea art. 106, 107 pr. civ. rom. în urma convenției amintite, pledează și la desființarea textelor corespunzătoare din procedura civilă maghiară, considerate abrogate, pentru ținuturile unite.

În adevăr, convenția dela Haga, semnată la 4/17 Iulie 1905, prin care s'a înlocuit convenția internațională dela 14 Noembrie 1896, conține dispozițiuni referitoare la dispensa de cauțiune la instanțele judecătorești angajate între supușii Statelor contractante: Germania, Austria, Belgia, Spania, Italia, Franța, Olanda, Portugalia, Elveția, Danemarca, România, Rusia, Suedia, Norvegia și altele.

Art. 17 din zisa convențiune dispune referitor la

cauțiunea judicatum solvi că, nici o cauțiune sau depozit, sub orice denumire ar fi, nu poate să fie impusă, fie din cauza calității lor de străini, fie din cauză că nu au domiciliul sau reședința în țară, naționali/r unuia din Statele contractante, care având domiciliu în unul dintr'aceste State, vor fi reclamanți sau intervenienți înaintea tribunalelor altuia dintre dănsule.

După ce România prin reforma din 1909 a aderat la convenția de drept internațional privat dela Haga din 14 Noembrie 1896 și Protocolul Adițional din 22 Mai 1897, suprimând art. 15 cod. civ. rom. și art. 106, 107 proc. civ. rom., referitoare la cauțiunea judicatum solvi, pentru motivul expus în desbaterea Senatului că România aderând la hotărârea congresului dela Haga, suprimarea textelor citate se impune, prin legea publicată în Monitorul Oficial No. 11 din 14 Aprilie 1909 despre care ratificările s'au depus la Haga la 24 Aprilie 1909, prin art. 1 România a aderat și la a doua convenție internațională din 4/17 Iulie 1905.

Deși conform art. 29 alin. 1 din convenția amintită, aceasta își are valabilitatea numai pe o durată de 5 ani dela data depunerii ratificărilor conform art. 28, cum însă până astăzi n'a fost denunțată, s'a reînnoit în mod tacit din 5 în 5 ani conform alin. 3 din art. 29.

La convenția dela Haga aderând și Austro-Ungaria prin legea XIV/1909, evident că dispozițiile art. 124—128 proc. civ. ard. nu-și mai au rațiunea de a fi și chiar în expunerea de motive ce însoțește proiectul legii l—1911 se spune explicit că, în urma convenției dela Haga reciprocitatea în ce privește cauțiunea existând între mai toate Statele, restricțiunea prevăzută în textele citate nu mai are nici o importanță practică.

Privită problema sub raportul dreptului interprovincial grefat pe dreptul internațional privat, oricât ar fi de justă teoria lui Max Huber și M. Gidel că Statul succesoral nu moștenește suveranitatea Statului cedent, ci își extinde propria suveranitate în măsura în care se restrânge suveranitatea cedentului, de unde urmează în mod firesc că legile Statului desmembrat avându-și soriginea în autoritatea suveranității acestuia, își pierd în același măsură eficacitatea teritorială fiind înlocuite prin extinderea legilor derivate din suveranitatea Statului anexant. Dar în virtutea dreptului ce-i conferă suveranului acestui Stat de a edicta legi noi pentru teritoriile încorporate și aplicând metoda lui Pillet, din considerațiuni de utilitate practică, pentru menținerea continuității evoluției dreptului în sânul maselor, obicinuile să-și desvolte activitatea după vechile obiceiuri și tradiții, poate să mențină în vigoare legile vechi derivate dela Statul desmembrat, așa cum s'a făcut la noi pentru teritoriile ardelen unite, prin Decretul No. 1 din 24 Ianuarie 1919 al Consiliului Dirigent, care prin art. 1 a menținut în vigoare toate legile, ordonanțele, regula-

mentele și statutele legale emanate înainte de 18 Octombrie 1918,

Fără îndoială că prin menținerea în vigoare a legilor derivate de la Statul desmembrat, străine de firea și caracterul națiunii dominante, s'a creiat între cetățenii Statului național un tratament inegal din cauza haosului legislativ, ceea ce este în contradicție cu imperativul constituțional. Totuși, din momentul promulgării lor ca legi cu caracter național, fiind menținute expres până la unificare prin art. 137 Constituția din 1923, devenit art. 98 prin Constituția din 1938, au devenit legi naționale, adică legi de origine străină adoptate, avându-și sursa autorității nu în suveranitatea Statului desmembrat, ci în suveranitatea Statului anexant, putând fi abrogate sau modificate după necesitățile impuse de noua suveranitate.

Însă prin textele citate legile de sorginte străină au fost menținute în vigoare, numai în măsura în care nu sunt contrarii imperativelor înscrise în Constituție. Odată cu punerea în aplicare a Constituției din 1923, implicit au fost desființate disp. art. 124—128, 180 pct. 8 182 alin. 2 și 499 alin. final proc. civ. ard., referitoare la competența judecătorească, fiind contrarii cu imperativul constituțional care garantează tuturor străinilor aflați pe pământul țării, protecțiunea dată de legi persoanelor și averilor în genere, fără restricțiuni, având exercițiul drepturilor civile în sfera activității lor, în același măsură ca și naționali și acest beneficiu este afirmat și prin art. 6 legea pentru dobândirea și pierderea naționalității române fără deosebire de locul de domiciliu sau reședință al străinilor.

În altă ordine de idei, aplicând teoria lui Niboyet referitoare la soluționarea conflictelor de drept internațional privat, tratatele încheiate de Statul desmembrat ca izvor convențional, exprimând suveranitatea acelui Stat, își restrâng eficacitatea teritorială în ținuturile desmembrate odată cu extinderea suveranității Statului anexant și încetează de a-și mai avea aplicarea în acele ținuturi, fiind considerate față de Statul anexant ca res inter alios acta. Dar odată cu extinderea suveranității Statului anexant, ipso jure în sfera de aplicare a tratatelor încheiate de acest Stat intră și teritoriile anexate, pentru că suveranitatea Statului național este una și indivizibilă.

Consecința logică a acestui principiu este că în urma întregirii țării, legea din 14 Aprilie 1909 prin care România a aderat pentru a doua oară la convenția internațională de la Haga, și-a extins eficacitatea pe întreg teritoriul țării, fiind de drept desființată conform art. 17 din aceeași convenție, instituțiunea cauțiunii judicatum solvi, din orice legi ar decurge.

Eugen Gr. Dabija
Consilier la Curtea de Apel
Timișoara

25. COLITIGANȚI. Actul sau omisiunea unui colitigant nu poate nici să profite și nici să prejudicieze interesele celui alt. Atunci însă, când chestiunea de drept controversată nu se poate rezolva decât numai în mod unitar, sau dacă autoritatea hotărârii judecătorești s'ar extinde asupra colitiganților chiar dacă nu ar fi luat parte în proces, actele procesuale ale colitiganților au efect și față de ceilalți, cari au omis să îndeplinească și ei aceste acte procesuale. Aplicațiune la legea lichidării.

In fapt: Prin petiția adresată Judecătoriei I Urbană din T. și înregistrată sub No. 4020 — 1934, din 2 Iunie 1934 I. V. a cerut desființarea măsurilor de urmărire efectuate împotriva sa.

Judecătoria, prin încheierea cu No. 4020 — 1934 din 19 Iulie 1934, a constatat că debitorul îndeplinește condițiunile prevăzute de art. 30 din legea pentru lichidarea datoriilor agricole și urbane ca debitor urban și în consecință, admite cererea debitorului și desființând măsurile de urmărire, dispune ca sumele consemnate pe seama creditorilor să fie distribuite între aceștia, potrivit normelor văzute de alin 11 al art. 68 din L. L. D.

Dispoziția finală a acestei încheieri fiind atacată cu apel de debitor, cerând ca reținerile să-i fie eliberate lui, Tribunalul, prin încheierea cu No. 4785 din 9 Octombrie 1934, admite apelul și dispune eliberarea reținerilor la mâna debitorului.

Declarând recurs creditorii N. B. și D. B. Curtea de Casație, prin deciziunea cu No. 869 din 24 Aprilie 1936 casează încheierea atacată, cu trimitere.

Tribunalul, prin încheierea cu No. 4454 din 1 Septembrie 1936, — supusă prezentului recurs, — constatând că propriile au fost efectuate anterior promulgării legii și astfel cererea debitorului de a i se elibera aceste sume este inadmisibilă, respinge apelul acestuia în ce privește cererea formulată în subsidiar de

către debitor, de a se elibera sumele propriete creditorilor desemnați de dânsul, Tribunalul o găsește întemeiată și în consecință, în conformitate cu dispozițiunile art. 68 din L. L. D. dispune eliberarea sumelor consemnate creditorilor: Casa Generală de Economii din Sibiu sucursala Timișoara și N. G. din Șandra.

In drept: Având în vedere că prin recursul declarat de creditorii N. B. și D. B. se pune în discuțiune chestiunea dacă recursul anterior, declarat de ei, poate profita și celorlalți creditori, sau nu?

Având în vedere că, în principiu, fiecare colitigant este independent și actul sau omisiunea unui colitigant nu poate nici să profite și nici să prejudicieze interesele celui alt.

Că însă atunci, când chestiunea de drept controversată nu se poate rezolva decât numai în mod unitar, sau dacă autoritatea hotărârii judecătorești s'ar extinde asupra colitiganților au efect și față de ceilalți, cari au omis să îndeplinească și ei aceste acte procesuale.

Având în vedere că aceste reguli, consfințite prin art. 79. și 80 din c. de proc. civ. au fost respectate în speță, căci deși creditorii Casa Generală de Economii din Sibiu, sucursala Timișoara și N. G. nu au declarat recurs în contra încheierii Tribunalului, prin care s'a dispus eliberarea sumelor consemnate la mâna debitorului, totuși, casarea acestei hotărâri, intervenită în urma recursului declarat de creditorii N. B. și D. B., profită acestor creditori, deoarece în urma casării s'a ivit o chestiune, care nu poate să fie rezolvată decât în mod unitar.

Că de altfel, această chestiune urmează a fi privită nu numai prin prisma intereselor creditorilor, ci și în raport cu interesul debitorului, căci, în urma casării hotărârii Tribunalului, a devenit actuală chestiunea dacă debitorul poate să-și exercite dreptul consfințit prin art. 68 din L. L. D. sau nu; ori dacă s'ar admite teoria susținută de recurenți, ar însemna că debitorul ar fi stânjenit în dreptul acordat prin art. 68 din L. L. D.

Că, astfel, Tribunalul a făcut o justă aplicare a dispozițiunilor art. 79 și 80 din c. de proc. civ. și a dispozițiunilor art. 68 din L. L. D. și nu i se poate imputa nici săvârșirea vreunei erori de fapt și nici unui exces de putere, cum pretind recurenții prin motivele de casare.

Că deci, recursul se constată a fi neîntemeiat și ca atare urmează a fi respins.

(Curtea de Apel Timișoara S. III. Dec. No. 1984/5/1937 din 13 Septembrie 1938 Președinția, D-lui C. Sotirescu, consilier; redactor Dl. S. Moldovan, consilier)

26. PROCURĂ. *Declarația de conversiune, făcută prin mandatar, fără atașarea procurii în termenul prevăzut de lege pentru depunerea declarației, este valabilă. Rațiune.*

Având în vedere că art. 8 din legea pentru lichidarea datoriilor agricole și urbane nu conține nici o dispozițiune care să reglementeze procedura depunerii declarațiunilor de conversiune; că astfel, pentru soluționarea chestiunii, urmează a se aplica dispozițiunile dreptului comun.

Având în vedere că Tribunalul, referindu-se la dispozițiunile art. 100 din c. de pr. civ. ard. și ale art. 2 din legea accelerării judecăților stabilește că „advocatul, pentru a putea redacta și semna valabil o declarațiune de conversiune, trebuie să aibă o procură scrisă, care să aibă dată certă la data introducerii cererii și după care să depună copie la dosar; pentru a face valabilă declarația făcută și semnată de un avocat fără a avea procură scrisă, partea trebuie să ratifice actul făcut în numele său, în termenul în care trebuia introdusă cererea de conversiune” și, aplicând această regulă la cazul din speță. Tribunalul constată că, nefiind alăturată procura, declarațiunea de conversiune este făcută de o persoană fără calitate și ca atare nulă.

Având în vedere că regula pe care o sta-

bilește Tribunalul, referindu-se la dispozițiunile art. 100 din c. de pr. civ. ard. și ale art. 2 din legea accelerării judecăților, și pe care o aplică în speță pentru a constata nulitatea declarației de conversiune, nu-și găsește nici un temei în dispozițiunile textelor invocate, căci *nici din dispozițiunile art. 100 din c. de pr. civ. ard. și nici din acelea ale art. 2 din legea pentru accelerarea judecăților nu rezultă că cererile făcute prin mandatar, fără atașarea procurei, ar fi sancționate cu nulitate; ori pentru a se putea aplica o asemenea sancțiune, este nevoie de o dispozițiune legală expresă, în lipsa căreia nu se poate aplica nici o sancțiune procesuală.*

Că deci, soluțiunea Tribunalului urmează a fi înlăturată, fiind lipsită de orice bază legală.

Având în vedere că în motivarea hotărârei sale, Tribunalul face trimitere la deciziunea cu No. 291 din 2 Martie 1936 a Curții de Casație, secția I-a (publicată în „Jurisprudența Generală”, No. 25 din 1936, pagina 785); că astfel este necesar a se examina această jurisprudență, spre a se vedea dacă este aplicabilă în speță sau nu.

Având în vedere că prin această deciziune, Înalta Curte de Casație stabilește că art. 8 din legea conversiunii (legea lichidării datoriilor agricole și urbane) arătând numai că declarațiunile de asarare se fac de debitori, fără a prevedea cum să se facă aceste declarațiuni prin mandatar, urmează că în această privință trebuiesc aplicate normele dreptului comun, cari sunt cele prevăzute de art. 1008 cod. civ. ard. și 30 pr. civ. ard. combinat cu art. 2 din legea accelerării judecăților; potrivit dispozițiunilor din aceste texte, avocatul pentru a putea redacta și semna valabil o declarațiune de conversiune trebuie să aibă o procură scrisă, care să aibă dată certă la data introducerii cererii și după care să dea copie la dosar; pentru a putea face valabilă declarația făcută și semnată de un avocat fără a avea procură scrisă, partea trebuia să ratifice actul făcut în numele său, în termenul în care trebuia introdusă ce-

rerea de conversiune; în speță, — constată Înalta Curte — nefiind contestat că avocatul n'a avut decât un mandat verbal de a semna pe parte în declarația de conversiune, care nu poate fi luată în considerare, nefiind dat un mandat scris, urmează a se constata că declarația de conversiune a fost făcută de o persoană fără calitate și ca atare nulă, așa că în mod greșit Tribunalul a hotărât că această declarație este valabilă.

Având în vedere că Deciziunea Înaltei Curți de Casație, sprijinindu-se pe dispozițiunile art. 1008 din codul civ. ard., este inaplicabilă în speță, întrucât codul civil ard. nu se găsește în vigoare în Județul Timiș-Torontal.

Că, de altfel, textul art. 1008 din codul civ. ard. nu se poate aplica nici prin analogie, deoarece din acest text nu rezultă că o cerere făcută prin mandatar ar fi nulă, dacă la introducerea cererii nu s'ar fi depus și procura sau dacă partea nu ar fi ratificat actul făcut în numele său în termenul în care trebuia introdusă cererea.

Având în vedere că o asemenea nulitate nu rezultă nici din dispozițiunile art. 30 din c. de pr. civ. ard. și nici din textul art. 2 din legea pentru accelerarea judecăților.

Că regula stabilită prin susmenționata deciziune, și adoptată de Tribunal prin încheierea atacată, prezintă o vădită analogie cu dispozițiunea art. 316 din c. de pr. civ. rom., potrivit căreia apelul trebuie să fie semnat de apelant sau de mandatarul său, iar apelul semnat de o altă persoană, va putea fi ratificat în termen, — dispozițiune care, cu aplicarea art. 735 și urm. din același cod, permitea anularea apelului neratificat în termen.

Că însă, pe de o parte, *dispozițiunea art. 316 din pr. civ. rom., nefiind extinsă în Transilvania, nu-și poate găsi aplicațiune în această provincie*, iar pe de altă parte, este principiu de drept că *sancțiunile procesuale (nulități și decăderi) nu se pot pronunța decât în baza unui text legal expres, astfel că instanțele judecătorești nu pot stabili prin interpretare,*

și deci nici prin analogie, nulități și decăderi neprevăzute de legi.

Stabilindu-se astfel că regula aplicată de Tribunal nu se poate întemeia pe izvoarele indicate în hotărîrea atacată, urmează a se examina dispozițiunile dreptului comun, cari indică procedura ce trebuie aplicată în cazul când lipsește procura mandatarului.

Având în vedere că potrivit dispozițiunilor art. 110 din c. d. pr. civ. ard., lipsa mandatului se ia în considerare din oficiu, în orice stare a procesului; că astfel, atunci când lipsa mandatului se constată la desbatere, instanța este ținută să acorde mandatarului un termen pentru depunerea procurii, iar decăderile, ce ar rezulta din această lipsă, nu se pot pronunța decât numai în cazul când lipsa procurii nu ar fi completată în termenul acordat în acest scop de instanță; că, atunci când lipsa procurii se observă chiar cu ocazia introducerii cererii, cererea va fi restituită, conform dispozițiunilor art. 140 din același cod, spre a fi completată, fixându-se în acest scop un termen scurt; cererea completată în acest termen se va considera ca și cum s'ar fi înaintat dela început în regulă; iar dacă cererea va fi introdusă din nou cu aceeași lipsă, instanța, potrivit dispozițiunilor art. 141, o va respinge din oficiu, fără citarea părților; decăderea însă nici în acest caz nu este definitivă, deoarece, potrivit dispozițiunilor art. 184 din cod, efectele de drept procesual și de drept material, ale introducerii acestei cereri, se mențin, dacă partea introduce o nouă cerere în regulă, în termen de 30 zile dela data când încheierea de respingere a primei cereri a rămas definitivă.

Din toate aceste norme de drept procesual rezultă că lipsa procurii dela dosar, fie că această lipsă se datorește faptului că mandatarul încă nu o are, fie că o are, dar a omis să o depună — nu poate produce nici o decădere prin surpriză, deoarece *instanța este obligată ca, după ce a relevat lipsa procurii, să acorde un termen pentru complectarea ei*; iar aceasta este și logic și juridic, căci procura nu

este decât dovada scrisă a unui mandat, care — fiind un contract consensual — există chiar în lipsa procurii și astfel un act procesual nu se poate contesta decât atunci când se dovedește inexistența mandatului însuși; o soluție contrară nu se admite decât atunci, când valabilitatea unui act procesual este condiționată, printr-o dispozițiune legală expresă, de depunerea procurii.

Dispozițiunile mai sus arătate ale codului de procedură civilă ard., în principiu, sunt menținute prin *legea pentru accelerarea judecăților*, iar a stabili, pe cale de interpretare, nulități și decăderi — cum a făcut Tribunalul prin încheierea atacată — înseamnă a contraveni spiritului acestei legi, prin care se intenționa abrogarea nulităților și decăderilor cari abundau în *legea accelerării* din 1925; acest spirit rezultă atât din lucrările pregătitoare („un proiect de procedură civilă trebuie să cuprindă dispozițiuni cari să garanteze până la maximum posibilitatea de a de a realiza dreptul fiecăruia”, — nu este îngăduit ca o lege de procedură civilă să pună pe frontispiciul ei: forma primează fondul; fondul trebuie să primeze totdeauna” — discursul D. lui ministru al justiției în debaterile parlamentare) cât și din întreaga economie a legii; iar în ce privește *chestiunea care face obiectul acestor cerțări*, ea a fost discutată în debaterile parlamentare, fiind adoptată părerea raportului legii în sensul că *nu este nimic anormal ca un avocat să lucreze ca mandatar, fără proba scrisă a mandatului, lipsă care se poate complectă în cursul procesului, fără ca ea să poată constitui un motiv pentru a se pronunța nulitatea acțiunii sau a cererii introduse*; astfel, adoptându-se textul proiectului (devenit art. 3 alin. II din *legea pentru accelerarea judecăților* din 1929), potrivit căruia: „data certificării făcute de un avocat conform art. 36 din *legea de organizare și unificare a corpului de avocați*, pe orice fel de procură pentru reprezentarea în justiție, constituie o dată certă”, s'a conslinit o stare de fapt, care — după cum s'a exprimat raportorul legii — „nu constituie nici un delict și nici o îndelicateță profesională

(v. Noua pr. acc. adnotată de Dl. Em. Dan, pag. 304, 313).

Că deci, neexistând nici un text de lege care ar condiționa valabilitatea unei cereri — și nici a declarației de conversiune — de existența procurii sau de ratificarea ei în termen fix, urmează că o asemenea cerere trebuie să fie luată în considerare, neputând fi respinsă decât în conformitate cu dispozițiunile art. 110 și 141 din c. de pr. civ. ard.

Față de această soluțiune s'ar putea ridica obiecțiunea, că cererea de conversiune nu ar fi un act procesual, ci un act de dispozițiune, întrucât, oricari ar fi beneficiile ce pot să decurgă pentru debitorii din formularea și depunerea ei, această formulare și depunere implică și unele consecințe, cari pot duce la pierderea unor mijloace acordate de dreptul comun pentru apărarea și conservarea patrimoniului lor și alteori la restrângerea dreptului debitorilor de a dispune de patrimoniul lor conform dreptului comun; că astfel natura unei procuri dată pentru facerea cererii de asanare, — deci pentru îndeplinirea unui act de dispozițiune, nu poate fi confundată cu natura unei procuri de reprezentare în justiție (în acest sens Cas. No. 213 din 10 Februarie 1938 și No. 291 din 31 Octombrie 1936).

Că însă, o asemenea obiecțiune nu se poate primi, deoarece consecințele ce le atribuie legea unei cereri de asanare, sunt — în principiu — de aceeași natură ca și consecințele unui act procesual, cum este de ex. acțiunea, apelul, etc., căci și prin introducerea unei acțiuni sau a unui apel partea îndeplinește un act care, pe lângă beneficiile ce i le asigură, mai implică și unele consecințe cari îi atrag răspunderea materială, cum ar fi răspunderea pentru cheltuielile de judecată sau alte consecințe de ordin procesual sau de drept material; dar chiar dacă s'ar adopta o asemenea teorie și deci, s'ar considera cererea de asanare ca un act de dispozițiune și nu act procesual nici în acest caz nu se poate conchide numai decât la nulitatea unei cereri de conversiune, neînsoțită de pro-

cură, sau neratificată în termen fix, fără a se cerceta normele de drept civil cari guvernează aceste acte; ori actele juridice și în dreptul civil, — întocmai ca și actele procesuale în dreptul procesual, — sunt guvernate de principiul că nu există nulitate decât în cazurile expres prevăzute de lege; ori cererea de conversiune, ca orice act juridic, în lipsa de dispozițiune contrară, se poate îndeplini prin mandat; iar mandatul, fiind un contract consensual, în principiu nu este legat de nici o formă solemnă, nici ca o condiție de existență și valabilitate, nici în vederea asigurării unei probe; astfel cererea de conversiune, făcută prin mandat, nu poate fi considerată ca inexistentă sau nulă, decât numai în cazul când se constată inexistența mandatului, simpla omisiune de a atașa procura, adică dovada mandatului, ne putând constitui un motiv care ar atrage nulitatea cererii de conversiune.

Având în vedere că, în speță, intimatul nu contestă existența mandatului, astfel că, aplicând principiile expuse mai sus, urmează a se decide că cererea de conversiune este valabilă.

(Curtea de Apel Timișoara S. III. Dec. No. 1976/3/1938 din 19 Iulie 1938. Președinția D-lui C. Sotirescu, consilier; redactor D-l. S. Moldovan, consilier).

Notă: Asupra acestei materii a se vedea și spețele No. 283 și 286 publicate în No. 10—11/1938 al acestei reviste pag. 391 și 393.

Red.

27. EXECUȚIE ÎN MATERIE TUTELARĂ. ORDONARE. INSTANȚA COMPETENTĂ. Competința primpretorilor și primăriilor comunale de a executa deciziunile date de Tribunal ca autoritate tutelară, prevăzută de art. 191 și 184 din legea tutelară XX: 1877, menținută prin art. 310 din vechea lege de organizare judecătorească, a fost abrogată prin noua lege de organizare judecătorească din August 1938.

Prin recursul înaintat de urmăritul M. H.

contra încheerii de ordonarea execuției silită continuativă cu No. 1609 | 1931 din 13 Septembrie 1938, a Judecătoriei rurale Jîmbolia, se sustine că judecătoria în mod greșit a ordonat și efectuat execuția, deoarece în speță instanța competentă este secția tutelară a Tribunalului Timiș-Torontal.

Având în vedere că potrivit art. 191 din legea tutelară XX din 1877, deciziunile date de Tribunal ca autoritate tutelară și rămase definitive sunt a se executa pe cale administrativă prin organele precizate în art. 184 din aceeași lege, cari pentru comunele rurale, — cum este cazul în speță, — sunt primpretorii și primăriile comunale, — organe care au rămas competente să efectuească asemenea execuții și conform art. 310 din legea veche de organizare judecătorească;

dar întru cât noua lege de organizare judecătorească din August 1938 nu mai prevede o asemenea dispoziție, iar prin art. 260 se abrogă în întregime vechea lege de organizarea judecătorească cu toate modificările ei ulterioare, și cum prezenta execuție continuativă s'a ordonat sub regimul noiei legi de organizare judecătorești, prima instanță nu a comis nici-un exces de putere și nici violare de lege când a ordonat și efectuat execuția continuativă în cauză, și aceasta cu atât mai mult că tot această Judecătorie a efectuat execuția de bază și urmărirea în acel timp nu a protestat în contra acelei proceduri.

Tr.b. Timiș-Tor. S. III. comercială. Încheierea No 8044 din 19 Noembrie 1938. Presedinte și redactor Dl. Eugen Chiovschi, judecător

III. DREPT COMERCIAL.

28. TAXE DE MAGAZINAJ. *Calea ferată nu poate pretinde taxa de depozit, dacă a așteptat ca aceasta să sporească în așa fel, încât să atingă o cifră ce este mult disproporționată cu valoarea mărfurilor păstrate de ea în virtutea dreptului de gaj legal al cărașului.*

Acțiunea contra căilor ferate rezultând din contractul de transport, se prescrie într'un an, dacă suma datorată n'a fost încă fixată printr'o recunoaștere, transacție sau hotărâre judecătorească definitivă.

In fapt: Conform foaiei de expediție cu No. 866 din 22 Septembrie 1932, în gara Arad prin Curtici a sosit vagonul cu No. 172883 încărcat cu marfă, care s'a cartat în Arad la 16 Noembrie 1931, pe numele firmei pârâ'te Schenker et. comp. ca destinatară, căreia s'a predat scrisoarea de trăsură cu No. 652 la 17 Noembrie 1931, transportul fiind francat. După ce firma pârâtă s'a văzut în posesiunea scrisoarei de trăsură, n'a mai făcut formele vamale, marfa fiind importată, n'a plătit taxele vamale, astfel că marfa fiind căzută în rebut, a fost scoasă la

licitație de oficiul vamal Arad și prin procesul-verbal de licitație încheiat la vama Arad întreprizite la 12 Aprilie 1932, marfa în cantitate de 18.710 kgr. cauciuc uzat, încărcată în vagonul cu No. 172.883 conținând 59 baloturi, a fost vândută la licitație la data amintită cu prețul de 103.000 Lei, pe care l'a reținut oficiul vamal pentru acoperirea taxelor vamale, deoarece aceste taxe la import au fost de 415.166 Lei, rezultând un deficit pentru vamă de 312.166 Lei. Din raportul de magazinaj întocmit la gara Arad sub No. 375. din 12 Septembrie 1932, rezultă că mărfurile au fost supuse din nou magazinajului la 19. Noembrie 1931 în magazia C. F. R. deoarece vama Arad nu avea magazie proprie, unde au stat până la 12 Aprilie 1932, când au fost vândute la licitație, astfel că totalul zilelor de magazinaj este de 143, pentru care timp taxa de percepere pentru magazinaj calculată la 4 Lei de sută de kgr. pe zi, conf. par. VIII. lit. c. al. 5 din tariful local pentru transportul mărfurilor pe C. F. R. valabil dela 1 Iulie 1928, — ce era pe atunci în vigoare, — este 107.778 Lei.

Că deci, momentul de când a luat ființă

noul contract de depozit prin redepozitarea mărfurilor în magazia C. F. R., din cauza neîndeplinirii formalităților vamale de către firma pârâtă în urma eliberării scrisoarei de trăsură, este ziua de 19 Noembrie 1931, depozit care a durat până la 12 Aprilie 1932, când mărfurile au fost vândute la licitație publică și pentru care timp referitor la taxele de magazinaj, se aplică și regulamentul de transport C. F. R., fiind indiferent faptul că magazia în care au fost depozitate mărfurile era exclusivă a C. F. R. sau era comună cu a oficiului vamal, deoarece este constatat că mărfurile au rămas mai departe în păstrarea C. F. R.

In drept: Considerând că prin contractul de transport de lucruri, o persoană numită expeditor se învoiește să predea alteia numită căraș, un lucru pe care acesta din urmă se obligă, în schimbul unei chirii, să-l transporte el, sau să facă să fie transportat dintr'un loc în altul.

Deși din definiția contractului de transport rezultă că numai două persoane figurează la încheierea acelui contract — expeditorul și cărașul —, totuși la un moment dat apare și a treia persoană, destinatarul care nu este decât adevăratul beneficiar al contractului, de unde rezultă că într'un contract de transport de lucruri figurează trei persoane: expeditorul, cărașul sau întreprinzătorul cari iau parte la formarea contractului și destinatarul în favoarea căruia se stipulează contractul, întrucât, deși acesta din urmă nu figurează ca parte contractantă, totuși câștigă drepturi în momentul când i se eliberează scrisoarea de trăsură, deoarece până în acest moment expeditorul dispune de lucru putând să-i schimbe destinația.

În momentul în care destinatarul, al cărui nume trebuie să rezulte obligator din scrisoarea de trăsură ca o mențiune esențială impusă prin art. 51 pct. 5 lit. d. din regulamentul de transport C. F. R., aderă la contract, devine creditorul personal al cărașului, trecând asupra lui toate drepturile rezultând din contract în raport cu lucrul și cărașul. Acest moment este socotit conform art. 61 pct. 1 al. 2 și 85 pct.

3 lit. b din același regulament, dela data când destinatarul a primit scrisoarea de trăsură, când se substituie de jure în toate drepturile ce-i conferă expeditorului pe baza contractului de transport, dobândind ca parte contractantă toate drepturile expeditorului în contra cărașului, dar i se pot opune în același timp și toate clauzele din contractul de transport, asumându-și în mod necesar obligațiile decurgând din convențiile încheiate separat cu cărașul, drept consecința contractului de transport.

În speță, calitatea de destinatară a firmei pârâte rezultă din foaia de expediție anexată la dosar, în care este indicată ca atare și din moment ce la 17 Noembrie 1931 a primit scrisoarea de trăsură, fapt pe care de altfel nu-l contestă, din acest moment aderând la contractul de transport a luat asupra sa toate drepturile ce-i conferă și obligațiile ce-i incumbă din acel contract față de C. F. R. în calitate de căraș.

Considerând că mărfurile fiind sosite în stația de destinație Arad, care are și birou de vămuire, având franțată taxa de transport, reclamanta s'a conformat dispozițiilor art. 61 pct. 1 din regulamentul de transport C. F. R., eliberându-i scrisoarea de trăsură, prin primirea căreia transportul fiind acceptat, pârâta era obligată conform art. 60 pct. 2 din același regulament, să efectueze singură vămuirea, întrucât mărfurile erau importate.

Cum în virtutea art. 85 al. 2 din legea vămilor cu ultimele modificări din 1930, care care era în vigoare până la data când mărfurile au fost vândute la licitație — art. 102 al. 2 din legea vămilor din 1933 — pârâta ca destinatară avea latitudinea să facă vămuirea, fie în magazia oficiului vamal, fie în magazia C.F. R. și întrucât nu și-a manifestat în mod expres voința că înțelege ca marfa, după ridicarea scrisorii de trăsură, să fie socotită ca trecută în păstrarea oficiului vamal, implicit rezultă că a înțeles să-și lasă marfa pe mai departe în depozit cu C. F. R. ale cărui efecte curg dela data de 19 Noembrie 1931 de când mărfurile au fost redepozitate în magazia C.F.R.

Această chestiune de drept referitoare la existența raportului juridic între reclamantă și pârâtă, decurgând din noul contract de depozit încheiat în mod tacit între părți, este soluționată în cauza prezentă de către Înalta Curte de Casație, prin decizia de casare, asupra acestei chestiuni este obligatorie conform art. 54 al. 1 din legea Curții de Casație.

Având în vedere că deși mărfurile s'au găsit în deținerea C. F. R. în virtutea altui titlu, — a contractului de transport, — totuși această împrejurare nu schimbă caracterul voluntar al noului contract de depozit —, deoarece după ridicarea scrisoarei de trăsură pârâta neefectuând vămuirea cum era obligată prin regulamentul de transport, a consimțit în mod tacit ca mărfurile să rămâie în păstrarea C.F. R., convenție din care decurg consecințele inerente contractului de depozit voluntar, și anume, pe de o parte obligația C. F. R. ca depozitar de a îngriji, păzi și restitui lucrul depozitat, iar de altă parte obligația firmei pârâte ca deponentă de a restitui depozitarului cheltuielile pentru conservarea și păstrarea lucrului, precum și onorarul convenit pentru depozitare, fie că a fost stipulat în mod expres, fie că este datorit, tacit, în baza poziției depozitarului, care în speță fiind C.F.R. acest onorariu se cuvine sub titlul de taxe de magazinaj, prevăzute în mod expres prin tariful local pentru transportul mărfurilor. În situația sa de depozitar, C.F.R. are asupra mărfurilor aflate în păstrarea sa un drept de retențiune consacrat în dreptul comun și prevăzut expres prin art. 61 pct. 1 din regulamentul de transport, potrivit cărui text, acceptarea transportului și a scrisoarei de trăsură obligă pe destinatar să plătească căii ferate totalul creanțelor rezultând din scrisoarea de trăsură, nefiind obligată calea ferată să elibereze marfa decât contra plății acestor creanțe, în care implicit sunt cuprinse și taxele de magazinaj. În conformitate cu art. 70. regul. de transport, calea ferată în exercitarea dreptului de retențiune are asupra mărfurilor aflate în păstrarea sa situația unui creditor gagist, pentru totalitatea creanțelor indicate în art. 61 și aceste

drepturi subzistă atâta timp cât mărfurile se află în deținerea căii ferate sau a unei terțe persoane ce le deține în numele ei, fiind reglementate efectele dreptului de gaj, conform codului de comerț.

Din cuprinsul acestui text rezultă, că dreptul de gaj acordat căii ferate prin textul citat și reglementat prin art. 411 codul de comerț, consistă într'un privilegiu legal ce se întinde asupra lucrurilor formând obiectul transportului și pentru care expeditorul sau destinatarul îi datorează plata, încetând acest privilegiu odată cu predarea lucrurilor transportate destinatarului.

Deși acest privilegiu îl poate exercita cărașul atât pentru recuperarea cheltuielilor de transport propriu zise, cât și pentru cheltuielile accesorii, în care intră și taxele de magazinaj, aceasta din urmă însă nu le poate pretinde decât în limita în care n'au provenit din culpa cărașului, acesta fiind obligat să ia toate măsurile de diligență ca destinatarul să nu fie prejudiciat.

Astfel, în interpretarea art. 409 c. com. s'a consacrat în jurisprudență principiul, în virtutea căruia calea ferată nu poate pretinde taxa de depozit, dacă a așteptat ca aceasta să sporească în așa fel, încât să atingă o cifră ce este mult disproporționată cu valoarea mărfurilor avute în păstrarea sa.

Ori, dacă în speță, mărfurile destinate firmei pârâte s'au vândut la licitație numai cu suma de 103.000 Lei, cu care s'au acoperit numai în parte taxele vamale, este inadmisibil și inechitabil ca C. F. R. să-i pretindă taxe de magazinaj ce depășesc valoarea mărfurilor obținute la licitație, pentru un timp care s'a prelungit și din culpa C. F. R.

În adevăr, reclamanta trebuia să știe că mărfurile ne fiind vămuite și nici ridicate în termen de cel mult 60 zile dela înscrierea lor ca intrate în vamă, erau căzute în rebut și dacă oficiul vamal nu s'a conformat dispozițiilor art. 133 din legea vămilor — 930 — ca îndată după expirarea aceluia termen să scoată măr-

furile în vânzare prin licitație publică, trebuia reclamanta în calitate de cărauș să se conformeze dispozițiilor art. 409 din codul de comerț și să ceară scoaterea mărfurilor la licitație măcar după expirarea termenului acordat oficiului vamal.

Lăsând reclamanta să depășească acel termen, nu poate pretinde taxa de magazinaj, decât pe timpul de 60 zile amintit care se ridică la suma de 44.880 Lei, restul taxelor pentru timpul următor provenind din culpa reclamantei.

Considerând că, în ce privește prescripția invocată de pârâtă, în conformitate cu art. 87 din regulamentul de transport C. F. R., acțiunea contra căii ferate rezultând din contractul de transport se prescrie printr'un an, când suma datorată n'a fost deja fixată printr'o recunoaștere definitivă, printr'o transacție sau printr'o hotărâre judecătorească definitivă.

În aplicarea acestui text, jurisprudența s'a fixat în sensul că, odată ce regulamentul de transport pe C. F. R. prevede un alt termen de prescripție decât cel regulamentat de dreptul comun și acest regulament având caracterul unui contract tip de transport, dispozițiile sale sunt aplicabile și obligatorii atât pentru particular cât și pentru C. F. R., deoarece părțile l'au adoptat în convenția lor de transport, astfel că toate acțiunile derivând din contractul de transport se prescriu prin trecerea aceluiași termen de un an, indiferent de împrejurarea că sunt exercitate de C. F. R. contra expeditorului sau destinatarului, ori de aceștia contra C. F. R., deoarece ambele acțiuni izvorând din același contract și având același conținut, este logic să fie supuse la același termen de prescripție (Cas. III. Dec. No. 1578 din 21 Noembrie 1925 și No. 578 din 30 Martie 1937).

Având în vedere că, deși reclamanta în situația sa de creditoare gagistă, avea asupra mărfurilor neridicate dreptul de retențiune, pentru plata taxelor de magazinaj datorate ca taxe accesorii la contractul de transport, însă acțiunea de față nu este izvorâtă din exercitarea acelui drept care a încetat odată cu vânzarea

mărfurilor la licitație, ci din noul contract de depozit de sine stătător și independent de contractul de transport, dedus cum a stabilit Înalta Curte prin decizia de casare, din faptul că firma pârâtă, după primirea scrisoarei de trăsură, nu și-a ridicat mărfurile, cum de altfel era obligată prin art. 60 din regulamentul amintit, întrucât transportul era francat, nici nu și-a manifestat voința în sensul art. 85 — art. 102 — legea vămilor, ca marfa să fie socotită ca trecută în păstrarea oficiului vamal, până la îndeplinirea formelor de vămuire, astfel că în această situație operează termenul de prescripție căruia sunt supuse în genere acțiunile de despăgubiri izvorâte și din contractul de depozit, termen care după dreptul austriac este de trei ani — art. 1489 —, iar după dreptul unguresc de 32 de ani și care în speță, nici într'un caz nu este îndeplinit.

Pentru aceste motive, apelul reclamantei găsindu-se întemeiat, s'a admis ca atare și drept consecință reformându-se sentința primei instanțe, acțiunea s'a admis în parte, pentru suma de 44.880 Lei reprezentând taxele de magazinaj pe timpul de 60 zile dela redepozitarea mărfurilor, iar în baza art. 424, 425, 508 p. c., art. 50. legea pentru accelerarea judecăților și art. 27. legea avocaților publici, firma intimată a mai fost obligată a-i plăti reclamantei și cheltuielile de judecată ivite la prima instanță și în apel, calculate conform tarifului minimal pentru avocați, în raport cu suma admisă și în limita în care s'au găsit necesare.

(C. de Apel Timișoara S. I. Sent. No. C. 1862/25/1937 din 11 Octomvrie 1938. Președinția D-lui Emil Dimitrescu, prim președinte; redactor D-l. Eugen Gr. Dabija, consilier.)

29. ASIGURARE. Asigurare asupra vieții pe termen de 10 ani, pentru suma de 1.000.000 mărci, efectuată în 1923. Legea bancară germană din 30 August 1924. Acțiune intentată după scadența poliței, prin care se pretinde contravaloarea în lei a sumei de 1.000.000 mărci din 1923, ceea ce ar face 40.000.000 lei,

socotindu-se 1 marcă, la data scadenței, egală cu 40 lei. Art. 326 c. com. ard.

In fapt: Reclamantul B.F. a încheiat la 21 August 1923 o asigurare asupra vieții pe timp de 10 ani, cu Soc. părătă „Agronomul” din A. — pentru suma de 1.000.000 mărci, reclamantul achitând în momentul asigurării toate ratele anuale în sumă de 853.937 mărci.

Prin acțiunea intentată după cinci ani de la scadența poliței de asigurare, reclamantul pretinde ca părăta să fie obligată să-i restituie, conf. art. 326 C. com. ard. contravaloarea în lei a 1.000.000 mărci, germane, ceea ce face 40.000.000 lei, având în vedere că prin legea bancară din 30 August 1924, marca germană a fost preschimbată într-o nouă monedă cu acelaș nume, al cărei echivalent în lei este: 1 marcă 1924 egal cu 40 lei.

Părăta a cerut respingerea acțiunii, argumentând că de vreme ce moneda veche germană a fost înlocuită după încheierea contractului, cu o monedă nouă în proporția de: 1 bilion mărci germane vechi egal cu 1 marcă germană 1924, în conformitate cu art. 326 C. com. ard. plata urmând să se facă în moneda țării după cursul cotelat la locul executării și data scadenței, iar în ce privește prestațiunea din contract, moneda veche urmând să fie înlocuită cu moneda nouă potrivit proporției aplicată la preschimbare, — urmează că reclamantului nu i se cuvine nimic intrucât 1.000.000 mărci germane vechi este egal astăzi cu 1/25.000 lei (a douăzeci și cincea mie parte dintr'un leu).

In drept: Potrivit art. 326 C. com. ard. dacă în contract este vorba de vre'un gen de monedă care nu este în circulație în locul executării, plata se face în moneda țării, după cursul cotelat în locul executării, la data scadenței.

La locul executării și data scadenței contractului din speță, moneda care are curs legal fiind „leul”, — urmează a se vedea care este corespunzătorul în lei a 1.000.000 mărci germane din 1923.

Având în vedere că la data încheierii

contractului (21 Aug. 1923) 1.000.000 mărci germane avea drept corespunzător 2 lei, (vez. certificatul Camerei de Industrie și Comerț din Arad No. 3029 din 22 Nov. 1938.)

Având în vedere că la data de 30 August 1924 mărcile germane, depreciate cu totul, au fost înlocuite cu o nouă monedă „Reichsmark”, în proporția de 1 bilion mărci vechi germane egal cu 1 Reichsmark și că urmând aceiași proporție, astăzi, ca și la data scadenței (21 August 1933) 1.000.000 mărci germane vechi valorau 1/25.000 lei (a douăzeci și cincea mie parte dintr'un leu).

În prezența acestei fluctuațiuni a monedei aleasă de părți, care nu este decât urmarea unor zguduiri economice mondiale, evident că rezolvarea juridică a problemei trebuie să se facă dintr'un indoiit punct de vedere: pe deo parte, conform spiritului contractului și de pe alta, preocupați fiind de un sentiment de echitate și de echilibru în legătură cu cele două prestațiuni ale părților.

Având în vedere că convențiunile legal încheiate, au putere de lege între părți, executarea lor urmând să se facă cu bună credință, părțile având să suporte toate urmările impuse de echitate.

Deasemenea, contractele trebuiesc interpretate în conformitate cu intențiunea comună pe care părțile au avut-o în momentul contractării.

În fine, la baza oricărui contract vom descoperi un principiu de justiție care constă în egalitatea valorilor promise, — noțiunea justului formulându-se în drept prin regula: nimeni nu trebuie să se înbogățească în dauna altuia.

Considerând că făcând aplicațiunea acestor norme în speță și scrutând în primul rând intențiunea părților la data încheierii contractului, vom constata că reclamantul, pentru o sumă înfirmă în lei s'a asigurat pentru impresionanta cifra de 1.000.000 mărci germane, achitând deodată toate cele 10 rate ale poliței, ceea ce era comod pentru el dat fiind valoarea cu totul depreciată a mărcii germane din 1923, — părăta, pe de altă parte, acceptând acest contract și

deci ambele părți, prin prestațiunile neinsemnate pe care le opuneau, înțelegând în bună parte să speculeze asupra cursului monedei, fiecare din ele sperând că marca germană va scădea sau urca în detrimentul celeilalte părți contractante.

Considerând că, dacă fluctuațiunea mărcii ar fi făcut în adevăr să crească una din prestațiuni în dauna celeilalte, instanța de judecată, tocmai având în vedere intențiunea părților la încheierea contractului, ar fi trebuit să tranșeze litigiul respectând strict proporția în Lei a 1.000.000 mărci la data scadenței.

Având în vedere însă că, ulterior încheierii contractului, departe de a se urma o fluctuațiune a mărcii așa cum părțile sperau, prin legea bancară din 30 August 1924, marca germană a fost pur și simplu înlocuită printr'o monedă nouă cu aceeași denumire, dat fiind proporția de 1 bilion mărci vechi egal cu 1 RM. 1924, — împrejurare pe care părțile n'au putut-o prevedea, — se pune întrebarea dacă echivalența, adică egalitatea valorilor de schimb a celor două prestațiuni, care exista totuși înainte de apariția zisei legi, cu acele mici fluctuațiuni pe care părțile le așteptau chiar, nu este distrusă atunci când una din prestațiuni variază brusc? Cauza unei obligațiuni care este una din condițiunile ei esențiale și după *Maurv, echivalentul voit*, nu dispăre ea atunci când valoarea monedei variază?

Considerând că echivalentul aproximativ al prestațiunilor părților și *voit* de acestea, în speță nu s'a realizat, intrucât chiar luând de bază a discuțiunei punctul de vedere preconizat de reclamant (1 RM. actual egal cu 40 lei, deci 1.000.000 RM. 1923 este egal cu 40.000.000 lei.) Trebuie să se constate că echivalentul pe care acesta îl pretinde astăzi este în dezordonată proporție cu prestațiunea sa (1.000.000 RM. 1923 egal cu 2 lei), așa încât, într'o obligațiune devenită fără cauză, el s'ar îmbogăți fără temei în dauna și spre ruina părâtei, — răstălmăcindu-se totodată intențiunea comună a părților la data încheierii contractului, căruia

i se dă o greșită interpretare.

Dacă aceasta este concluzia la care se poate ajunge atunci când are loc o variațiune bruscă și nebănuită a monedei, cu atât mai mult ea se impune în situațiunea când, ca în speță, o monedă nouă a luat locul celei vechi, cu un curs care stabilește un veritabil hiatus între cele două valori: 1 bilion mărci vechi egal cu 1 marcă nouă, — în care caz, departe de a se opera o schimbare comodă și automată a mărcilor vechi în moneda nouă, pentru a se cere plata în moneda din urmă, — moneda veche rămâne un capital mort, pentru bunul motiv că ea a fost decretată inexistentă ca valoare.

Pe de altă parte, — și ceea ce tranșează definitiv problema — pretinzându-se plata în RM. actuale, se face o confuziune de valori rezultând dintr'o confuziune de termeni: anume pentru simplul motiv că moneda nouă se numește tot „RM” reclamantul își numește creanța sa tot 1.000.000 RM. dar îi atribue cursul mărcii noi, adică în lei, dat fiind că 1 RM. este egal cu 40 lei, 1.000.000 RM. face 40.000.000 lei, — eliminând din calculul său și faptul că la data de 30 August 1924, legea bancară germană a preschimbat moneda veche, în care s'a contractat, într'o monedă nouă, socotindu-se 1 RM. nou egal cu 1 bilion mărci vechi, ergo 1 milion mărci vechi egal cu zero!

Așa fiind, echivalentul voit de părți trebuie a se socoti în raport cu marca germană din 1923 și corespunzătorul său în lei, ceea ce e conform cu intențiunea comună a părților, respectându-se în același timp toate principiile de drept care stau la baza interpretării și executării contractelor, — buna credință și echitatea, — evitându-se de a se trage concluziuni greșite, din premise false, cum ar fi aceea a utilizării noțiunei comune de marcă și monedelor germane din 1923, și celor după data de 30 August 1924, când a intervenit legea bancară, atunci când însăși raportul de schimb (1 bilion mărci egal cu 1 marcă nouă) demonstrează, așa cum s'a arătat, că moneda veche

și-a pierdut orice valoare și a fost considerată ca și inexistentă față de moneda nouă.

Marca veche germană avută în vedere de părți la data contractării, potrivit art. 326 C. com. ard. preschimbată fiind în lei, având un

curs egal sub zero la data scadenței și locul plății, — acțiunea urmează a fi respinsă ca nefondată.

(Trib. Arad, S. II Sentința No. 1661 din 16 Noembrie 1938. Președinte și redactor Dl. Al. Alexandescu, președinte)

IV. DREPT PENAL ȘI PROCEDURĂ PENALĂ

30. PENAL. Delict săvârșit sub legea veche. Gravitatea pedepsei se apreciază după maximul ei chiar în cazul când minimul și maximul se confundă.

In fapt: Inculpatul I. R. fiind condamnat, prin sentința Nr. 3079 din 1934 a Tribunalului D. s. I-a, la cinci ani închisoare în baza art. 140 din codul penal roman atunci în vigoare, a făcut apel și pe urmă opoziție care judecându-se sub regimul noului cod penal Carol II, numitul a arătat în susținerea acestei opozițiuni că pentru delapidare vechea legislație este mai favorabilă decât cea nouă și a cerut să i se reducă pedeapsa conform art. 60 din vechiul cod și art. 157 din noul cod care se ocupă de circumstanțele atenuante.

Curtea însă a găsit că mai favorabilă inculpatului este actuala legiuire și în consecință, făcând în cauză aplicațiunea art. 236 din codul penal Carol II, i-a redus pedeapsa la 3 ani și 3 luni închisoare corecțională, soluțiune criticată de inculpat pe motiv că este dată cu exces de putere și violare art. 3 al aceluiași cod penal, pretinzându-se că din examinarea textelor respective rezultă că în speță trebuia să se facă aplicațiunea art. 140 din codul abrogat care deși prevede ca pedeapsă maximum închisoarei corecționale, adică 5 ani, acest maxim este inferior celui prevăzut de art. 236 al noului cod care sancționează delapidarea cu închisoare dela 4 ani până la 6 ani.

In drept: Într'adevăr, art. 3 din noul cod penal Carol II stabilește principiul, că dacă după săvârșirea infracțiunii și înainte de condamnarea infractorului printr'o hotărâre definitivă, cum este cazul cu recurentul, intervine o lege sau mai multe legi succesive, se aplică legea ale cărei dispozițiuni sunt mai favorabile infractorului.

Delictul de delapidare imputat în speță recurentului se pedepsește de art. 140 din co-

dul penal dela 1864 cu maximum închisoarei corecționale care este, potrivit art. 8 al acestui cod, de 5 ani, pe când art. 236 din noul cod penal Carol al II-lea îl sancționează cu închisoarea corecțională dela 4 la 6 ani, ceea ce însemnează că pedeapsa prevăzută de textul noului cod penal este mai gravă având un maximum de pedeapsă mai ridicat decât acel prevăzut de vechiul cod prin art. 140, indiferent dacă minimul pedepsei este mai mic sub noul cod penal, întru cât gravitatea unei pedepse trebuie apreciată după maximul ei, chiar în cazul când minimul și maximul se confundă.

Deci, privit sub acest aspect numai, motivul de recurs apare întemeiat, întru cât instanța de fond a dat o interpretare contrară principiului expus.

Însă, instanța de apel făcând o aplicare mai largă a circumstanțelor ușurătoare a redus pedeapsa la 3 ani și 3 luni închisoare corecțională.

Această pedeapsă se justifică în mod legal, prin aplicarea atât a art. 140 din vechiul cod, cât și a art. 236 din codul penal Carol II; recursul este lipsit de interes, întru cât recurentul nu a fost prejudiciat, și așa fiind, recursul urmează a se respinge.

(Cas. II. Dec Nr. 2582 din 25 Mai 1933. Președinția D-lui St. Stăncescu, consilier).

31. REVIZUIRE. Cu ocazia examinării sumare a cererii de revizuire, în baza art. 504 pr. pen., dacă instanța găsește că temeiurile pe care ea se sprijină, nu constituiesc un fapt nou, descoperit numai în urma condamnării, atunci cererea poate fi respinsă fără citarea părților.

In fapt: Prin motivele de casare, recu-

rentul susține că prin exces de putere, instanța de fond, i-a respins fără a-l cita, în lipsă, în principiu cererea de revizuire, nedându-i-se curs, deși era întemeiată pe martori și fapte cari nu au fost discutate și cunoscute cu ocaziunea judecării procesului în fond:

Pentru a respinge principal cererea de revizuire a recurentului, instanța de fond constată în fapt și motivează că nu poate fi vorba de un fapt nou ce l-ar fi descoperit petiționarul în urma condamnării sale definitive deoarece numitul la interogatoriul ce i s'a luat de către judecătorul de instrucție a recunoscut faptul ce i se pune în sarcină; că în afară de aceasta — adăogă Curtea de fond — prin chiar petițiunea de revizuire numitul arată că, la 5 Aprilie 1931, când a fost chemat la cabinetul de instrucție, condamnatul T. C., ce a figurat în proces cu el, i-a cerut suma de 5.000 lei, amenințându-l, în caz de refuz că-l va implica și pe el în faptele pentru cari era cercetat;

In drept: Potrivit prevederilor art. 499 pct. 4 pr.pen. poate fi revizuită în favoarea condamnatului o hotărîre condamnatoare nesusceptibilă de a mai fi atacată pe vre-o altă cale ordinară sau extraordinară, atunci când în urma unei condamnări definitive, s'ar descoperi fapte sau acte ce nu au fost cunoscute cu prilejul primei condamnări și dacă acele fapte sau probe ar fi de natură să stabilească în mod neîndoios nevinovăția ce lui osândit sau inexistența faptului;

În conformitate cu art. 504 pr. penală instanța, după primirea cererii de revizuire, o examinează în camera de consiliu, în mod sumar și dacă întrunește condițiunile stabilite de lege, o respinge printr'o încheiere fără nici o instrucție sau desbatere;

Astfel fiind și cum, în speță, instanța de fond a constatat în fapt că temeiurile pe care și sprijină recurentul cererea de revizuire nu constituiau un fapt nou pe care l-ar fi descoperit în urma condamnării sale și că deci cererea de revizuire nu întrunea condițiunile impuse de lege, printr'o justă aplicațiune a textelor de lege citate i-a respins-o în principiu, în lipsa petiționarului și înainte de orice desbateri contradictorii;

Că dar motivele de casare fiind neîntemeiate, urmează a se înlătura și deci recursul a se respinge ca nefondat.

(Cas. II. Dec. Nr. 3.91 | 938. Președinția Dlui Gh. Volenti consilier.)

32. CONTRAVENTIE. Art. 587. pct. 4. cod. penal. *Larmă noaptea pe stradă. Condamnare în fața Judecătoriei. Achitare în Apel. Respins recursul Ministerului Public. Înțelesul cuvântului „noapte“.*

In fapt: Inculpatul I. S. este trimis în judecată în baza procesului verbal dresat de șeful de post, pentru faptul, că în ziua de 6 Noembrie 1937, ar fi cântat pe stradă la orele 20, turburând astfel liniștea publică.

Prima instanță socotind, că bine este constatată contravenția, ea întrunind toate elementele cerute de legiuitor, l'a condamnat pe inculpat conf. art. 587 pct. 4 cod. pen.

Inculpatul face apel și Tribunalul îl achită pe motiv, că ora 20 face parte din zi.

Ministerul Public face recurs înaintea Curții de Apel.

In drept: Legiuitorul, atunci când a prevăzut prin art. 587 pct. 4. cod. pen., că va comite o contravenție acela care cauzează, sau contribuie a cauza sgomot sau larmă noaptea, turburând astfel liniștea locuitorilor, prin țipete, cântece, sau petreceri cu lăutari, a înțeles să penalizeze acest fapt când se petrece noaptea, adică în timpul când lumea doarme și când cântecele, sgomotele, sau larma i-ar împiedica dela odihna lor.

Considerând că Tribunalul a dat o justă interpretare în aplicarea acestui text de lege, atunci când a considerat că ora 20 nu face parte din noapte, urmează a se respinge recursul Parchetului ca nefondat.

(Curtea de Apel Brașov Dec. No. P I. 1854—938 din 29 Septembrie 1938).

Notă. I. S. fusese condamnat de Judecătoria mixtă Sibiu la 500 lei amendă în baza art. 587 pct. 4, cod. pen., și făcând apel în fața Tribunalului, este achitat pe motiv, că ora 20 (8) face parte din zi și deci elementele cerute de legiuitor nu sunt îndeplinite.

În calitatea pe care o aveam — procuror delegat — am atacat cu recurs sentința Tribunalului Sibiu, arătând că ora la care se dovedește că inculpatul ar fi făcut larmă, face neîndoios parte din noapte și deci greșit inculpatul a fost achitat.

Inculpatului i se puse în sarcină faptul, că în ziua de 6 Noembrie 1937 pe la ora 20, întovărașit de alți indivizi necunoscuți, a turburat liniștea publică, cântând pe stradă.

Vedem deci, că faptul în sine: a cauza sgomot sau larmă, turburând liniștea locuitorilor — nu se pune în discuție nici în fața Tribunalului nici a instanței de recurs. Și este dela sine înțeles, că nu se putea pune

deoarece a cânta pe stradă noaptea, înseamnă că liniștea publică s'a turburat.

(A se vedea speța III. de sub art. 587 cod. pen., annotat C. Rătescu și alții pag. 654 vol. 3).

Deci ajungem la noțiunea cuvântului „noapte“.

Tribunalul arată că ora 20 face parte din zi. Este știut însă, că noaptea începe cu apusul soarelui care în Noembrie este pe la ora 6.30.

Onorata Curte ne dă definiția „noptii“, — „că ar fi timpul când lumea doarme și când cântecele, sgomotele sau larma, i-ar împiedica pe oameni dela odihna lor“.

Este adevărat, că „noaptea“ nu este explicată de legiuitor în art. 183 cod. pen. ci este o circumstanță de fapt lăsată la aprecierea judecătorului.

În doctrină avem două teze: 1) — timpul nopții ar fi intervalul de timp dela apusul soarelui până la răsăritul lui, adică noaptea astronomică, 2) — noaptea ar fi durată de când s'au închis porțile și se culcă oamenii până la deschiderea lor dimineața.

Trebuie desigur să ținem seamă, că faptul se

pătrece într'un sat și este sfârșitul de toamnă. Sătenii se culcă de vreme la sate și rari mai sunt drumeți pe ușițe.

Eram în plină noapte după prima teză de o oră și jumătate și desigur eram în noapte, dacă am aplicat teza a doua, deoarece porțile caselor s'au închis de mult și odihna începuse. Faptul că lumini mai sunt încă prin unele case, nu poate să ne facă să credem că nu suntem în noapte, — dealtfel este știut că în unele sătuce nu se aprind nici opaite, singura lumină fiind dela foc, după apusul soarelui.

Înțelesul dat de Onor. Curte, ne aduce la o probațiune curioasă: procesul verbal constată, că era noapte orele 12 și inculpatul ar cere proba, să dovedească că lumea nu se culcase atunci când infracțiunea fusese comisă, ceea ce desigur nu a fost în înțelesul legiuitorului, când a voit să respecte liniștea publică și nu somnul locuitorilor.

M. Pârvulescu

judecător de ședință, Trib. Sibiu

V. LEGI SPECIALE

33. LEGEA LICHIDĂRII. Cererea de aranjament înaintată conform art. 50 din legea lichidării, este supusă perimării din dreptul comun, fiindcă are caracter contencios, întrucât judecătorul delegat, asupra contestațiilor și opunerilor creditorilor se pronunță contradictor.

In fapt: Prin sentința Tribunalului D. s. III-a cu Nr. 14 din 20 Ianuarie 1937 s'a admis cererea făcută de Banca Comerțului S. A. din din Cr., declarându-se perimată cererea introdusă d. V. B. pe temeiul art. 50 din legea lichidării datoriilor agricole și urbane din 7 Aprilie 1934, tribunalul motivând că dela 1 Noembrie 1935 până la 23 Decembrie 1936 nu a mai intervenit nici-un act de procedură cu caracter contradictor în soluționarea cererii de concordat solicitat pe temeiul art. 50 menționat. O atare cerere are caracter contencios, iar ordonanța de admitere în principiu nu are autoritate de lucru judecat și ca atare nu împiedică operarea perimării.

In drept: Potrivit art. 257 p. civ. rom. sunt supuse perimării orice acțiune, contestație,

etc., dacă partea va lăsa să treacă 2 ani dela cel din urmă act de procedură.

Dacă noțiunea de acțiune este susceptibilă de diferite sensuri, acesta trebuie să fie cât mai general în cadrul art. 257 pr. civ., întru cât instituția perimării este reclamată de un interes superior social, acela ca conflictele de drepturi deduse în fața justiției să ia cât mai repede sfârșit.

Prin expresiunea de „acțiune“ înțelegându-se în genere calea în justiție (via juris) pentru valorificarea sau protejarea unui drept, o cerere introdusă de un comerciant, pe temeiul art. 50 din legea lichidării datoriilor din 7 Aprilie 1934, pentru a obține un aranjament al datoriilor sale în condițiunile aceluia text, constituie — independent de denumirea dată de legiuitor — o acțiune, întru cât prin o atare cerere debitorul comerciant pretinde valorificarea dreptului său de a obține reducerea și eşalonarea plății datoriilor sale, astfel că o atare cerere este supusă prescripțiilor art. 257 pr. civ.

Din sentința atacată rezultă că cererea de aranjament formulată de V. B., după ce a fost admisă în principiu, a fost trimisă în fața jude-

lui delegat, fiind apoi suspendată printr-o încheiere a tribunalului până la rezolvarea acțiunii provocatorii intentată de creditoarea Banca Comerțului din Cr.

Atât procedura din fața judeului delegat cât și aceea următoare, ca opoziții, apeluri, au un evident caracter contencios, intru cât, după cum se exprimă prin art. 7 luguitorul „creditorii convocați înaintea judeului delegat discută și se pronunță asupra cererii”, putându-se opune la admiterea cererii sau a unor creditori sau creanțe (art. 16, 17), născându-se astfel advevărate desbateri contradictorii asupra cărora judele delegat este obligat a se pronunța printr'un proces verbal susceptibil de atac, fie pe calea apelui ori a opoziției (art. 27, 28).

Deci caracterul contencios al procedurii din fața judeului delegat este în afară de discuțiune, fiind inexactă afirmațiunea recurentei că judele delegat nu hotărăște nimic, din moment ce asupra contestațiilor și opunerilor creditorilor el se pronunță și ceea ce hotărăște este susceptibil de atac fie pe calea apelului, fie a opoziției.

Dacă ordonanța președintelui tribunalului de admitere în principiu nu poate fi atacată cu apel de creditor, nu este mai puțin adevărat că o atare ordonanță are un caracter provizoriu, putându-se prin procedura ulterioară a se respinge cererea de aranjament dacă se găsește că debitorul nu întrunește condițiunile legii.

Astfel fiind acest motiv de casare este nefondat și urmează a fi respins.

(Cas. III. Dec. Nr. 1581 din 5 Iulie 1938; Președinția D-lui D. C. Lupu, președinte;

Notă. Pentru indentitatea de motive aceeași soluție se impune și sub regimul procedurii civile ardelene art. 446.

34. LEGEA LICHIDĂRII. Creanțele rezultate din depozite și cheltueli de judecată, întră în aranjamentul încheiat cu creditorii conform art. 52 din legea lichidării, soluțiune confirmată și de disp. art. 26 din legea pentru înlesnirea și refacerea creditului.

Compensarea cheltuelilor de judecată în

cazul când ambele părți în parte au pierdut, în parte au câștigat procesul: Art. 426 pr. civ.

Dacă anterior chemării în judecată debitorul nu a fost pus în întârziere, dobânzi se acordă numai dela data înaintării acțiunii.

In fapt: M. Sch. a chemat în judecată, înaintea Trib. Timiș-Tor., pe Băncile Bănățene Unite spre a fi obligate la plata sumei de 203.000 lei, capital și dobânzi dela 1 Ian. 1931, sumă ce reprezintă un rest nelichidat din suma de 375.000 lei pe care în ziua de 2 Aprilie 1929 a asemnat-o în favoarea Dlui A. R. prin Casa de Păstrare din Tomnatic, la sucursala din Sănnicolaul Mare băncii pârâte; Tribunalul S. III. prin sentința Nr. 301 | 1933 a admis acțiunea și a obligat pe pârâtă să plătească suma acționată cu dobânzi legale comerciale dela 14 Martie 1933, și 8860 lei cheltueli de judecată.

Pentru a hotărâ astfel, Tribunalul constată în fapt și motivează că la 2 Aprilie 1929 reclamantul a asemnat prin Casa de Păstrare la banca pârâtă suma de 375.000 lei la dispoziția Dlui A. R. și că din această sumă a rămas nelichidată exact suma reclamată, pe care trebuia să o restituie cu dobândă, dela intentarea acțiunii, deoarece n-a dovedit suficient că ar fi pus în întârziere pe pârâtă la data de 1 Ianuarie 1931.

În contra acestei sentințe, ambele părți au făcut apel, iar Curtea de Apel Timișoara prin deciziunea No. C. I. 3541 | 934 din 24. IX. 1935 a respins apelul reclamantului și a admis pe cel al pârâtei în sensul că a redus capitalul la suma de 95.064 lei și cheltuelile de judecată din prima instanță la 3544 lei, compensând cheltuelile de judecată din apel.

Pentru a decide astfel, Curtea de Apel adaogă la motivarea Tribunalului că, banca pârâtă întrunind condițiunile cerute de art. 52 din legea lichidării datoriiilor, a încheiat cu creditorii săi un aranjament de plată a creanțelor sale și că deciziunea creditorilor reprezentând majoritatea creanțelor a fost constatată potrivit art. 25 din legea pentru înlesnirea și refacerea creditului prin procesul verbal încheiat la 31 Mai

1935 de către Consiliul de Administrație al Băncii pârâte; ca atare creanța de 203.000 lei trebuie redusă la 40 % adică 95.064; că deasemenea trebuiesc reduse la același procent și cheltuelile de judecată din prima instanță, constituind o creanță anterioară legii din 7 Aprilie 1934; că în fine, zice Curtea de Apel, în ce privește cheltuelile de judecată din apel, în baza art. 508 și 426 pr. civ. ele trebuiesc compensate, deoarece apelul reclamantului a fost respins, iar al pârâtei numai în parte a avut succes.

În contra acestei deciziuni reclamantul a făcut recurs.

In drept: Prin motivele de casare recurentul susține că Curtea de Apel a violat art. 52 din legea conversiunii din 7 Aprilie 1934, art. 394, 425 și 426 pr. civ. iar în desvoltarea acestora arată că greșit i-a redus creanța și cheltuelile de judecată din prima instanță la cota fixată prin aranjamentul încheiat de creditori, deoarece, zice recurentul, suma reclamată prin acțiune este un depozit, ori atari creanțe sunt exceptate de legea conversiunii citate, iar cheltuelile de judecată nu au fost stabilite anterior datei de 18 Decembrie 1931; că deasemenea greșit i s'a compensat cheltuelile de judecată din apel, ci trebuie să i se stabilească în favoarea recurentului, ca unul ce a câștigat și în fine susține că dobânzile trebuiau să fie acordate dela data când pârâta i-a refuzat restituirea depozitului, iar nu dela data acțiunii.

Având în vedere că dacă art. 52 citat ar fi susceptibil de o interpretare în sensul susținerii recurentului și anume că creanțele rezultate din depozit și cheltueli de judecată datorate până la data legii conversiunii nu sunt supuse condițiilor aranjamentului încheiat cu creditorii, apoi în urma aparițiunii legii pentru înlesnirea și refacerea creditului această posibilitate de interpretare dispăre, deoarece această lege într-o dispozițiune interpretativă cuprinsă în art. 26 prevede că aranjamentele prevăzute de art. 52 citat, pot avea ca obiect, „orice datorie, oricare ar fi natura creanței și oricare ar fi creditorii” așa că față de această dispo-

zițiune generală, urmează a decide că au a fi supuse condițiilor aranjamentului toate datorile institutelor de credit, chiar și cele derivate dintr-un depozit, sau cheltueli de judecată, cum este cazul în speță, numai să fie anterioare legii de lichidare.

Rațiunea legiuitorului prin inserarea acestei dispozițiuni a fost aceea de a păstra armonia ce exista înainte de aparițiunea legii lichidării datorilor, între activul și pasivul comerciantului, armonie ce se schimba în urma aparițiunii legii prin acceptarea conversiunii datorilor debitorilor săi, fapt care ducea la diminuarea activului comerciantului, ori pentru menținerea acestei armonii legiuitorul a găsit echitabil, dat fiind că nu din vina comerciantului se producea dezacord între activ și pasiv, să repartizeze și asupra creditorilor săi o parte din pagubele suferite depe urma unei dispoziții legale (legea lichidării datorilor) prin acceptarea conversiunii datorilor debitorilor săi. Scopul urmărit de legiuitor nu se putea atinge decât printr'un tratament uniform al comerciantului cu acela al debitorilor săi, adică de a da dreptul și comerciantului să înglobeze în aranjamentul cu creditorii săi și datorile rezultate din depozit și cheltueli de judecată, deoarece și el acceptase debitorilor săi conversiunea și a acestor datorii.

Prin urmare, Curtea de Apel decinzând în acelas sens că atât capitalul reclamat cât și cheltuelile de judecată acordate de prima instanță sunt supuse reducerilor și condițiilor aranjamentului încheiat cu majoritatea creditorilor, prin aceasta a făcut o justă interpretare și aplicațiune a acestor texte în speță, ambele datorii, fiind anterioare datei de 7 Aprilie 1934, când a avut loc aparițiunea legii lichidării datorilor.

Astfel fiind, motivele de casare în legătură cu aceste chestiuni câtă a fi respinse ca nefondate.

Partea recursului referitoare la compensarea cheltuelilor de judecată din apel câtă și ea a fi respinsă, deoarece art. 426 pr. civ. ard., lasă instanțelor de judecată facultatea de a le compensa atunci când fiecare dintre părți, în

parte a câștigat și în parte a pierdut, ori în speță prin admiterea numai în parte a apelului pârâtei și deci reducerea capitalului stabilit de prima instanță, ambele părți au câștigat și au pierdut în parte.

În ce privește data acordării dobânzilor, Curtea de Apel constată în fapt și motivează că până la introducerea acțiunii, intimata nu a fost pusă în întârziere, iar aceasta nu a refuzat restituirea sumei acționată.

Intrucât această constatare de fapt nu este atacată pentru eroare grosieră de fapt sau denaturare, ea se prezintă ca bine făcută, astfel că în lipsa unei atari formalități, în mod juridic Curtea de Apel a acordat dobânzi dela data acțiunii, prima punere în întârziere a pârâtei.

Că dar și această ultimă chestiune dedusă prin motivele de casare fiind nefondată, recursul în întregime cată a fi respins.

(Cas. III. Dec. No. 913 din 3 Mai 1938. Președinția Dlui A. Căpățână, consilier.)

35. JURISDICȚIA MUNCII. *Comunitățile izraelite sunt persoane juridice de drept privat. Angajații unor asemenea comunități sunt funcționari particulari. Deci în caz de concediere abuzivă litigiul urmează a se judeca de instanțele de drept comun, neputând cere obligarea patronului la reprimirea în serviciu ci numai daune interese.*

In fapt: Prin acțiunea înregistrată la Nr. 1653, din 22 Februarie 1937, reclamantul Z. K., domiciliat în Lugoj, cere Judecătoriei L., a obliga pe pârâta, Comunitatea Bisericească Izraelită de rit occidental, să-l renumească în serviciul de secretar avut la dânsa, iar în caz de neprimire să-i plătească, cu titlu de daune, suma de 5.265 lei lunar, dela 1 August 1936 până la reprimire, susținând că a fost în serviciul pârâtei, în calitate de secretar, dela 22 Aprilie 1929, până la 1 August 1936, când a fost concediat, în baza hotărârei adunării generale a Comunității pârâte, cu un preaviz de trei luni,

deși dânsul era funcționar definitiv și nu putea fi concediat, fără ca, în prealabil, să i se fi stabilit vre-o vină disciplinară;

Judecătoria mixtă L. admite acțiunea.

Împotriva sentinței Judecătoriei, formulează apel pârâta, cerând reformarea acelei sentințe și respingerea acțiunii reclamantului, susținând că reclamantul nu stă în raport de drept cu pârâta, nefiind numit prin alegerea reprezentanței bisericești și nefiind confirmat funcționar definitiv în mod expres, iar dacă ar fi considerat funcționar definitiv atunci prezentul raport juridic urmează a se soluționa exclusiv de instanțele bisericești ale pârâtei, care este o persoană juridică de drept public;

Prin acelaș apel, pârâta ridică incident de necompetență a instanțelor de drept comun, cerând stingerea procedurii în baza art. 180 pct. 1 și 182 P. c.;

Prin întâmpinare aderă la apelul pârâtei și reclamantul cerând reformarea sentinței Judecătoriei, în partea prin care acea instanță nu i-a stabilit dobânzi la daunele acordate, cerând a se omite din sentința Tribunalului mențiunea că ar fi fost uz, ca secretarul Comunității pârâte să fie numit de președinte;

Tribunalul respinge indiciul dilatoriu al pârâtei și ambele apeluri ale părților, cu motivarea: că pârâta nu este o persoană de drept public, iar prin regulamentul serviciului pârâtei nu este dat în competența instanțelor bisericești, să judece acțiunile referitoare la licențierea din serviciu a funcționarilor, cum este acțiunea din speță; că deși numirea reclamantului, în funcțiunea avută înainte de concediere, nu s'a făcut de reprezentanța Comunității pârâte, totuși ea a fost ratificată, chiar de această reprezentanță prin acordarea salariilor reclamantului și prin alte fapte concludente; că reclamantul a devenit definitiv automat, prin trecerea timpului de probă de trei ani, dela numirea sa provizorie, după cum a confirmat-o verbal însuși fostul președinte al Comunității pârâte;

In drept: Recurenta pârâta susține, că gre-

șit Tribunalul i-a respins incidentul de incompetență, reținând cauza spre judecare ca instanță de drept comun, deși pârâta este instituție de drept public, în baza art. 11, 12, 13, 51, 54 din legea Cultelor, în care calitate, și-a rezervat dreptul, prin regulamentul său de serviciu, a rezolva prin instanțele sale interioare diferențele ce ar rezulta din concedierea funcționarilor săi particulari, arătând că nu numai acțiunile disciplinare ci toate raporturile dintre Comunitate și funcționarii ei aparțin exclusiv jurisdicțiunii organelor sale autonome;

Că pârâta nu este persoană juridică de drept public și că organele sale interioare nu au căderea să judece acțiunile rezultând din concedierea funcționarilor săi particulari;

Având în vedere că, numai pendent de faptul că Comunitatea pârâtă ar fi privită ca persoană juridică, de drept public, ar ființa, după susținerea pârâtei, competența organelor sale autonome de a judeca acțiunile disciplinare și toate raporturile.

Având în vedere că deși art. 1 din legea persoanelor juridice proclamă principiul, că numai persoanele juridice de drept public se decretează prin lege, cele de drept privat urmând a-și căpăta personalitatea juridică, prin recunoașterea instanțelor judecătorești, totuși greșit deduce pârâta, pe baza textului de lege citat și chiar a textelor de lege citate din legea cultelor, că dânsa este o persoană juridică de drept public, fiind decretată persoană juridică prin textele de lege la care se referă, căci dacă unor asociațiuni li se acordă personalitate juridică prin lege, nu însemnează că toate acele asociațiuni devin prin această decretare persoane juridice de drept public;

La determinarea caracterului de persoană juridică de drept public este a se examina: atât ideia care a patronat la înființarea ei, cât și acțiunea ce o desvoltă și scopul urmărit în desvoltarea acelei acțiuni;

Sunt, necontestat, persoane juridice de drept public, acele persoane juridice, care constituiesc, prin organizarea lor adevărate organi-

zațiuni de Stat, cum ar fi: C. A. M., C. F. R. apoi unele instituțiuni de cultură ca: Biserica ortodoxă română, Teatrul Național, sau alte instituțiuni de cultură națională, în care Statul numește funcționari și își asumă dreptul și obligațiunea de a le dirija activitatea, spre realizarea scopului său educativ sau civilizator;

Având însă în vedere că nici la înființarea Comunității izraelite de rit occidental din Lugoj, nu a patronat ideia organizării de Stat sau a încadrării ei în organizația de Stat Național-Român și nici din desfășurarea activității acestei Comunități, în vederea realizării scopului urmărit de ea, nu pare această idee și, cu atât mai puțin, nu se vede dirijată acțiunea de organizare a Statului, în activitatea autonomă a acestei asociații;

Că, astfel fiind, este necontestat, că Comunitatea pârâtă nu poate fi considerată o persoană juridică de drept public, cum pretinde dânsa, ci cel mult o persoană juridică de drept privat, pentru utilitate publică;

Și consecvent acestei constatări, funcționarii comunității pârâte, trebuiesc priviți ca funcționari particulari, nu numai din punct de vedere al competenței pentru rezolvarea raportului de drept în conflictele lor cu asociația patronală, ci și din punct de vedere al calității funcțiunii lor;

Astfel fiind, Tribunalul considerând pe pârâta persoană de drept privat și pe reclamant funcționar particular, nu a comis violarea textelor de lege, nici omisiunea esențială și nici excesul de putere arătate de pârâtă, așa că primul motiv de recurs, care fiind nefondat Curtea îl respinge, ca atare.

În ce privește susținerea recurenței că Tribunalul a considerat pe reclamant funcționar definitiv, prin confirmare tacită și prin recunoașterea orală a fostului președinte al Comunității împotriva normelor de drept și că persoanele juridice pot funcționa și își pot manifesta voința, numai prin organele și în formele prevăzute de statute;

Având în vedere că în adevăr este normă

de drept consacrată de toate legiurile românești, prin care se reglementează ființarea persoanelor juridice, că acestea își manifestă voința numai prin organele și în formele prevăzute de statutele lor;

Considerând că, potrivit art. 47 al vechilor statute ale Comunității pârâte, se dă în atribuțiunea reprezentanței pârâte alegerea tuturor funcționarilor Comunității, iar potrivit §-lui 83 din noile statute ale Comunității pârâte, în viitoare la data concedierii reclamantului, adunarea generală a Comunității pârâte era în drept, să definitiveze și să hotărească concedierea funcționarilor Comunității pârâte.

Având în vedere că nu se contestă de părți numirea ca funcționar provizoriu a reclamantului, oricum ar fi fost făcută, chiar dacă ea ar fi fost făcută numai de președintele Comunității pârâte și nu de reprezentanța aceleia;

Că esențialul, este, ca reclamantul să fi făcut dovada definitivării sale după trecerea timpului de trei ani dela numire;

Având în vedere că reclamantul nu a făcut această dovadă, care nu poate fi suplinită nici prin plata salariului sau alte acte confirmative, cum greșit constată Tribunalul și nici prin declarația verbală a fostului președinte al Comunității, în adunarea generală care a dispus concedierea reclamantului, căci nu declarația izolată a unui membru ci rezoluția adunării este decisivă;

Astfel fiind, actul de concediere al adunării generale a pârâtei, cu termenul de preaviz dat reclamantului, scapă de sub cenzura instanțelor ordinare, sub raportul repunerii în serviciu a reclamantului, deoarece stabilit fiind că reclamantul este funcționar particular, în cazul concedierii, el nu poate pretinde repunerea în serviciu, dela instanțele de drept comun, ci numai daune-interese, pentru actul abuziv și prejudiciabil al concedierii din partea patronului său, în speță Comunitatea pârâtă;

Reclamantul neformulând astfel acțiunea,

Tribunalul greșit și cu violarea normelor de drept, invocate de pârâta recurentă, a dispus repunerea în serviciu a reclamantului, funcționar particular la pârâta, persoană juridică de drept privat, fără a constata, în prealabil, existența actului abuziv al pârâtei, care act abuziv să-i dea dreptul reclamantului a pretinde, exclusiv, daune-interese;

Sub acest raport, motivul de recurs al pârâtei este fondat și, în consecință, Curtea admitându-l, a trebuit să caseze sentința Tribunalului și evocând fondul și găsind că acțiunea reclamantului este rău formulată (căci conform celor mai sus expuse, el nu putea acționa pe pârâtă, decât pentru daune interese și în nici un caz pentru repunerea în serviciu) a trebuit să o respingă, ca atare.

(C. de Apel Timișoara S. II. Dec No. 3775-1938 din 8 Decembrie 1938. Președinția D-lui C. Sotirescu, consilier; redactor D-l Ioan D. Popescu, consilier.)

36. LEGEA LICHIDĂRII. CONCORDAT AGRICOL. *Creditorii străini nu sunt exceptați dela reducerea creanțelor față de bănci și alte instituțiuni naționale de credit cari au încheiat concordat cu majoritatea creditorilor lor în conformitate cu disp. art. 52 din legea lichidării datoriilor agricole și urbane și art. 25 și următorii din legea cu privire la unele dispozițiuni pentru înlesnirea și refacerea din 20 Aprilie 1935.*

In fapt: Băncile Bănățene Unite S. A. Timișoara a încheiat cu majoritatea creditorilor săi un aranjament de plată în baza art. 52 din legea din 7 Aprilie 1934, aranjament rămas definitiv, potrivit căruia soldul depunerii reclamantului este de 578.000 lei.

Reclamantul C. T., cetățean maghiar a chemat în judecată pe numita bancă pentru a fi obligată să-i plătească această sumă. Tribunalul a respins acțiunea deoarece creanța re-

clamantului nu este din cele exceptate dela conversiune de art. 69 lit. a. din legea citată.

In drept: Prin art. 69 lit. a. din legea lichidării datoriilor agricole şi urbane din 7 Aprilie 1934, se exceptează dela reducerile acordate prin lege, exclusiv, datoriile debitorilor intrând in prevederile cap. I şi II ale legii, contractate faţă de creditorii străini, persoane fizice sau juridice, sau societăţi comerciale de naţionalitate străină;

In cap. I şi II, respectiv art. 1. lit. A. şi 30 ale legii lichidării datoriilor agricole, sunt definiţi şi enumeraţi exclusiv debitorii agricoli şi urbani, persoane fizice şi persoane juridice fără scop lucrativ;

Din simpla citire a textelor articolelor 1 lit. A. şi 30 ale legii acum numite, se constată, că datoriile băncilor debitoare nu intră in cadrul acestor texte, ci numai datoriile debitorilor acolo definiţi şi enumeraţi, căci acele texte sunt redactate in spiritul de a exclude, din prevederile lor, datoriile persoanelor juridice cu scop lucrativ;

Drept urmare, nu se poate enumera printre datoriile exceptate dela beneficiile legii şi datoria băncii pârâte, numai pentru că este contractată faţă de un creditor străin, căci făcând aceasta ar fi să se adauge la legea lichidării, care este o lege de strictă interpretare;

Neputând fi deci extinse prevederile art. 69 lit. a. ale citatei legi asupra altor datorii, ale altor debitori, decât cei expres prevăzuţi in această lege, rezultă că băncile debitoare îşi urmează regimul şi procedura lor specială, instituite prin art. 52 al legii lichidării din 7 Aprilie 1934, chiar şi faţă de creditorii străini, deoarece acest text de lege nu distinge între creditori, cum o face art. 69 pentru datoriile debitorilor arătaţi in cap. I şi II ale legii, faţă de creditorii străini; (In acest senz deciziunea Casaţiei Secţia II-a No. 45 din 18 Ianuarie 1937, deşi Inalta Curte prin alte deciziuni, din 30 Noembrie 1936 şi 8 Decembrie 1936, a ho-

tărât contrariu, atribuind dispoziţiunilor art. 69 o aplicabilitate generală, motivând că sfera lor de aplicaţiune nu este limitată numai la debitorii vizaţi in cap. I şi II ale legi, ci şi băncilor şi instituţiilor de orice fel, care au uzat de beneficiile acordate lor prin art. 52 şi următorii din lege)

Nefiind contestat între părţi, că banca pârâtă a încheiat un aranjament de plată definitiv cu majoritatea creditorilor săi, cu respectarea tuturor condiţiunilor cerute de art. 52 din legea pentru lichidarea datoriilor agricole şi urbane din 7 Aprilie 1934 şi art. 25 şi următorii din legea cu privire la unele dispoziţiuni pentru inlesnirea şi refacerea creditului din 20 Aprilie 1935, acest aranjament este valabil şi obligatoriu şi faţă de reclamant, creditor străin, pentru motivele de drept mai sus expuse, şi pentru motivul de echitate, care reclamă o egalitate de tratament a creditorilor străini cu creditorii naţionali, in scop de a suporta împreună reducerile de creanţe, acordate de lege băncilor şi oricăror instituţii de credit, ca o compensaţie a reducerii creanţelor lor faţă de debitorii convertibili, cu atât mai mult cu cât in baza convenţiei ratificate prin legea publicată in Mon. Of. No. 79—932 şi a legii interpretative din 8 Aprilie 1936, cetăţenii unguri, debitori, au dreptul să se prevaleze, ca şi cetăţenii români, de dispoziţiunile legii de lichidare a datoriilor agricole şi urbane din 7 Aprilie 1934.

Aşa fiind, corect a decis Tribunalul, fără a mai intra in examinarea originii creanţei reclamantului, că acţiunea lui este nefondată, respingând-o ca atare, deoarece reclamantul nu şi-a formulat acţiunea conform reducerilor prevăzute in aranjamentul de plată încheiat definitiv de pârâtă cu creditorii ei, pentru toate creanţele existente faţă de ea.

(C. de Apel Timişoara S. II. Decizia din 23 Decembrie 1938. Preşedinţia dlui Emil Dumitrescu, prim preşedinte; redactor dl Ioan D. Popescu, consilier.)

VI. DREPT FISCAL

37. CONTRIBUȚIUNI DIRECTE. *Venitul net imposabil la comercial, al arendașilor de pășuni de munte, cari nu țin o contabilitate regulată, este egal cu venitul agricol al imobilului, stabilit de comisiunile de recensământ. Art. 40 din legea contribuțiunilor directe.*

Chestiunea pusă Inaltei Curți este aceea de a se ști dacă, potrivit art. 40 din legea contribuțiunilor directe, venitul net imposabil la comercial al arendașilor de pășuni de munte este, în cazul când nu țin o contabilitate regulată și nu se poate dovedi acest venit, egal cu venitul agricol al imobilului, sau dacă acest venit constituie numai un element de apreciere a venitului net imposabil sus arătat.

Tribunalul Muscel S. I-a având a se pronunța asupra acestei chestiuni, prin sentința Nr. 145 din 1936, dată în recurs, a stabilit că, potrivit art. 40 din legea contribuțiunilor directe și § 127 din Instrucțiunile Comisiei Centrale Fiscale, venitul net imposabil la comercial al arendașilor de pășuni de munte este, în cazul când nu țin o contabilitate regulată și nu se poate face dovada lui, egal cu venitul agricol al imobilului, iar Secțiunea II a acelui tribunal, prin sentința Nr. 135 din 1936, dată tot în recurs, a adoptat soluțiunea contrară, în sensul că venitul agricol nu constituie în cazul arătat și venitul net imposabil și că pentru stabilirea venitului net imposabil urmează a se avea în vedere valoarea locativă a proprietății exploatare ca un element de apreciere a acestui venit.

Față de aceste soluțiuni contradictorii, d. Procuror General a sesizat, conform art. 82 din legea contribuțiunilor directe din 1935, Secțiunile Unite ale Inaltei Curți spre a se da o unitate de interpretare a legii.

În conformitate cu dispozițiunile art. 40 din legea contribuțiunilor directe, aprecierea veniturilor nete în vederea stabilirii impozitului comercial pentru arendași, în cazul când nu țin o contabilitate regulată și nu se poate dovedi acest venit, se va face ținându-se seamă de valoarea locativă a proprietăților exploatare, stabilită la recensământ, conform normelor ce se vor stabili de Comisia Centrală prevăzută de art. 81 din legea contribuțiunilor directe.

Prin aceste dispozițiuni, legiuitorul a înțeles să se refere, în vederea stabilirii venitului

net sus arătat, la normele ce se vor stabili de Comisiunea Centrală în raport cu valoarea locativă a proprietăților exploatare, stabilită la recensământ, conform normelor ce se vor stabili de Comisia Centrală prevăzută de art. 81 din legea contribuțiunilor directe.

Prin aceste dispozițiuni, legiuitorul a înțeles să se refere în vederea stabilirii venitului net sus arătat, la normele ce se vor stabili de Comisiunea Centrală în raport cu valoarea locativă a proprietăților exploatare stabilită la recensământ, valoare care după legiuitor constituie venitul agricol prezumat al acelor proprietăți.

Potrivit normelor stabilite de această comisie, prin deciziunea prevăzută la § 127 din Instrucțiunile Oficiale ale Ministerului de Finanțe publicate în Monitorul Oficial No. 92 din 22 Aprilie 1933, pentru arendașii de pământuri arabile, livezi de pruni și alți arbori fructiferi, precum și arendașii de fânețe și izlazuri, în noțiunea cărora intră și pășunile de munte, venitul net imposabil la comercial, conform art. 40 din legea contribuțiunilor directe, este, în cazul când ei nu țin o contabilitate directă și nu se poate dovedi acest venit, egal cu venitul agricol al imobilului, stabilit de comisiunile de recensământ pentru fiecare categorie în parte.

Potrivit art. 81 din legea contribuțiunilor directe, normele stabilite prin deciziunile comisiei centrale sus arătate aprobate de Ministerul Finanțelor sunt obligatorii pentru instanțele de impunere în judecarea cauzelor asemănătoare.

Astfel fiind și intrucât chestiunea dedusă înaintea Secțiunilor Unite prin cererea de față este referitoare la o astfel de cauză, rezultă că art. 40 din legea contribuțiunilor directe din 1935, urmează a fi interpretat în sensul că venitul net imposabil la comercial al arendașilor de pășuni de munte este egal cu venitul agricol al imobilului stabilit de comisiunile de recensământ, venit care nu constituie un simplu element de apreciere în vederea stabilirii venitului net, ci însăși baza de impunere și prin consecință urmează a se admite cererea d-lui Procuror General și a se constata că interpretarea justă dată asupra chestiunii deduse prin această cerere, este aceea dată de Trib. Muscel s. I-a prin sentința Nr. 145 din 1936.

(Cas. S. Unite, Dec. Nr. 46 din 7 Iulie 1938. Președinția D-lui Andrei Rădulescu, prim-președinte).

38. *CONTRIBUȚIUNI DIRECTE.* Impozitele adiționale, prevăzute de art. 69 din L. C. D. se calculează după venitul impozabil supus impozitului complementar prevăzut de art. 42 și nu după cel prevăzut de art. 30 din L. C. D.

Potrivit dispozițiilor art. 69 din L. C. D., se vor putea aplica cote adiționale pe lângă impozitele elementare, impozit ce se aplică și se calculează asupra veniturilor impozabile.

Având în vedere că impozitul elementar comercial și industrial, se compune din două părți: cota principală, prevăzută de art. 30 din L. C. D. și aceea complementară, prevăzută de art. 42 din L. C. D.; că aceste cote împreună formează impozitul elementar aceasta rezultă atât din împrejurarea că ambele impozite sunt prevăzute în același capitol, intitulat: impozitul pe veniturile întreprinderilor comerciale și industriale, cât și din termenul întrebuițat de legiuitor pentru denumirea cotei suplimentare: „impozit complementar” sau „adaus de impozit”; la acest impozit compus urmează a se aplica impunerile adiționale prevăzute de art. 69 din L. C. D.; însă cum aceste impuneri adiționale trebuiesc calculate asupra veniturilor impozabile, iar cele două cote, care formează impozitul comercial se bazează pe venituri deosebite, urmează că, pentru a se evita o dublă impunere, impozitul adițional trebuie să se calculeze asupra unui singur venit și cum baza de așezare a impozitului principal este mai mică

decât baza impozitului complementar, aceasta din urmă bază trebuie să servească pentru calcularea impozitului adițional.

În acest sens se exprimă și art. 187 din instrucțiunile oficiale, cari, conform art. 129 din L. C. D. au putere de lege în măsura în care lămuresc legea.

Această interpretare se confirmă și prin alineatul ultim adăugat la art. 70 din L. C. D. prin decretul lege din 1 Aprilie 1938, care prevede că prin veniturile comerciale și industriale supuse cotelor adiționale se înțeleg veniturile supuse impozitului comercial complementar, prevăzut de art. 42 și numai când dispozițiunile acestui articol nu sunt aplicabile, numai în acest caz cotele adiționale se vor așeza asupra venitului stabilit conform art. 30 din L. C. D.

Având în vedere că prin acest adăug, legiuitorul a intenționat, după cum rezultă din expunerea de motive, să înlăture controversa ce a existat în această materie; că astfel acest text, fiind interpretativ, are efect retroactiv.

Că deci, în speță, comisia de apel, stabilind impozitul adițional bazată pe venitul care a servit la calculul impozitului complementar, venit în care intră și dividendul și tantiemele, a făcut o justă aplicare a dispozițiilor art. 33, 42, 67 și 70 din L. C. D. iar motivul de casare se constată a fi neintemeiat.

(Curtea de Apel Timișoara S. III. Dec. No. 2630—1938 din 17 Noembrie 1938. Președinția D-lui V. Apostolescu președinte, redactor D-l Sabin Moldovan, consilier).

VII. PENSII

39. *PENSIUNI.* Calculul pensiunii prin sporul de timp acordat pentru complectarea celor 35 ani de serviciu în cazul pensionării din oficiu, se face după media salariului de bază a celor din urmă trei ani efectiv serviți.

In fapt: Curtea de Conturi S. IV-a a respins ca nefondat apelul declarat de A. Ar. contra deciziei Comisiei de pensii cu No. 808 din 1932, prin care i-a recunoscut o pensie de 1.009 lei lunar, pentru 32 ani, ce reprezintă 91 la sută din media salariilor pe ultimii trei ani.

Pentru a decide astfel, Curtea de Conturi,

la susținerile apelantului că pensia trebuia să fie stabilită sută la sută pentru motivul că a fost pensionat pe baza art. 203 din legea de organizare a ministerelor și deci trebuia să i se acorde drept pensie ultimul salariu, motivează că nici art. 203 citat și nici un alt text de lege nu prevede că pensiunea apelantului trebuia să fie calculată în proporția de 100 la sută pe baza ultimului salariu primit.

In drept: Art. 203 citat prevede că funcționarii cari au vârsta de 57 ani sau 30 ani de serviciu vor putea fi scoși din oficiu la pensie, cu aceleași drepturi și în aceleași condițiuni, ca și când ar avea respectiv vârsta de 60 ani sau 35 ani de serviciu, astfel că se va considera

ca implinită diferența de timp până la 35 ani pentru stabilirea cuantumului pensiei tuturor funcționarilor cari vor fi scoși la pensie pentru că n'au implinit 57 ani și le se va socoti ca ani serviți și diferența de timp ce ar fi trecut până la implinirea vârstei de 60 ani.

Din cuprinsul acestui text rezultă că art. 203 nu a modificat adaosul de timp util pentru pensie pe care-l acordă celor ce intrunesc condițiile prescrise și care printr'o ficțiune a legii urmează a fi considerat ca efectiv servit în momentul punerii în retragere a funcționarului.

În ceea ce privește însă retribuirea ce urmează a fi socotită pentru calculul pensiei, textele menționate necuprinzând nici o dispoziție derogatorie formală rămân în picioare dispozițiile de drept comun ale art. 9 din legea generală de pensii, după care drepturile la pensie au a se stabili după media salariilor de bază primite în cei din urmă trei ani de serviciu.

Dacă e necontestat, după cum rezultă de altfel și din lucrările preparatorii, că dispozițiile excepționale ale legii din 1929 impuse de situațiunea împovăraătoare a finanțelor statului, implicau un adevărat sacrificiu pentru funcționarii ce urmau a fi puși în retragere înainte de vreme, nu e mai puțin adevărat că beneficiile recunoscute în compensație acestor funcționari prin acordarea sporului anilor de serviciu și prin majorare în proporție a cotei de pensie, imprimă acestor dispozițiuni și un caracter de favoare și trebuiesc interpretate restrictiv; a decide că beneficiul legii nu se mărginește numai la adaosul de timp prevăzut de art. 3, ci urmează a fi extins și la normele de calcul ale pensiei, iar că, pentru acest sfârșit, urmează a se avea în vedere nu momentul punerii în retragere și retribuirea anilor efectiv serviți sau considerat ca atare cum prevede legea, ci acela în care funcționarul ar împlini în viitor maximul anilor de serviciu sau limita de vârstă, cu media constantă a ultimei retribuițiuni, ar fi a se recurge la o nouă ficțiune și a se adăuga la lege, creindu-se

pe această cale noi avantagii cari nu cadrează cu textul și cu spiritul dispozițiilor excepționale sus enunțate.

În adevăr, dacă pensionarea prematură a celor ce indeplineau condițiunile legii s'a făcut dintr'un spirit de riguroasă economie în vederea reducerii numărului funcționarilor, după cum se accentuează în expunerea de motive, o nouă dispozițiune de favoare, ca aceea de care se prevalează recurenta, în puterea căreia salariul de bază ce funcționarul avea la data pensionării s'ar considera prin simplă ficțiune ca o medie constantă a retribuițiunilor viitoare, ar fi de conceput, date fiind preocupările mărturisite ale legiuitorului la epoca votării legii, cum și împrejurarea că la scurte intervale a urmat o întreagă serie de reduceri a salariilor care desminte pe de-a întregul intențiunile de excepțională favoare ce se atribuie autorilor legii.

Temeinicia acestui mod de a vedea se invederează și din dispozițiunile art. 8 din legea generală de pensii, referitoare la funcționarii cari indeplinesc funcțiuni ce prin natura lor le pun viața în primejdie sau le istovesc mai de vreme puterile și cărora, pentru considerațiuni identice de echitate, legea le acordă o reducere a vârstei și o sporire asemănătoare a timpului util la pensie.

Intru cât, cu privire la această din urmă categorie de funcționari, jurisprudența în mod constant a considerat ca criteriu unic și ca bază legală de calcul a pensiei pe cea prevăzută de citatul articol 9, adică media salariilor de bază a celor din urmă trei ani efectiv serviți, o rațiune identică impune ca ea să fie aplicată în lipsa unor dispozițiuni derogatorii exprese și funcționarilor vizați de art. 203 din legea de organizare a ministerelor cari se găsesc în aceeași situațiune.

Judecând și hotărând astfel, Curtea de fond a făcut dar o bună aplicațiune a articolului 203 citat și a art. 9 din legea pentru pensionarea funcționarilor publici din 15 Aprilie 1925 și deci este neintemeiat motivul de casare.

(Cas. III. Dec. No. 1653 din 17 Septemvrie 1938. Președinția dlui C. Crăciunescu, consilier.)

VIII. DIVERSE

40. STARE CIVILĂ. Ofițerul de st. civ. nu poate instrumenta, într'un act în care el însuși ar figura ca parte — declarant sau martor. — În asemenea cazuri, se va delega

în mod special, după cererea sa, o altă persoană, potrivit normelor indicate la art. 1, lit. a.

(Art. 3 alin. 11 din „Regulamentul legii privitoare la actele stării civile” — din 14 Oct. 1928, cu modificările ulterioare.)

Primarul comunei Toager din Jud. Timiș-Tor., dorind să-și mărite propria sa fiică minoră, în calitate de părinte, a făcut declarațiunea de consimțământ la căsătorie, după formele disp. art. 116 alin. II și 118 același alin. din „Regulamentul legii privitoare la actele de st. civilă”. Când a fost însă vorba să îndeplinească celelalte forme și să instrumenteze în cauză, în lipsa numărului ajutorului de primar, s'a izbit de disp. art. 3 alin. II din același regulament, care interzice formal calitatea de a instrumenta într-o căsătorie în care ar figura ca declarant — în speță —, parte sau martor.

În fața acestei situații, s'au adresat pe cale ierarhică Prefecturii Județului Timiș-Tor., care, cu ord. nr. 34.676 | 1938 — din 28 Oct. 1938 a dat următorul aviz:

„Domnule Pretor, La raportul Dvs. No. 2018 din 24 Octombrie 1938 avem onoarea a Vă face cunoscut următoarele:

Primarul figurând ca declarant la căsătoria fiicei sale minore, intră în prevederile regulamentului legii de stare civilă art. 116, 118, 119 deci în baza art. 3 alin. 2 în cazul dat, nu poate funcționa ca ofițer al stării civile;

Regulamentul pentru modificarea art. 1 etc. din regulamentul legii stării civile publicat în Mon. Oficial No. 243 din 28 Octombrie 1930 nu se poate aplica în urma schimbării structurii organice a administrației locale.

Având în vedere că Legea Administrativă din 14 August 1938, prin art. 197 alin. ultim abrogă legea administrativă din 1936, precum și toate legile și dispozițiile contrare legii actuale în vigoare.

Că în conformitate cu art. 15 punct e din legea Administrativă, primarul este ofițerul stării civile, iar art. 18 alin. 2 dispune, că în comunele rurale primarul poate delega notarului parte din atribuțiunile sale, urmează deci, ca primarul să dea delegație notarului, prin decizie scrisă, care se va afișa sau publica conform art. 18 alin. 2 din legea Administrativă.

(Timișoara, la 28 Octombrie 1938. Prefect: Indes-cifrabil. Șeful serviciului: Penția ss.)

NOTĂ: Nu împărtășim acest punct de vedere, pentru următoarele considerații:

Argumentele aduse de Prefectură în sprijinul tezel sale, nu sunt plauzibile, pentru că, chiar în ipoteza schimbării structurii organice a administrației locale, această

schimbare nu aduce atingere dispozițiilor de stare civilă, decât în măsura în care contravin legii administrative, principiu general enunțat de art. 197 alin. final al legii adm.—1938 ori, art. 18 alin. II din L. Adm., vorbind de raportul ce se stabilește între primar și notar în privința delegării atribuțiunilor, arată că „în comunele rurale primarul poate delega notarului parte din atribuțiunile sale”, de unde rezultă că legiuitorul a înțeles să rețină exclusiv numai pentru primar, cealaltă parte din atribuții, cari nu mai pot forma obiectul unei delegații.

Care sunt aceste atribuții?

În materie de drept administrativ, delegație se poate da cu respectarea formelor legale, numai dacă legea permite expres iar funcționarul care o primește are vocațiune la aceasta.

Legea și regulamentul actelor de stare civilă, ca legi speciale, determină precis și limitativ persoanele cărora li se pot delega atribute de stare civilă — art. 1 din Regulamentul legii actelor de stare civilă —. Acest text neenumerând pe notar, înseamnă că a înțeles a-l exclude în materie de drept administrativ, neexistând delegație fără un text expres de lege.

Că în comunele rurale atribuțiunile de ofițer de stare civilă sunt proprii primarului și subprimarului ele neputând fi delegate notarului, rezultă din art. 35 al „Regulamentului pentru modificarea unor dispozițiuni din Reg. Legii privitor la actele stării civile” din 17 Decembrie 1932, și din art. 15 al. e, al Legii administrative din 1938, conform căruia „primarul în calitate de ofițer al stării civile și șef al administrației comunale, se îngrijește ca actele de stare civilă să fie întocmite conform legii”.

Cine va celebra atunci căsătoria într-o comună rurală când primarul este parte la act iar subprimar nu există?

Legea administrativă din August 1938 prevăzând în art. 19 că „în comunele rurale va fi un ajutor de primar”, care în baza art. 20 aceeași lege în lipsa primarului exercită atribuțiile acestuia. Organul ierarhic va trebui să desemneze un ajutor de primar pentru împlinirea actului revocându-i apoi delegația.

În situația indicată de Prefectură și aplicată de primăria comunei Toager, socotim că o persoană fără calitate a celebrat căsătoria din care cauză ea este lovită de nulitate, urmând a se celebra o nouă căsătorie (art. 24 din Legea privitoare la actele stării civile).

Menționăm că acest atribut nu poate fi delegat nici unui ofițer de stare civilă, al unei comune învecinate, competența fiind teritorială, conf. art. 3 din legea citată.

Ioan Tărânga

notar titrat, delegat secretar de plasă la Pretura Comloș.

LEGISLAȚIE

LEGE

pentru modificarea și completarea unor dispozițiuni ale decretului pentru controlul circulațiunii metalelor prețioase Nr. 1907 din 12 August 1936, publicat în Mon. Oficial Nr. 191 din 19 August 1936.

(Publicată în Mon. Of. Nr. 213 din 14 Sept. 1938).

Art. 1. — Dispozițiunile decretului pentru controlul circulațiunii metalelor prețioase Nr. 1907 din 12 August 1936, se modifică și se completează, după cum urmează :

Art. 1. — Circulațiunea metalelor prețioase: aurul, argintul și platina, în orice stare sau formă, este permisă numai în limitele și condițiunile decretului de față.

Aceluiași regim vor putea fi supuse printr'un decret regal și alte metale.

Art. 2. — Prin circulația metalelor prețioase se înțelege orice act de vindere, cumpărare, transport, depunere sau primire în gaj, lăsare sau primire în depozit, săvârșit sau încercat, fie personal, fie prin persoane interpuse.

Art. 3. — Nu sunt supuse aplicațiunii prezentului decret obiectele lucrute din metalele prețioase, care servesc uzului propriu și anume: obiectele de artă, tacâmurile, bijuteriile, obiectele destinate cultelor religioase, lucrările dentare și chirurgicale, substanțele chimice și farmaceutice, în afară de cazurile când se dovedesc că acestea au fost fabricate cu scopul de a eluda legea. Această enumerare este limitativă.

Monedele de aur sunt supuse aplicațiunii acestui decret, cu excepția celor vechi, având însemnătate pentru colecționari. Prin decizie ministerială se va preciza ce se înțelege prin monede vechi, având însemnătate pentru colecționari.

Porțul salbelor, cerceilor sau altor bijuterii confecționate din monede de aur, este

permis numai pentru uzul propriu.

Art. 4. — În exercitarea dreptului de preemțiune, conform art. 71 din legea minelor, Banca Națională a României este autorizată să execute operațiunile de cumpărare a metalelor prețioase, precum și controlul circulațiunii lor, potrivit dispozițiunilor prezentului decret.

Art. — 5. Exploatatorii de metale prețioase sunt obligați să înregistreze chiar în ziua extragerii, în registre speciale, potrivit indicațiunilor Băncii Naționale, metalele prețioase obținute din exploatare.

Aceste metale prețioase vor fi vândute Băncii Naționale a României în condițiunile decretului de față, în termen de 15 zile dela extragere, afară de cazul când exploatatorii posedă instalații proprii de afinare. În acest caz, Banca Națională, după ce va consulta și pe exploatatori, va fixa termenul înăuntrul căruia exploatatorii sunt obligați să vândă Băncii Naționale metalele prețioase după afinare.

Instalațiile de afinare existente vor trebui declarate Băncii Naționale în termen de 30 zile dela publicarea prezentului decret, iar cele ce se vor construi în viitor, în termen de 10 zile dela punerea lor în funcțiune.

Păstrarea în depozit, sub orice formă, de aliaj sau metal fin a metalelor prețioase, obținute din exploatare, este interzisă sub sancțiunile prevăzute de art. 9.

Autorii, complicii și tăinuitorii furturilor de aur sau argint din mine, sau din instalațiunile de prelucrare, se vor pedepsi potrivit art. 8 din acest decret.

Art. 6. — Circulația metalelor prețioase, astfel cum e definitivă prin art. 2 al prezentului decret, se va putea face numai cu autorizația scrisă a Băncii Naționale a României.

Art. 7. Proprietarii de ateliere pentru prelucrarea metalelor prețioase, precum și comer-

cianții de metale prețioase și bijuterii, sunt obligați a înregistra în registrele ținute, conform indicațiilor Băncii Naționale și vizate de către aceasta, toate operațiunile făcute cu metale prețioase sau cu obiecte lucrate din ele.

Bijuterii și proprietarii de ateliere, pentru prelucrarea metalelor prețioase, cu firme regulate înscrise, pot exercita comerțul lor cu aur, argint și platină, provenite fie din bijuterii și obiecte vechi, fie din achizițiuni făcute cu autorizația Băncii Naționale, însă numai cu respectarea înregistrărilor prevăzute în alineatul precedent. În cerere se va specifica atât cantitatea pentru care se cere autorizația, cât și proveniența. De asemenea dentiștii, medicii, farmaciștii și chimiștii pot dobândi în cadrul decretului de față, aurul, argintul și platina, necesare exercițiului profesiei lor, cu îndatorirea de a înregistra metalele prețioase dobândite și modul de întrebuințare, în registrele speciale vizate și parafate de Banca Națională a României.

Banca Națională este autorizată să verifice contabil și tehnic oricând, printr'un delegat al său, în acest scop, respectarea dispozițiilor acestui articol.

Se va socoti infracțiune la decretul de față și se va pedepsi, conform art. 9, refuzul de a prezenta registrele sau orice documente sau scripte cerute de Banca Națională, refuzul de a permite controlul aplicațiunii decretului de față, precum și ținerea neregulată a registrelor speciale, potrivit indicațiilor Băncii Naționale.

Art. 8. — Ministerul Economiei Naționale va putea ca prin deciziune ministerială să hotărască declararea obligatorie a aurului în monede, lingouri sau sub orice altă formă, deținut sub orice titlu de autorități, instituțiuni, întreprinderi de orice fel și de particulari, în vederea măsurilor necesare de luat.

Art. 9. — Contravenienții la legea de față se vor pedepsi cu închisoare dela 6 luni la 2 ani și cu amendă penală dela 15.000 lei la 2.000.000, fără circumstanțe atenuante, iar metalele pre-

țioase vor fi confiscate în folosul Statului. Exploatatorii de mine recidiviști vor pierde și dreptul de exploatare minieră și vor fi excluși de a dobândi în viitor orice drepturi miniere. De asemenea contravenienții vor pierde dreptul de a mai face operațiuni cu metale prețioase.

În caz de recidivă și în cazul când infracțiunile la decretul de față vor fi comise de organele însărcinate cu aplicarea acestui decret, se va aplica doborât pedeptei.

Banca Națională se va constitui parte civilă în nume propriu și în numele Statului Român și va fi citată în această calitate atât în fața organelor de instrucție, cât și în fața instanțelor de judecată, unde se va putea expune cauza penală.

Art. 10. — Conducătorii și procuratorii întreprinderilor ori instalațiunilor contraveniente la decretul de față, vor fi pasibili de pedeptele prevăzute de art. 9.

Complicilor și tăinuitorilor li se vor aplica aceleași pedeptei.

Art. 11. — Reclamațiunile și denunțurile privitoare la infracțiunile la decretul de față, se cercetează, iar rezultatele se constată, potrivit dispozițiunilor codului de procedură penală.

Aceste infracțiuni se vor putea constata, prin procese-verbale și de personalul Băncii Naționale, delegat în acest scop, sau de organele vamale și polițienesti care sunt îndatorate a-și da concursul Băncii Naționale, făcând percheziții domiciliare și corporale, potrivit art. 208 din procedura penală.

Infracțiunile constatate de organele polițienesti și vamale vor fi semnalate în 24 ore dela constatare și sediului Băncii Naționale cel mai apropiat, căruia i se va remite în același timp copie de pe procesul-verbal de constatare, precum și metalele prețioase, pachet sigilat de organele constatatoare și de infractor sau doi martori.

Art. 12. — Procesele-verbale de contravenție la decretul de față sunt crezute până la

înscrierea în fals, când constată fapte materiale de flagrant delict, iar în celelalte cazuri, până la proba contrarie. Ele nu vor putea fi anulate de instanțele judecătorești pentru vicii de formă.

În baza lor Ministerul public va deschide acțiune publică.

Infrațiunile la prezentul decret se judecă de urgență și cu precădere de tribunal, fără drept de opoziție, cu apel la Curte și cu drept de recurs la Casație.

Absența inculpatului sau a martorilor nu va putea împiedica judecarea infrațiunii.

Metalele prețioase confiscate vor fi vândute de Stat, Băncii Naționale, în condițiunile decretului de față, iar Banca Națională va reține din preț 20 % pentru cheltuelile sale de urmărire și 40 % spre a fi distribuite drept prime: 20 % denunțatorului și 20 % constatorului.

Art. 13. — Se scutesc de orice impozit sau taxe operațiunile încheiate de Banca Națională cu privire la metalele prețioase prevăzute în decretul de față.

Art. 14. — Ministerul Economiei Naționale va putea întocmi un regulament care urmează să fie aprobat printr'un jurnal al Consiliului de Miniștri, prin care să se precizeze normele de aplicare a prezentului decret.

Art. 15. — Dispozițiunile contrarii prezentului decret sunt și rămân abrogate.

Art. II. — Legea minelor promulgată prin decretul regal Nr. 1.466 din 23 Martie 1937 și publicată în Mon. Of. Nr. 69 din 24 Martie 1937, nu abrogă decretul Nr. 1907 din 12 August 1936, publicat în Mon. Of. Nr. 191 din 19 August 1936, asupra controlului circulațiunii metalelor prețioase.

Acest articol are caracter interpretativ.

Art. III. — Președintele Consiliului nostru de Miniștri și miniștri Noștri secretari de Stat la Departamentele Economiei Naționale, Finanțelor și Justiției sunt însărcinați cu aducerea la îndeplinire a dispozițiunilor prezentului decret.

No. 3203.

LEGE

pentru trecerea în competența instanțelor ordinare a unora din faptele de amenințare.
(Publicată în Mon. Of. No. 3 din 3 Ianuarie 1939.)

Art. unic. — Faptele de amenințare, prevăzute de art. 494 aliniatul II, punctele 1—6 din codul penal „Regele Carol al II-lea”, aflate în competența instanțelor militare, în conformitate cu art. III din legea stării de asediu No. 856 din 11 Februarie 1938, se trec în competența instanțelor ordinare, cu excepția amenințărilor prevăzute de textul de mai sus, adresate funcționarilor Statului, în legătură cu exercițiul funcțiunilor ce le sunt încredințate, sau săvârșite din cauza părerii, credinței, doctrinei sau acțiunii politice a celui amenințat și care rămân în competența Tribunalului Militar.

La intrarea în vigoare a acestei legi, dosarele respective se vor înainta instanțelor ordinare, numai dacă nu a intervenit o hotărâre asupra fondului.

No. 4538

REGULAMENTUL LEGII

pentru

înființarea „Frontului Renașterii Naționale”
(publ. în Mon. Oficial Nr. 5 din 5 Ianuarie 1939)

Art. 1. — „Frontul Renașterii Naționale” este singura organizație politică în România.

Art. 2. — El urmărește înălțarea Patriei prin întărirea ideii naționale și a solidarității fiilor ei, întărirea fiilor ei ca celulă socială, crearea unei vieți spirituale prin dezvoltarea credinței creștine și a culturii autohtone, propășirea materială, prin obligativitatea și cinstirea muncii.

Art. 3. — Poate cere înscrierea în „Frontul Renașterii Naționale” orice Român, bărbat sau femeie, care împărtășește cu sinceritate idealurile superioare ce-și propune această or-

ganizație; care exercită efectiv una din indelețnicirile prevăzute de Constituțiune; care nu a suferit nici o condamnățiune penală și care se supune disciplinei interioare a „Frontului”.

Art. 4. — Inscrierea membrilor se face la secretariatul comunal respectiv, care dă aprobare în termen de trei luni.

Art. 5. — Orice membru are posibilitate de a da contribuția sa persoană la realizarea scopului „Frontului”, uzând de drepturile și libertățile individuale ce-i sunt recunoscute de Constituție.

Art. 6. — Activitatea politică a membrilor „Frontului” se desfășoară în cadrul organizațiilor culturale sau organizațiilor profesionale autorizate de legi.

Minoritățile etnice înscrise în „Frontul Renașterii Naționale”, își pot valorifica în secțiuni proprii drepturile ce le sunt asigurate prin legile în vigoare.

Art. 7. — „Frontul Renașterii Naționale” este îndatorat să propage ideologia sa fundamentală, formând spiritul public în această direcțiune. De asemenea el reprezintă interesele cetățenești și ale profesiunilor pe lângă guvern, căruia îi transmite toate doleanțele.

În fine, el informează guvernul asupra mersului administrațiilor publice.

Art. 8. — Este interzis oricărui organ de execuție al „Frontului Renașterii Naționale”, să facă demersuri cu caracter personal sau general pe lângă autoritățile publice.

Toate încunoștiințările se fac numai prin secretariatul general, direct guvernului.

Art. 9. — Organele deliberative ale „Frontului Renașterii Naționale” sunt: Directorul și Consiliul Superior Național.

Art. 10. — Directoratul se compune din 24 de membri, din cari 8 reprezintă agricultura și munca manuală, 8 pentru comerț și industrie și 8 pentru ocupațiuni intelectuale. Ei fac parte și din Consiliul Superior Național.

Art. 11. — Consiliul Superior Național se compune din 150 membri, câte 50 pentru fie-

care din cele trei indelețniciri prevăzute de Constituție.

Art. 12. — Membrii Directoratului și Consiliului Superior Național sunt numiți prin decret regal, pe termen de doi ani și la propunerea Consiliului de Miniștri.

Art. 13. — Ședințele organelor deliberative sunt prezidate de unul din membri, desemnat prin tragere la sorți. Președintele Consiliului de Miniștri sau înlocuitorul lui, poate oricând convoca și prezida aceste ședințe. În mod obișnuit, aceste organe se întrunesc atunci când unul din secretarii generali ai „Frontului Renașterii naționale” le convoacă sau când o treime din membri cer această.

Art. 14. — Consiliul Superior Național formulează directivele politice ale „Frontului”, prezintă dezideratele sale guvernului, arată observațiuni asupra mersului administrației publice, aprobă candidaturile ce se propun pentru alegerile parlamentare, administrative, cum și ale organizațiilor profesionale.

Art. 15. — Directoratul se pronunță în caz de urgență asupra acelorasi chestiuni care sunt de competența Consiliului Superior Național. De asemeni controlează și îndrumază mersul organizațiilor „Frontului” și aplică sancțiunile disciplinare.

Art. 16. — Organele de execuție ale „Frontului Renașterii Naționale” sunt: secretarii generali, secretarii de Ținut, de județ, de plasă și comunali.

Art. 17. — Sunt trei secretari generali, câte unul pentru fiecare categorie de profesiuni prevăzute mai sus.

Ei sunt numiți prin decret regal pe termen de 2 ani, la propunerea președintelui Consiliului de Miniștri și după o listă de prezentare a Directoratului. Ei asistă la ședințele Consiliului Superior Național și ale Directoratului, unde fac oficiul de secretari.

Art. 18. — Sunt trei secretari de fiecare Ținut, după distincțiunile arătate în articolul precedent. Ei sunt numiți prin decret regal, după o listă de prezentare întocmită de orga-

nizațiile profesionale respective. Durata mandatorilor este tot de doi ani.

Art. 19. — Sunt trei secretari de fiecare ținut, numiți după normele și în condițiunile fixate pentru secretarii de Ținut.

Art. 20. — Iau parte la desemnarea secretarilor, conducătorii titulari ai organizațiilor profesionale, recunoscute sau autorizate de legi, din categoria respectivă în județ sau Ținut, întru cât ei însuși sunt membri ai „Frontului Renașterii Naționale”. Ei constituiesc totodată organul consultativ al secretarilor.

Art. 21. — Există câte un singur secretar de plasă și câte un singur secretar de comună.

Secretarul de plasă este numit de secretarul de Ținut. Secretarul de comună este ales de membrii „Frontului” din comuna respectivă și confirmat de secretarul de Ținut pentru orașe și de secretarul de județ pentru comunele rurale.

Art. 22. — Organele de execuție se găsesc în relațiuni de dependență ierarhică în categoria respectivă.

Art. 23. — Secretarii execută îndrumările date de organele deliberative; ei îndrumază propaganda, culeg informațiunile de pe teritorii, supraveghează mersul activității „Frontului”, păstrează arhiva lui.

Art. 24. — Secretarii de județ, de Ținut și secretarii generali sunt obligați a se întruni periodic pentru coordonarea măsurilor de îndrumare și control.

Art. 25. — Pe lângă fiecare secretariat se vor înființa birouri în măsura necesităților.

Art. 26. — Atât mandatul membrilor organelor deliberative, cât și acela al secretarilor, poate fi revocat pentru abateri dela îndatoririle impuse de disciplina „Frontului”.

Art. 27. — Membrii „Frontului Renașterii Naționale”, care ocupă funcțiuni publice, sau dețin însărcinări speciale în ierarhia organizației, precum și acei din formațiunile auxiliare, vor purta uniformă și insigne; ceilalți membri vor purta uniforma facultativ și insigne obligatorii.

Art. 28. — Membrii „Frontului Renașterii

Naționale” sunt pasibili de următoarele pedepse disciplinare: avertismentul, interdicția portului uniforme și insinelor, suspendare temporală, excludere definitivă.

Art. 29. — Pedepsele disciplinare se aplică de secretarul de județ pentru membrii din organizațiile comunale, cu apel la organul ierarhic superior. Pedepsele disciplinare ale secretarilor de județ și Ținut se aplică de Directorat. Ele se dau pe baza avizului unui juriu de onoare.

Art. 30. — Membrii „Frontului Renașterii Naționale”, care se vor dovedi că fac parte din asociațiuni secrete, chiar internaționale, vor fi excluși de drept din organizație, aplicându-li-se totodată sancțiunile prevăzute de legile în vigoare.

Art. 31. — „Frontul Renașterii Naționale” este persoană juridică, putând achiziționa bunuri sau organiza întreprinderi cu caracter economic, ca: cooperative, etc.

Fondurile „Frontului Renașterii Naționale” sunt alcătuite din cotizații, donațiuni și veniturile bunurilor și întreprinderilor sale.

Art. 32. — Se înființează, ca formațiuni auxiliare ale „Frontului Renașterii Naționale”, unități de gardă națională.

Ele vor funcționa pe baza unui regulament special, care va determina comandamentele, statul major și modul de funcționare.

Art. 33. — Femeile înscrise în „Frontul Renașterii Naționale” vor putea constitui formațiuni speciale, cu misiuni determinate.

Art. 34. — Toți membrii „Frontului Renașterii Naționale” vor depune jurământ de credință Regelui și organizațiunii din care fac parte.

Art. 35. — Deviza „Frontului Renașterii Naționale” este: „Regele și Națiunea — Munca și Credința”.

Art. 36. — Salutul membrilor se face prin ridicarea brațului drept în sus și pronunțarea cuvântului „Sănătate”.

Art. 37. — Sediul central al „Frontului Renașterii Naționale” se află în Capitala Țării.

Dat în București la 3 Ianuarie 1939.

COMPLECTAREA

regulamentului legii pentru înființarea „Frontului Renașterii Naționale”.

(Publicată în Mon. Of. Nr. 18 din 21 Ianuarie 1939.)

Art. unic. — Articolele 10 și 11 din regulamentul legii pentru înființarea „Frontului Renașterii Naționale” vor avea cuprinderea următoare :

Art. 10. — Directoratul se compune din 30 membrii, din care 10 reprezintă agricultura și munca manuală, 10 pentru comerț și industrie

și 10 pentru ocupațiuni intelectuale, Ei fac parte din Consiliul Superior Național.

Consilierii Regali pot lua parte ori când la ședințele directoratului.

Art. 11. — Consiliul Superior Național se compune din 150 membrii, câte 50 pentru fiecare din cele trei indeletniciri prevăzute de Constituțiune.

Consilierii Regali și membrii fondatori pot lua oricând parte la ședințele Consiliului Superior Național.

No. 191

NU VĂ PIERDEȚI TIMPUL!

căutând în ziare și reviste articole cari pomenesc numele dvs. sau tratând problemele cari vă interesează, căci o instituție special creată și bine organizată pentru aceasta

poate face acest lucru mai bine și mai eftin ca dvs.

„SERVICIUL GAZETELOR”

Agenție internațională de presă și publicitate

Director : Emil Samoilă

București, str. Sf. Constantin 24,

Telefon 3-16-15.

urmărește tot ce se publică în cele circa 1400 publicații din România, iar prin intermediul celor 102 agenții similare din străinătate, tot ce se scrie în presa din toată lumea și procură tăeturi de presă asupra oricărei personalități sau subiect.

Cereți telefonic sau în scris prospecte lămuritoare sau o probă gratuită de o săptămână, indicând subiectul care vă interesează.

Abonați

Revista Cercului Juridic Bănățean

Sumarul general al Nr. 2

DOCTRINĂ, INFORMAȚIUNI, RECENZII ETC.

	Pag.
Cronica, de D-l I. N. Lungulescu — — — — —	45
Delictul de șantaj, de D-l Dr. Damian Gh. Ștefănescu — — — — —	49
Junimist, de D-l Lazăr Bădescu — — — — —	56
Informator legislativ, de D-l Dr. Ion Tenchea — — — — —	57

LEGISLAȚIE

1. Lege pentru modificarea și completarea unor dispozițiuni ale decretului pentru controlul circulațiunii metalelor prețioase No. 1907 din 12 August 1936 publ. in M. O. No. 191 din 19 August 1936. (Publicată in M. O. No. 213 din 14 Septembrie 1938) — — —	97
2. Lege pentru trecerea in competența instanțelor ordinare a unora din faptele de amenințare. (Publicată in M. O. No. 3 din 3 Ianuarie 1939) — — — — —	99
3. Regulamentul Legii pentru înființarea „Frontului Renașterii Naționale” (Publicată in M. O. No. 5 din 5 Ianuarie 1939) — — — — —	99
4. Completarea regulamentului legii pentru înființarea „Frontului Renașterii Naționale” (Publicată in Mon. Of. No. 18 din 21 Ianuarie 1939) — — — — —	102

JURISPRUDENȚĂ ȘI SOLUȚIUNI JURISPRUDENȚIALE

I. Drept civil — — — — sp. 20—23	V. Legi speciale — — — — sp. 33—36
II. Procedură civilă — — — — sp. 24—27	VI. Drept fiscal — — — — sp. 37—38
III. Drept comercial — — — — sp. 28—29	VII. Pensii — — — — sp. 39
IV. Drept penal și procedură penală sp. 30—32	VIII. Diverse — — — — sp. 40

INDEX ALFABETIC.

Pagina	Pagina
Accident. Daune.	Asigurare.
Sp. 20. — Faptul că accidentatul este asigurat la Casa asigurărilor Sociale de unde primește o pensie, nu-l împiedică să ceară daune și dela terțul vinovat pentru accident. — — 63	Sp. 29. — Asigurare asupra vieții pe termen de 10 ani, pentru suma de 1.000.000 mărci, efectuată în 1923. Legea bancară germană din 30 August 1924. Acțiune intentată după scadența poliței, prin care se pretinde contravaloarea în lei a sumei de 1.000.000 mărci din 1923, cea ce ar face 40.000.000 lei, socotindu-se 1 marcă, la data scadenței, egală cu 40 lei. Art. 326 c. com. ard. — — 81
Acțiune de tăgada peterității.	Cautio judicatum solvi.
Sp. 23. — Conform dreptului civil maghiar, numai tatăl poate pune în curgere acțiunea în dezavuare a copiilor. Moștenitorii numai în acel caz au drept la acțiune, dacă tatăl și-a manifestat această atenție, dar se găsea în imposibilitate de a intenta acțiunea, ori dacă nu avea cunoștință de existența copiilor Cu nota Dlui Dr. A. Panigay — — — — 64	Sp. 24. Art 124 p. c. ard. nu este necesar să existe un tratat de reciprocitate sau o dispoziție legală, care să scutească pe reclamant de depunerea cauțiunii, fiind suficient să existe o stare de reciprocitate de fapt. În urma convenției dela Haga la care a aderat și România, dispoziție art. 124 p. c. ard. nu-și
Aplicațiune la legea lichidării.	
Sp. 25. — Vezi: Colitiganți. — — — — — 73	

	Pagina		Pagina
mai au aplicarea. Cu nota Dlui <i>Eugen Gr. Dabija</i> — — — — —	65	tatea de viață. Refuz pe motiv just. Căsătoria nu se poate desface, Art. 77 pct. a. din legea matrimonială. — — — — —	64
Colitiganți.		Execuție în materie tutelară. Ordonare. Instanța competentă.	
Sp. 25. — Actul sau omisiunea unui colitigant nu poate nici, să profite, nici să prejudicieze interesele celuiilalt. Atunci însă, când chestiunea de drept controversată nu se poate rezolva decât numai în mod unitar, sau dacă autoritatea hotărârii judecătorești s'ar extinde asupra colitiganților chiar dacă nu ar fi luat parte în proces, actele procesuale ale colitiganților au efect și față de ceilalți, cari au omis să îndeplinească și ei aceste acte procesuale. Aplicațiune la legea lichidării. — — — — —	73	Sp. 27. — Competința primpretorilor și primărilor comunale de a executa deciziunile date de Tribunal ca autoritate tutelară, prevăzută de art. 191 și 184 din legea tutelară XX, 1877, menținută prin art. 310 din vechea lege de organizare judecătorească, a fost abrogată prin noua lege de organizare judecătorească din August 1938. — — — — —	77
Comunitatea izraelită ca persoană juridică.		Jurisdicția muncii.	
Sp. 35. — Vezi: Jurisdicția muncii. — — — — —	89	Sp. 35. — Comunitățile izraelite sunt persoane juridice de drept privat. Angajații unor asemenea comunități sunt funcționari particulari. Deci în caz de concediere abuzivă litigiul urmează a se judeca de instanțele de drept comun, neputând cere obligarea patronului la reprimirea în serviciu ci numai daune interese. — — — — —	89
Concordat agricol.		Legea bancară germană din 30 August 1924.	
Sp. 36. — Vezi: Legea lichidării. — — — — —	91	Sp. 29. — Vezi: Asigurare. — — — — —	81
Contravenție.		Legea lichidări.	
Sp. 32. — Art. 587. pct. 4. cod. penal. Larmă noaptea pe stradă. Condamnare în fața judecătoriei. Achitare în Apel. Respins recursul Ministerului Public. Înțelesul cuvântului „noapte”. — — — — —	85	Sp. 33. — Cererea de aranjament înaintată conform art. 50 din legea lichidării, este supusă perimării din dreptul comun, fiindcă are caracter contencios, întrucât judecătorul delegat, asupra contestațiilor și opunerilor creditorilor se pronunță contradictor. — — — — —	89
Contribuțiuni directe.		Sp. 34. — Creanțele rezultate din depozite și cheltueli de judecată, întră în aranjamentul încheiat cu creditorii conform art. 52 din legea lichidării, soluțiune confirmată și de disp. art. 26 din legea pentru înlesnirea și refacerea creditului. Compensarea cheltuelilor de judecată în cazul când ambele părți în parte au pierdut, în parte au câștigat procesul: Art. 426 pr. civ. Dacă anterior chemării în judecată debitorul nu a fost pus în întârziere, dobânzi se acordă numai dela data înaintării acțiunii. — — — — —	87
Sp. 37. — Venitul net impozabil la comercial, al arendașilor de pășuni de munte, cari nu țin o contabilitate regulată, este egal cu venitul agricol al imobilului, stabilit de comisiunile de recensământ. Art. 40 din legea contribuțiunilor directe. — — — — —	93	Sp. 36. — Creditorii străini nu sunt exceptați dela reducerea creanțelor față de bănci și alte instituțiuni naționale de credit cari au încheiat concordat cu majoritatea creditorilor	
Sp. 38. — Impozitele adiționale, prevăzute de art. 69 din L. C. D. se calculează după venitul impozabil supus impozitului complementar prevăzut de art. 42 și nu după cel prevăzut de art. 30 din L. C. D. — — — — —	94		
Daune accident.			
Sp. 20. — Vezi: Accident. Daune — — — — —	63		
Declarație de conversiune fără procură.			
Sp. 27. — Vezi: Procură. — — — — —	74		
Divorț.			
Sp. 21. — Somarea soțului de a restabili comuni-			

lor în conformitate cu disp. art. 52 din legea lichidării datoriilor agricole și urbane și art. 25 și următorii din legea cu privire la unele dispozițiuni pentru înlesnirea și refacerea din 20 Aprilie 1935. — — — — —

91

Modificarea pensiei alimentare.

Sp. 22. — Vezi: Pensie alimentară — — — — —

64

Ordonarea execuției în materie tutelară.

Sp. 21. — Vezi: Execuție în materie tutelară. —

77

Penal.

Sp. 30. — Delict săvârșit sub legea veche. Gravitatea pedepsei se apreciază după maximul ei chiar în cazul când minimul și maximul se confundă. Cu nota Dlul M. Pârvulescu. —

84

Pensie alimentară.

Sp. 22. — Nu poate fi modificată dacă a fost fixată prin convenția părților și nu prin sentința judecătorească. Art. 91 din legea matrimonială. — — — — —

64

Pensiuni.

Sp. 39. — Calculul pensiunii prin sporul de timp acordat pentru complectarea celor 35 ani de serviciu în cazul pensionării din oficiu, se face după media salariului de bază a celor din urmă trei ani efectiv serviți. —

94

Procură.

Sp. 26. — Declarația de conversiune, făcută prin mandatar, fără atașarea procurei în termenul prevăzut de lege pentru depunerea declarației, este valabilă. Rațiune. — — — — —

74

Revizuire.

Sp. 31. — Cu ocazia examinării sumare a cererii de revizuire, în baza art. 504 pr. pen., dacă instanța găsește că temeiurile pe care ea se sprijină, nu constituiesc un fapt nou, descoperit numai în urma condamnării, atunci cererea poate fi respinsă fără citarea părților. — — — — —

84

Stare civilă.

Sp. 40. — Ofițerul de st. civ. nu poate instrumenta, într'un act în care el însuși ar figura ca parte — declarant sau martor. — În asemenea cazuri, se va delega în mod special, după cererea sa, o altă persoană, potrivit normelor indicate la art. 1, lit. a. (Art. 3 alin. II din „Regulamentul legii privitoare la actele stării civile” — din 14 Oct. 1928, cu modificările ulterioare). Cu nota Dlul Ioan Târângă. — — — — —

95

Taxe de magazinaj.

Sp. 28. — Calea ferată nu poate pretinde taxa de depozit, dacă a așteptat ca aceasta să sporească în așa fel, încât să atingă o cifră ce este mult disproporționată cu valoarea mărfurilor păstrate de ea în virtutea dreptului de gaj legal al căraușului.

Acțiunea contra căilor ferate rezultând din contractul de transport, se prescrie printr'un an, dacă suma datorată n'a fost încă fixată printr'o recunoaștere, transacție sau hotărâre judecătorească definitivă. — —

78

Tăgada paternității.

Sp. 23. — Vezi: Acțiune pentru tăgada paternității. — — — — —

65

Turburarea liniștei în timpul nopții.

Sp. 32. — Vezi: Contravenție. — — — — —

84

Juridice

I. N. Lungulescu : Dreptul forței și forța dreptului R.-Vâlcea 1921.	I. N. Lungulescu : Clasicism și romantism juridic (lucrare premiată) Timișoara 1937.
I. N. Lungulescu : Evoluția Dreptului și exegeza legii Timișoara 1934.	I. N. Lungulescu : În preajma votării noului cod de procedură penală Timișoara 1935.
I. N. Lungulescu : Călăuza ofițerului de poliție judiciară Timișoara 1938.	I. N. Lungulescu : Drept și Dreptate (lucrare premiată) București Fund. culturală Carol II,

Literar filosofice

I. N. Lungulescu : O nouă concepție despre lume R.-Vâlcea 1929.	I. N. Lungulescu : De pe culmile gândirii spre zarea Absolutului R.-Vâlcea 1930
I. N. Lungulescu : Școala Alexandrină în lumina operelor lui Panten, Clement și Origen R.-Vâlcea 1930.	I. N. Lungulescu : Energia spirituală R.-Vâlcea 1931
	I. N. Lungulescu : Problema sufletului în cultura contemporană Sibiu 1934.

INDUSTRIA LÂNEI S. A.

Capital: 80.000.000 lei;

Fabrică de postav, torcătorii de Kammgarn și Streichgarn, tricotaj și împletituri, fabrică de panglică (Stofe moderne și efine pt. doamne și domni).

Sediul centr: I: Timișoara II: Spl. Industria Lânei I. Telefon 141-145

Sucursale: București str. Franklin Bouillon (fost Gabroveni) 4

Adresa telegrafică: ILSA Timișoara

Banca Românească S. A.

CAPITAL (31 XII. 1936): 544,362.101;

Operațiuni bancare în țară și străinătate; **Sediul central:** București (Reg. Soc. banc. No. 45 din 29 Oct. 1934); **Sucursale:** Arad, Bacău, Bălți, Bazargic, Botoșani, Brăila, Brașov, Cernăuți, Cetea Albă, Chișinău, Cluj, Constanța, Craiova, Galați, Iași, Ismail, Oradina, Ploiești, Satu Mare, Sibiu, Tg. Mureș, Timișoara, Tighina, Tulcea;

Adresa telegrafică: Românească

Băncile Bănățene Unite S. A. Timișoara

Fondat în anul 1888—Capital social deplin vărsat Lei 52,000,000 — Rezerve Lei 11,550,000 Centrala: Timișoara — Sucursale: Arad, Jimbolia, Lipova, Lugoj, Sănnicolaul-mare

Autorizată pentru comerțul cu devize. — Preia depuneri pe livrete de economie și pe cont curent; la vedere și pe termen. Acordă credite și escontează remise. — Execută încasări și asemnări. — Cumpără și vinde efecte de stat. — Se ocupă cu tranzacțiuni în devize. — Închiriază safe-uri. — Preia în păstrare efecte și alte valori. — Execută toate afacerile bancare cu conștiinciozitate și pe lângă condițiunile cele mai favorabile

Banca Victoria S. A. Arad

SUCURSALA TIMIȘOARA

Capital Lei 80,225.000 Rezerve Lei 24,000.000

Telefon: 5-10

Sedii: Arad, Oradea, Buteni, Chișineu-Criș, Radna, Salonta, Șiria

Face toate operațiunile de bancă.